

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

3

динара

КОМПЛЕТАН
СТРИП

КАУБОЈИ

БРОЈ
1136

5. X 1973. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIV

ДОБРИ
ОВИ
КОЛАЧИ
ЦИЦЕ
ПРАЗИ-
ЛУКО-
ВИЦЕ!

ПАМЕТАН
ТАТИН
СИН!

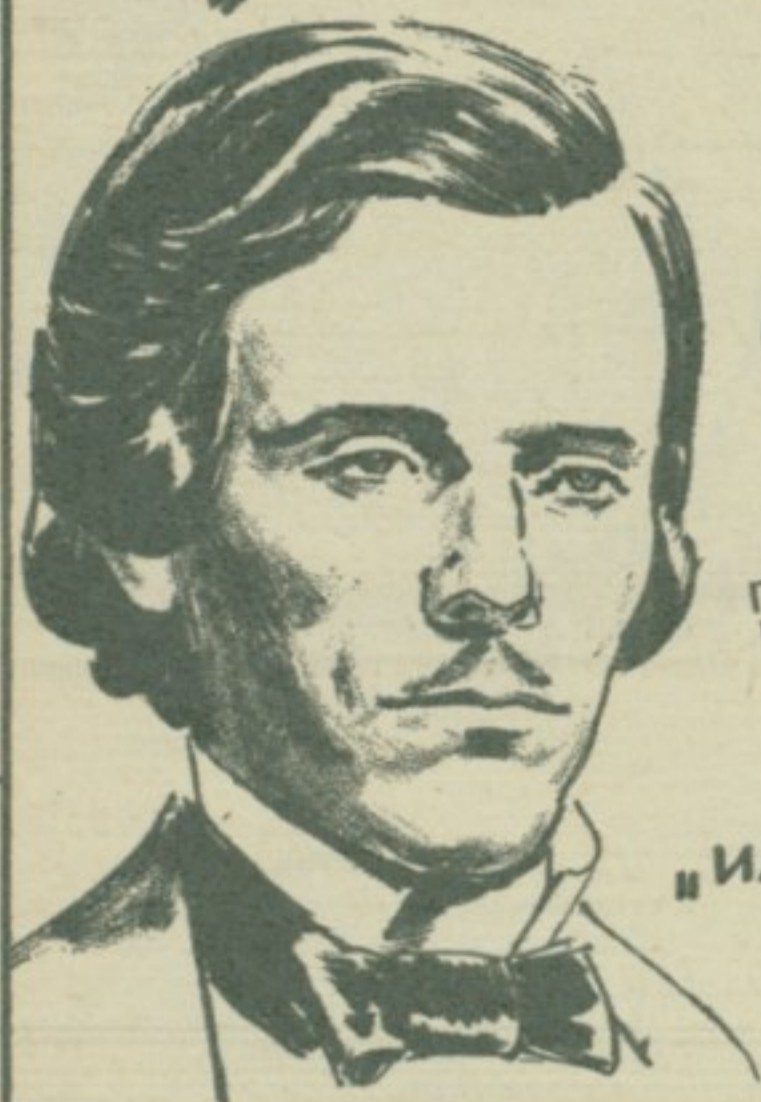
МАЈКИНА
ГЛАВИ-
ЦА!

ЈЕДАН,
ДВА,
ЧЕТИ-
РИ...

Ripley

Веровалти или не!

ХЕНРИ СЕНБОРН ФОРД

(1822-1872)
ПРОФЕСОР МАТЕМАТИКЕ
НА СЕВЕРОЗАПАДНОМ
УНИВЕРЗИТЕТУ
У АМЕРИЦИ ЗНАО ЈЕ
НАПАМЕТ
ХОМЕРОВУ И
"ИЛИЈАДУ" И "ОДИСЕЈУ".
УКУПНО
162.000 РЕЧИ.

ЈУЖНИ КРСТ

ЈЕДНА РИБА
КОЈА ЖИВИ КРАЈ
ОБАЛА ОСТРВА САМОА
ДОБИЛА ЈЕ ТО ИМЕ СТОГА ШТО
4 НАЈИСТАКНУТИЈЕ ТАЧКЕ НА
ЊЕНОМ ТЕЛУ ЗАУЗИМАЈУ ИСТИ
УЗАЈАМНИ ПОЛОЖАЈ КАО
4 ЗВЕЗДЕ У САЗВЕЖЂУ
ЈУЖНИ КРСТ.

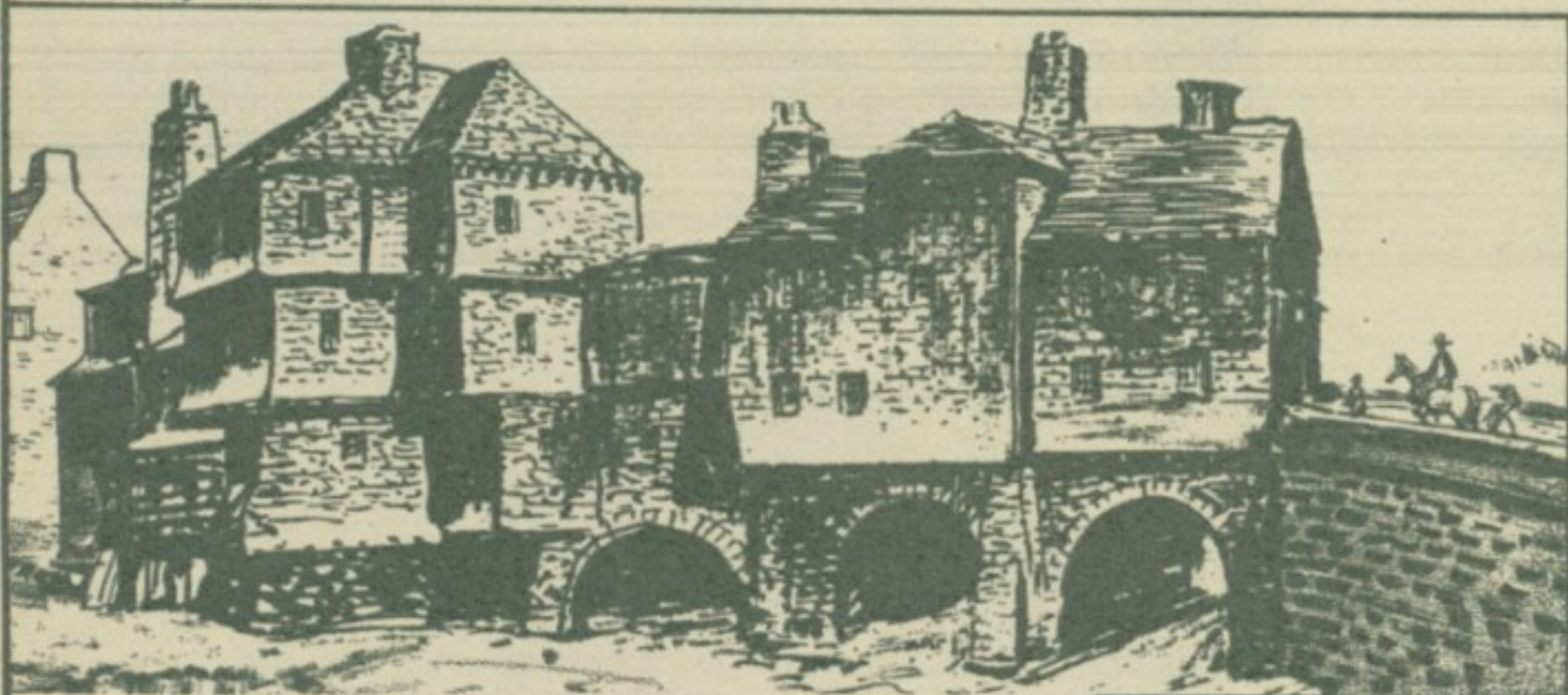

ДАДХИЈАТ ЕДИН

КОЈА ЈЕ ПОСЛЕ
БРАТОВЉЕВЕ СМРТИ
ИЗАБРАНА ЗА
КРАЉИЦУ ДЕЛХИЈА -
ЈЕДИНА ЈЕ
МУХАМЕДАНКА КОЈА ЈЕ
ВЛАДАЛА ПО СЛОБОДНОМ
ИЗБОРУ НАРОДА.
(1236)

МАТЕМАТИЧКА ПИРАМИДА

$9 \times 9 + 7 = 88$
 $98 \times 9 + 6 = 888$
 $987 \times 9 + 5 = 8888$
 $9876 \times 9 + 4 = 88888$
 $98765 \times 9 + 3 = 888888$
 $987654 \times 9 + 2 = 8888888$
 $9876543 \times 9 + 1 = 88888888$

МОСТА У ЛАНДЕРНОУ

У ФРАНЦУСКОЈ
САГРАЂЕНОМ 1518. ГОДИНЕ
НАЛАЗЕ СЕ КУКЕ И ЈЕДНА
ВОДЕНИЦА -
И СВЕ СУ
НЕПРЕКИДНО НАСТАЊЕНЕ
ВЕК 455 ГОДИНА.

ХИДРА,

МАЛИ СЛАТКОВОДНИ
ПОЛИП, КРЕКЕ СЕ
ПРЕВРЌУКИ СЕ
ПРЕКО ГЛАВЕ.

ЗВАНИЧНИ АМБЛЕМ

ФРИДРИХРОДА,
У НЕМАЧКОЈ,
ЈЕ ЛИЦЕ ЧОВЕКА
ОТВОРЕНИХ УСТА.
ТО ЈЕ СТОГА
ШТО ЈЕ ПОСЛЕ
ТРИДЕСЕТОГОДИШЊЕГ
РАТА У ГРАДУ
ОСТАЛО ТОЛИКО
МАЛО
СТАНОВНИКА
ДА ЈЕ НЕКИ
СТРАНАЦ,
ЧУВШИ ДА СЕ
НАЛАЗИ У
ГРАДУ -
ЗИНУО
ОД ЧУДА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у немачком граду Регенсбургу налази се настарија продавница кобасица у Европи. Кућа је стара 900 година а саграђена је од масивног камена четвртастог облика. Још и данас се у овој ра

дњи прже кобасице по старом рецепту на роштиљу испод којег је угаљен дрвени угаљ. По-каткад се овде за један дан испржи и до 4500 кобасица.

● шаховске фигуре у средњовековној одећи налазе се у Баварском националном музеју у

Минхену. „Фигуре је почетком 18. века израдио Кристиан Бауер из Аугсбурга. На овом малом ремек-делу Бауер је радио скоро две године. Фигуре су од шимшировог и ораховог дрвета а украшене су златом и сребром. Кутија са плочом за играње шаха обложена је корњачином кором, слоновацом и седефом.

● стари Персијанци употребљавали су за преношење вести ласте, као што су се касније употребљавали голубови писмоноше.

● крајем 1973. године треба да буде завршен највиши светионик на свету. Светионик се налази у морском купалишту Травеминде

на Балтичком мору. Изградњом новог хотела заклоњена је стара кула светиља која је служила за оријентацију бродовима при уласку у ову луку. Нова кула налазиће се на последњем спрату новог хотела на висини од 115 метара.

● Тетово се под Турцима звало Кадканделен.

● стари прчки историчар Херодот путовао је Дунавом и Савом све до ушћа Дрине. Он је први забележио да се река Ангрос (Дрина) улива у Врангос (Саву), а ова опет код Тривалске равнице у Дунав.

● буздован је код нас последњи пут употребљен као ратно оружје за време првог српског устатка.

● палас је била главна зграда у средњовековном замку која је имала свечану дворану и одељена за становање. То име означава иначе и свечану дворану.

● алуминијум је пронашао немачки хемичар Фридрих Велер (1800 — 1882).

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Одлука младог капетана запањила је његовог претпостављеног, заповедника града Трбижа.

Сви инжењеријски официри с којима се овај искусни ратник до тада сретао, чим би завршили свој део посла, одлазили су даље препуштајући ратне операције пешадији, артиљерцима или коњици. Овај је младић, међутим, упорно тражио дозволу да остане и брани тврђаву коју је направио! Узалуд је командант Трбижа наговарао Јохана Хермана фон Хермансдорфа да напусти Предел и да је исто тако потребан и на другом месту, учени Бечлија остао је тврдоглаво при своме.

— У реду — рекао је пуковник на крају. — Нека вам буде кад тако хоћете. Једино што могу да учиним — послаћу вам добре војнике — Хрвате. И запамтите: од вас зависи одбрана Трбижа. А ако ми паднемо, Французима је отворен пут у средиште наше земље, у Беч.

— Или ћу своју тврђаву одбраним, или пасти заједно са њом — одговорио је млади капетан, поздравив се с пуковником и с пратњом одјашао према Алпима.

ДВАДЕСЕТ ПУТА ЈАЧИ

Јахали су пуна три часа. Прошли су поред Рајбеља, зеленог планинског језера а оида из даљине угледали Предел и тврђаву. Младом Херману је срце брже закуцало од поноса.

Била је то јака грађевина на неколико спратова, подигнута од дебелих стабала с кровом од набијене земље. У самој тврђави и око ње били су уређени положаји за топове, а за војнике ископани стрељачки ровови. Друм који је водио поред утврђене грађевине, од долине Соче до Трбижа, био је на више места пресечен барикадама од камења и брвана, а с друге стране пута подигнута и једна мања тврђава. Млади инжењерац очигледно је одлично обавио овај посао. Он сам није био баш најзадовољнији, радио је пуна три месеца без одмора и намеравао је да још побољша и утврди своје дело, али није стигао. Аустрију која се борила против Наполеона у пролеће 1809. напустила је ратна срећа.

Само за последњих десетак година Французи, предвођени једним од највећих војсковођа и освајача света, два пута су бацили на колена Аустрију. Први пут Бонапарта је потукао Аустријанце код Маренга и Хоенлиндена и присилио их на мир 1801. Њима је Аустрија признала сва француска освајања! Други пут је Наполеон Бонапарта победио Аустријанце код Улма октобра 1805, а аустријску и пруску војску заједно код Аустерлица. Опет је Аустрија била принуђена на мир, али је, охрабрена Наполеоновим неуспехом у Шпанији где је народ пружао

БРАНИЋУ СВОЈУ ТВРЂАВУ

жио освајачу неочекивани отпор, искористила прву прилику да обнови рат. Међутим, Французи су, овог пута на ратишту у Италији, успели да потисну аустријску војску. Надвојвода Јохан са 50.000 људи био је присиљен да се уз борбу повлачи из Северне Италије, преко Трбижа (данас италијански град Тарвизио) према Бечу. За њим су надирали Французи, војска од око 40.000 војника.

НАЈХРАБРИЈИ И НАЈЈЕВТИНИЈИ

Десна колона француских снага, дивизија Сера, око 6.000 људи хитала је према Бечу друмом из долине реке Соче који излази на Предел. Њих је требало да дочека капетан Херман са свега 300 војника!

Главнину посаде у Пределу сачињавала је чета од 222 човека из 4. слунског пука под заповедништвом капетана Јанковића. Иза њих је остало напорно путовање. Из дана у дан, као последња заштитница аустријске војске, тукли су се и опет тукли.

Били су то наши људи из Војне крајине који су сачињавали више од половине аустријске војске! Учествовали су у свим значајним биткама на европском тлу, гинули на свим ратиштима. Професионални ратници, у вечитим сеобама, Крајишници су важили за најбоље и најјевтиније војнике Европе.

Сад је требало да сачекају противника који је био јачи двадесет пута!

... Кад се Јохан Херман вратио из Трбижа у тврђаву, био је 10. мај 1809. Одмах је започео хитне припреме да дочека непријатеља. Идућих неколико дана кланцем се чула непрекидна шкрипа воловских кола која су у тврђаву на Пределу, на висини од преко 1000 метара, довлачила муницију и храну. Свега је морало бити довољно најмање за шест седмица — наредио је млади официр. Чврсто је био убеђен да ће његова тврђава издржати и само је у једном тренутку малодушности рекао једном старом Крајишнику да га овај кланац све више подсећа на Термопиле у којима је атински ратник Леонид са друговима изгинуо бранећи своју земљу од упада Персијанаца. Војник га је храбрио да ће зграда одолети а, уосталом, Наполеонове трупе можда уопште овуда и неће проћи!

Али, већ 15. маја по подне у долини испод превоја могла се видети француска претходница.

Увече истог дана Французи су продрли до првих кланаца и улогорили се код села Стрмец које је било потпуно пусто. Становници су се разбежали а стоку посакривали по неприступачним долинама.

Шеснаестог маја Французи су с главнином војске кренули узбрдо. Пуцали су а браниоци су им одговарали топовима. Убрзо су Французи већ имали прилично мртвих. Међутим, тада се догодило нешто неочекивано. Непријатељ се појавио и с друге, северне стране превоја.

ДОБИЋЕТЕ БАТИНЕ!

Тачно у два по подне пуцњава је престала јер је под тврђаву стигао француски парламентарцац. Он маше белим заставом и прилази првим топовима.

— Предајте се! — поручује Француз. — Наша војска је толико велика да ће вас уништити. Ваш отпор је узалудан и бесмислен.

— Врати се и кажи — довикнуо је са тврђаве капетан Херман — да се не мислимо предавати. И не долазите више да нам досађујете с таквим предлозима!

Сутрадан, 17. маја, битка око тврђаве још се више разгорела. Французи су довели своје топове и почели да пуцају на браниоце. Брвна се ломе и пуцају. Али и браниоци, који су своје топове из стрељачких редова повукли у тврђаву, на ватру одговарају још жешћом паљбом тако да сваки метар приближавања тврђави француски војници скупо плаћају.

Око подне пред тврђавом се опет појавио француски парламентарцац. Махао је белим заставом и викао гласом који је у ствари више молио него наређивао:

— Предајте се!

— Не предајемо се! — од-

говорио му је Херман љутито. — Одлази док ниси добио батине!

ПРАЗНЕ ШЕРПЕ

Браниоци нису знали да се и Французи налазе у тешком положају. Уверени да ће брзо прећи преко Предела, нису се снабдели довољном количином хране ко-

је већ ни у долини Соче ни је било. Становници су сакрили стоку а Французима говорили да су Аустријанци све покупили. Наполеонова војска кренула је на Предел тако рећи гладна. А кад су почеле тешке битке, кувари су потпуно остали без посла. Стајали су скрштених руку јер нису имали шта да раде.

Предвече је парламентарцац опет дошао. Обећавао је заповеднику велику количину новца и сваком војнику посебну награду ако

— Не предајемо се и осјави-
ше нас на миру с њим прејово-
рима — одговорио је капетан
Херман парламентарцу с белом
заставом. — Ви радите свој по-
сао, ми ћемо свој, ја шта буде!

ВУ!

без борбе пусте Французе
према Рајбељу и Трбижу.
Браниоци су опет одгово-
рили: — Не!

Наступила је ноћ која је
била прилично мирна. Само
се ту и тамо чуо понеки
пуцањ. Браниоци су били на
својим местима. Тек је по-
нека глава клонула на гру-
ди од умора. Очекивали су
да Французи у поноћ крену
у одлучан напад. Али, умо-
рна и гладна непријатељска
војска спавала је мртвим
сном...

Осамнаестог маја, већ у

осам ујутру, пред тврђаву
је дошао браниоцима већ
добро познати парламента-
рац.

— Ваша храбра борба је
узалудна. Опкољени сте и
одсечени од своје главине
која и сама бије у Трбижу
тешку битку за живот, без
наде на победу, — донео им
је вести које су, на жалост,
биле истините. — Предајте
се док за то има још вре-
мена! — Али, браниоци ни-
су ни за длаку променили
мишљење. Довикивали су
му с пушкарница да се губи
и не излази им више на очи
иначе ће га устрелити, а ка-
петан му је казао:

— Не предајемо се и ос-
тавите нас на миру. Ви учи-
ните шта можете, ми ћемо
оно што можемо, па шта
буде...

Наступило је време муч-
ног ишчекивања. Сваког ча-
са напад је могао да почне

и људи у тврђави нису се
мицали од својих места. Али
уместо тога опет је зале-
пшала бела застава. Неко је
већ хтео да пуца, али Хер-
ман је наредио да се оружје
спусти. Овог пута поред пре-
говарача ишао је високи
француски официр, по свој
прилици командант дивизи-
је.

НА ПРЕВАРУ

— Драги војници и офи-
цири аустријске војске, —
почео је свечаним гласом
необичан говор непријатељ-
ској војсци док је заробље-
ник, Хрват из разбијеног
огулинског пука, преводио
— својим отпором доказали
сте да сте храбри борци и
зато вам изражавамо пош-
товање. Молимо вас да бу-
дете паметни и схватите да
је сваки ваш даљи отпор
бескористан. Наше снаге су
бројније и ви сте опкољени
и одсечени од Трбижа који
ће сваки час пасти у наше
руке. Нико вам не може при-
тећи у помоћ!

Док је он тако говорио
и читава га тврђава слу-
шала, једна група францус-
ких пешака кришом се пела
између стена на врхове из-
над тврђаве. Нико од бра-
нилаца није их приметио...

Капетан Херман одгово-
рио је Французима да при-
чекају десет минута. Затим
се обратио браниоцима:

— Чули сте шта је Фран-
цуз казао. Можда је у пра-
ву! Сами одлучите хоћете
ли се предати или даље бо-

рити. Ја ћу учинити онако
како ви одлучите.

Завладала је мртва тиши-
на а онда је загрмело из
свих грла:

— Не предајемо се!

— Добро! — одговорио је
млади капетан. — И ја сам
тако мислио. Али, дозволи-
мо онима који желе да на-
пусте тврђаву. Слободно не-
ка иду.

Ни један једини бранилац
није се померио мада су зна-
ли да их чека крвава борба.
Ипак, веровали су у срећан
исход битке. Знали су да
имају довољно муниције и
хране и храброг командан-
та који је саградио одличну
тврђаву.

Само једно нису знали —
да су се Французи послу-
жили преваром.

НОЖЕВЕ У РУКЕ

Тек што су се француски
преговарачи удаљили, са
свих страна почела је пуц-
њава. Тек тада су бранио-
ци угледали војнике на сте-
нама изнад тврђаве...

Французи су са свих стра-
на кренули у напад. Бранио-
ци су одговарали ватром из
пушака и топова косећи чи-
таве редове нападача. За
првим таласом наишао је и
други. Уз гласне покличе
скакали су преко стена и
трчали према тврђави, али
највећи део пао је поко-
шен ватром бранитеља.

Нису се, међутим, зауста-
вили. Први талас заменио је

други, трећи, четврти, на-
ваљивали су без предаха.
Неки су већ продрли до
тврђаве и успињали се уз
њу. Ускакали су унутра
кроз рупе које су направи-
ле топовске гранате. Запо-
чео је страхан бој прса у
прса. Браниоци су одолева-
ли јуначки све док није бук-
нуо — пожар! Французи су
камењем премазаним запа-
љеном смолом запалили згра-
ду од дрвета која се за-
тили час претворила у бук-
тињу. Дим је почео да гу-
ши људе у тврђави. Свуда
око њих лизали су пламени
језици.

Французи из тврђаве бр-
зо су узмакли. Тада је од-
јекнуло наређење капетана
Хермана:

— За мном, ко је жив!

Као одјек зачула се тада
на хрватском наредба ка-
петана Јанковића:

— Баците пушке! Ножеве
и сабље у руке!

Чета слуњских граничара
успела је да се пробије из
тврђаве у пламену и поку-
шала да се пребаци до сте-
на где би нашла заклон.
Али, Французи су бројно би-
ли надмоћнији...

СВИ СУ ИЗГИНУЛИ

Мрак се већ спуштао на
Предел, облаци су скривали
Мангар и суседне врхове
Алпа, кад је дошло до пос-
ледњег напада који је тра-
јао око пола часа. Хрвати
су падали један за другим,
али је сваки од њих пову-
као за собом у смрт по ви-
ше нападача.

Била је већ мркла ноћ кад
је један француски наред-
ник јавио заповеднику ди-
визије:

— Господине, сви су из-
гинули! Заробили смо само
два рањеника, једног офи-
цира и једног наредника.

Заробљени официр био је
капетан Јанковић, наредник
неки Галка. Обојица су кас-
није, кад су се мало опора-
вили од рана, побегли од
Француза и пробили се до
Трбижа.

Са бојног поља спасао се
још један наредник са чети-
ри војника. Само један од
њих није био рањен! Били
су затрпани телима изги-
нутих другова. Кад је пала
ноћ, извукли су се испод
мртвих и преко планине
нашли пут до својих.

★ ★ ★

О јуначкој борби у којој
је пао цео 4. слуњски пук
историја је забележила: „От-
пор из тврђаве на Пределу
и Малборгету, где се бо-
рила огулинска чета, омо-
гућио је уредно повлачење
аустријских снага и спречио
катастрофу“.

У знак захвалности подиг-
нут је крај пута на Пре-
делу, тамо где је данас
гранични прелаз између Ју-
гославије и Италије, спо-
меник: рањени лав од брон-
зе и троугласта плоча од
белог мермера висока не-
колико метара. На њој пи-
ше: „У спомен на јуначку
смрт капетана Јохана Хер-
мана фон Хермансдорфа и
његове ратне другове пале
у боју 18. маја 1809.“ К. Д.

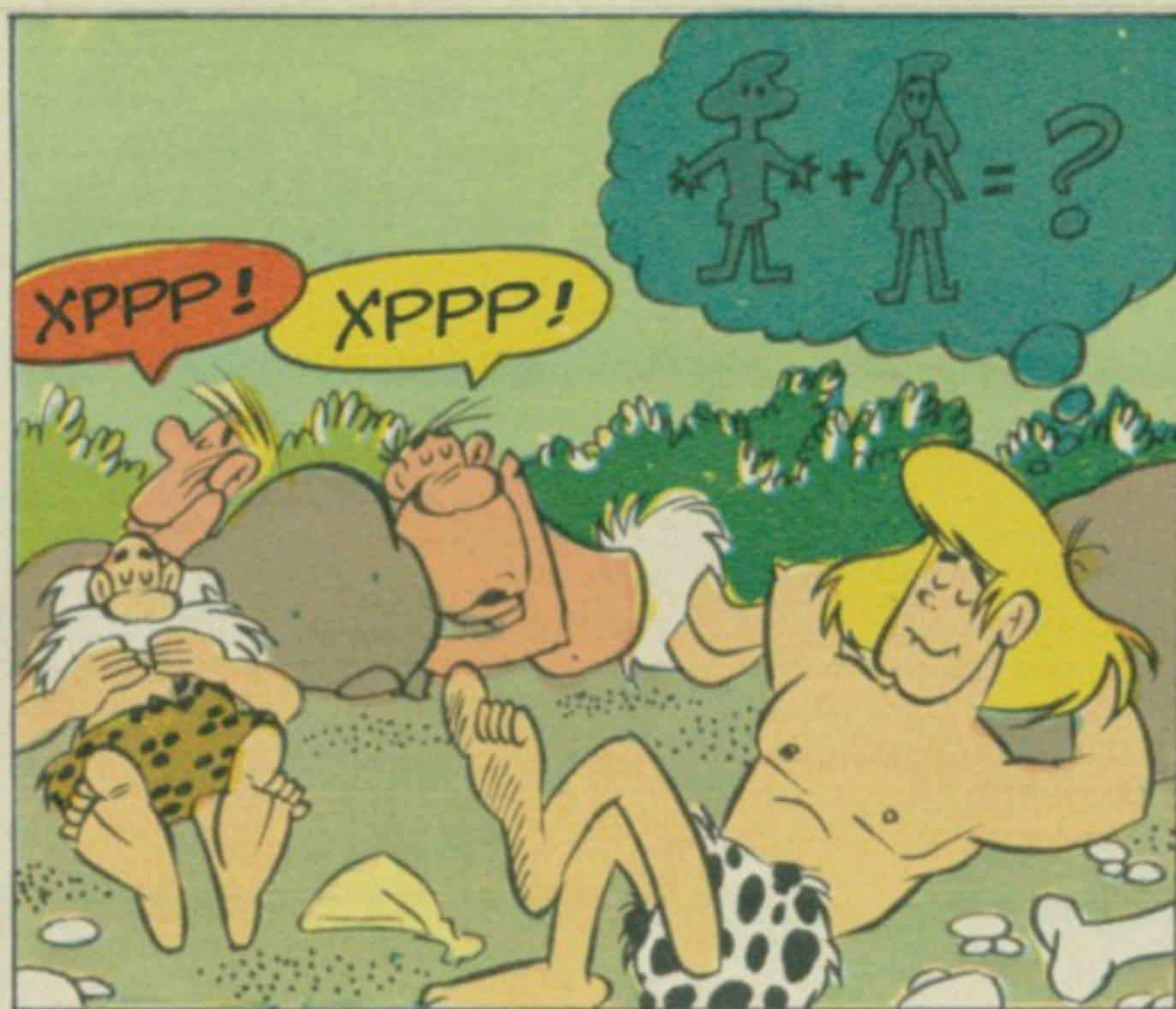

ДИКАНТРОП И ВЕСНА САПИЕНС

Н. ЛЕКИЋ

НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ

Л. СРЕДАНОВИЋ

ЈА САМ ЈОВАНОВА КОСА

МАДА МЕ ЈОВАН СВАКОДНЕВНО
ЧЕШЉА И ПОСМАТРА У ОГЛЕДА-
ЛУ, ОН НЕ ЗНА ДА У СЕБИ КРИ-
ЈЕМ МНОГО ТАЈНИ.

Ја сам један од ретких делова Јовановог тела који нема никакву практичну сврху. А ипак, он се више брине о мени него о својим животним органима. Он и његова жена Ивана троше време, бригу и новац на мене и моје колеге. Ја сам влас бр. 56.789 на Јовановој глави, говорићу у име стотина хиљада других власи на његовом телу.

Ми, власи, разних смо величина и облика: чврсте и кратке у обрвама, дугачке и мекане на глави, приљубљене и скоро невидљиве на скоро свим осталим деловима тела. Има нас око 100.000 на Јовановој глави, око 30.000 у његовој бради. Убрајамо се у ткива која најбрже расту. Сваке године на Јовану израсте око 13,5 сантиметара длака на бради и око 12,5 сантиметара власи на глави.

ШТА СМО И ОДАКЛЕ ДОЛАЗИМО

Ми, власи, добро смо служиле примитивном човеку: обрве су му штитиле очи, длаке на лицу су га грејале зими, маље испод руку смањивале су трење. Али, ти наши послови нису више важни.

Шта смо ми длаке и одакле долазимо? Закопане смо око 3 милиметра у corium — слоју коже испод постоје где се налазе крвни судови и нерви. Ту имам такозвани мешак, праву фабрику длаке која седам година ради по 24 сата на дан, а онда се затвара због одмора и поправки. После одмора, мој мешак, ће поново почети да производи. Ја обично испадам и замењујем ме нова влас. Јован губи око 75 власи са главе на дан.

Када је Јован био тек дво-месечни ембрион у мајчиној утроби наши мешци су почели да се стварају и да производе паперјасту длаку звану lanugo.

Док је Јован био дете, нежна, кратка длака — vellus — покривала је већи део његовог тела. У пубертету многе жлезде које су производиле те привремене длаке промениле су се и почеле да стварају оштрију,

„кончаву“ косу коју Јован има данас. Још једна чудна одлика је да коса, односно многе жлезде на глави могу да се дегенеришу и почну поново да производе нежне, мекане власи или пак потпуно престану да раде. То је најобичнија ћелавост. Велики број мушкараца је ћелав или ћелави када пређе половину просечног животног века, док је то код жена веома редак случај. Кад Јован зађе у старост моје власи ће постати тање у просеку, јер се и моја фабрика смањује.

Када Јован ишчупа влас из главе може приметити мало задебљање на крају. Обично се уплаши да та влас неће бити замењена. То задебљање је само завршетак власи испале из мешка који се одмара. Не треба да брине: та влас поново ће израсти.

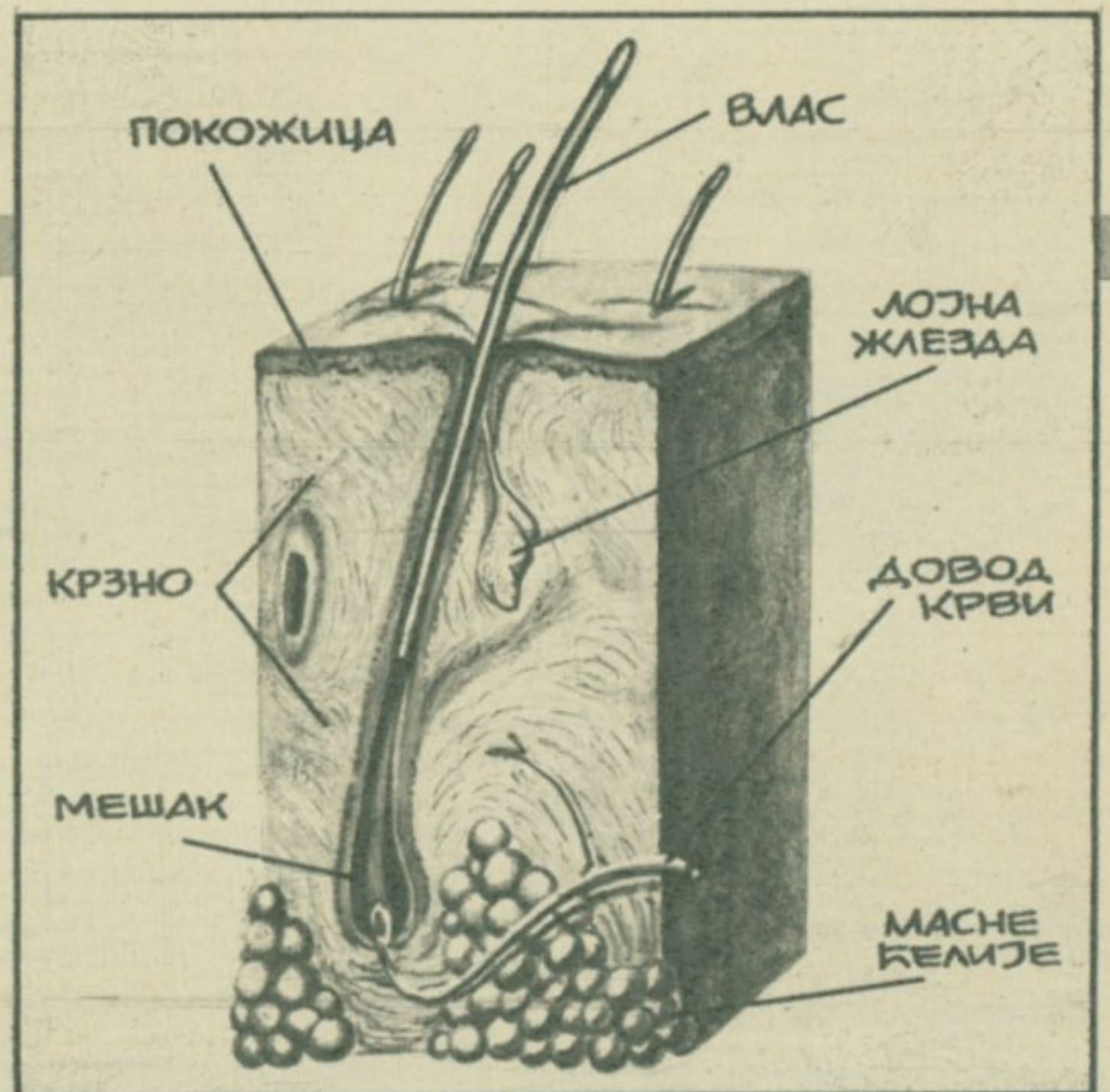
Основни производ мешка је протеин. Ми, власи, углавном смо сачињене од протеина. Невероватно је да нешто тако сићушно као тај мешак може да произведе нешто тако компликовано. Мој спољни слој има ћелије које поклапају једна дру-

снажна и могу да издржим терет од 75 грама.

Мешак не само што ствара и аранжира моје ћелије у ову комплексну структуру, већ ми даје и мало бојене материје распоређене у сићушна зрна. Боја косе зависи од облика, боја и распореда ових зрна, као и од врсте пигмента — смеђег или жутоцрвеног. Сваки мешак има и лојне жлезде које обезбеђују коси маст за подмазивање и за заштиту од воде.

Новопродушене власи су живи делови, али чим се пробију кроз канал насту-па процес отврђавања који се назива кератинизација. Део косе изнад површине коже је мртав. Кератин, од чега смо ми власи направљене, налази се у крављем рогу, перју патке и папку козе.

Производња мешка је различита на Јовановом телу. Неки као они код обрва и трепавица, углавном се одмарају. Мој је један од вреднијих и ствара 1,25 цм власи месечно. Мада Јованова жена Ивана има отприлике исти број мешака на телу, они производе углавном

раван за коврцаву. Што смо ми власи више спљоштене то је коса коврцава, што смо округлије то је коса права.

ПРЕСАЂЕНЕ РАСТУ НА НЕПЛОДНОМ ТЛУ

Јован сада има 47 година и већ опажа седе власи. То је због тога што су моје жлезде које стварају пигмент успориле производњу. Временом ће потпуно престати да раде и онда ће Јован бити сасвим сед.

У извесном смислу, ми власи бележимо готово све промене у Јовановом телу. Ако би, на пример, неко одлучио да сипа Јовану арсеник у црну кафу, добар хемичар би прегледом његове власи у року од 48 часова знао када се то тачно догодило. Сад се чак помишља да се врше редовни прегледи власи да би се откриле извесне болести, нарочито наследне. Иначе, наше здравље потпуно зависи од Јовановог. Разне болести, укључујући високу температуру и запаљење плућа, могу натерати наше мешкове да се одмарају и Јованова коса испадне тада у праменима. А у изузетним случајевима, јака сузбијања осећања могу нагнати ненормално велики број ћелија на одмор и изазвати привремену ћелавост.

О нама је написано много глупости. На пример, да растемо после смрти. То није тачно. Кожа се скупља и тако се појављује длака која већ постоји испод површине. Још једна нетачност

је да од бријања длаке постају чвршће, па се Ивана брине што брије ноге. Ни то није тачно, као ни да ћелавост изазивају лоша циркулација крви, сузише или недовољно сунца. А да то није тачно могу и доказати. На пример, када би Јован мало оћелавио, могле би се presaђити власи са његовог врата и оне би растле на наводно неплодном тлу. Узрок ћелавости је много сложенији. Зна се да на-следство игра велику улогу. Ако је Јованов отац био ћелав, постоји 50 одсто могућности да такав буде и он. Хормони такође утичу на раст или опадање косе.

Као и други органи и ми патимо од разних болести. Сићушни тумори могу напасти наш корен и уништити га. Извесни лекови, а и претеране количине витамина А изазивају опадање косе. Нападају нас и вирусне и бактеријске болести.

Брига о коси? Ми власи скупљамо прашину, бактерије и другу прљавштину, па је добро бар једном недељно опрати косу. Сувише дуго излагање летљивом сунцу може власи учинити сувим, крхким и бледим. Прање после купања у сланој води или оној са хлором добро ће пријати коси.

Иначе, најбољи савет који могу дати Јовану и Ивани јесте: одржавајте вашу тела у добром здрављу па ћу и ја бити здрава. А када дође време да се растањем заувек од Јована, готово ништа не може учинити да ме задржи на глави. Ивана, када се њена коса прореди и оседи, може да је фарба или носи перику. Али, мало шта се може учинити да би се променила моја судбина.

М. Ј. 7

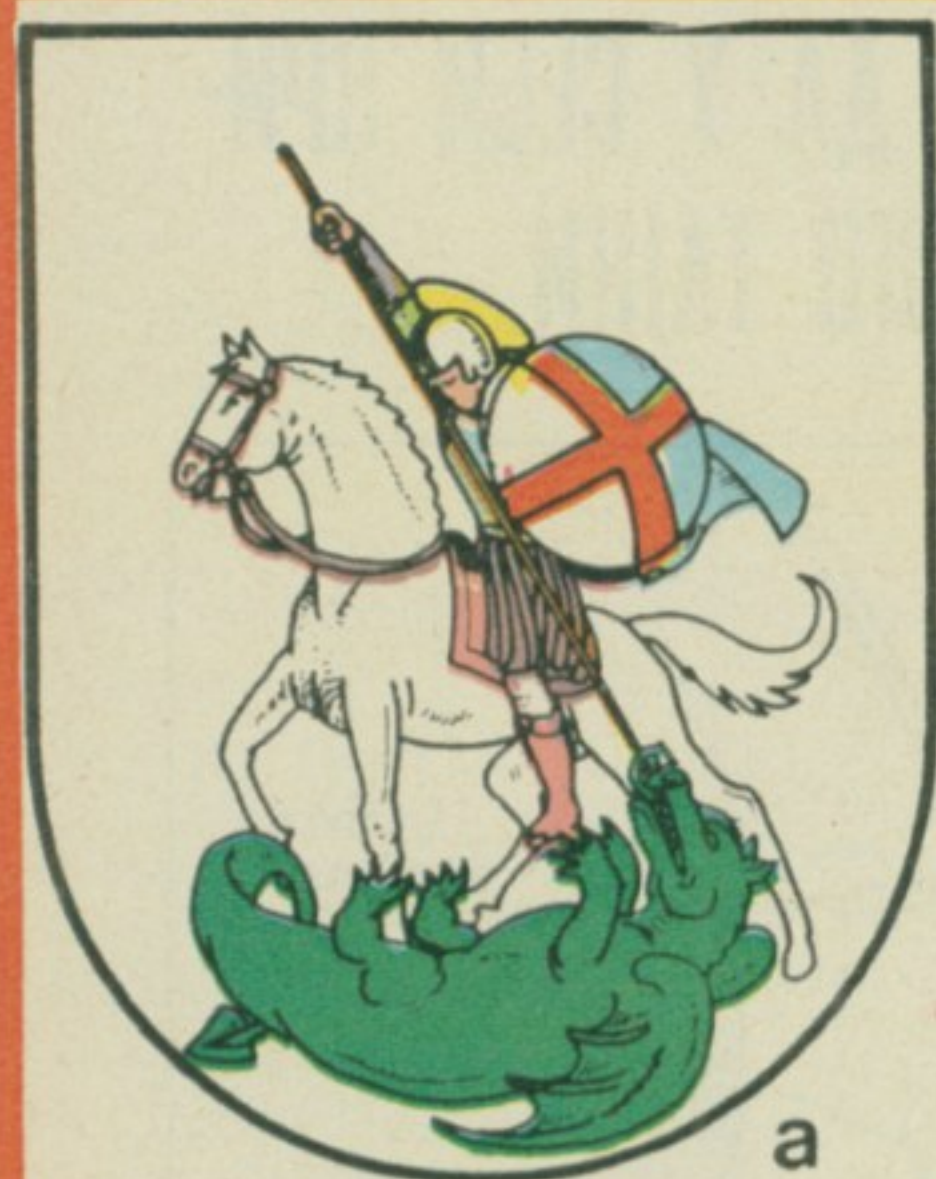

гу и поређене су као препопи на крову; он ми даје јачину и заштиту. Мој средњи слој садржи дебље дугуласте ћелије које ми дају обим. Веома сам еластична и у извесним условима могу и да се развучем. Такође, изненађујуће сам

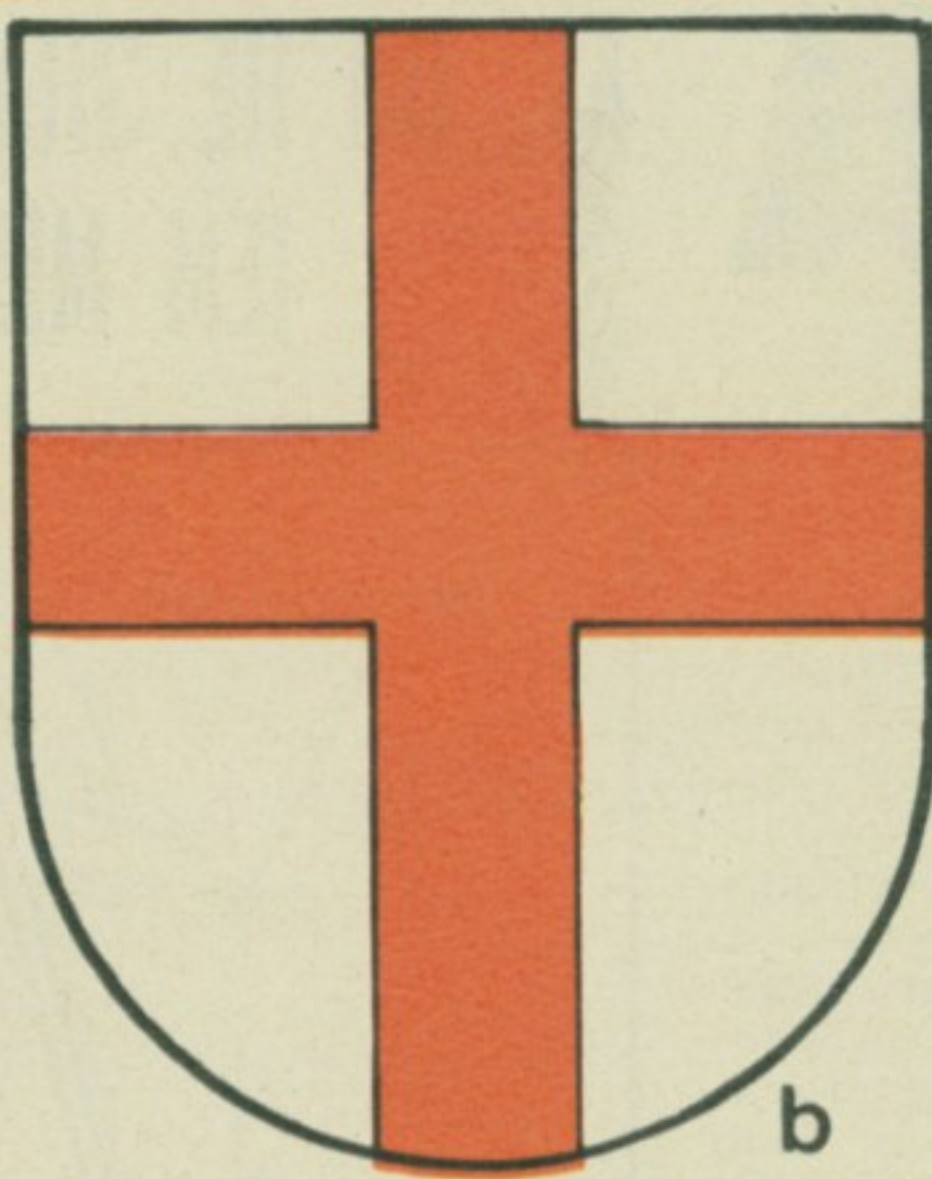
другу врсту длака, на телу и лицу скоро невидљиве. Уопште, наши мешци производе праву, таласасту или коврцаву косу. У пресеку имамо три главна облика: округлао, овалан или спљоштен. Округлао је за праву косу, овалан за таласасту, а

ИСТОРИЈСКИ ГРБОВИ ГРАДОВА ЈУГОСЛАВИЈЕ

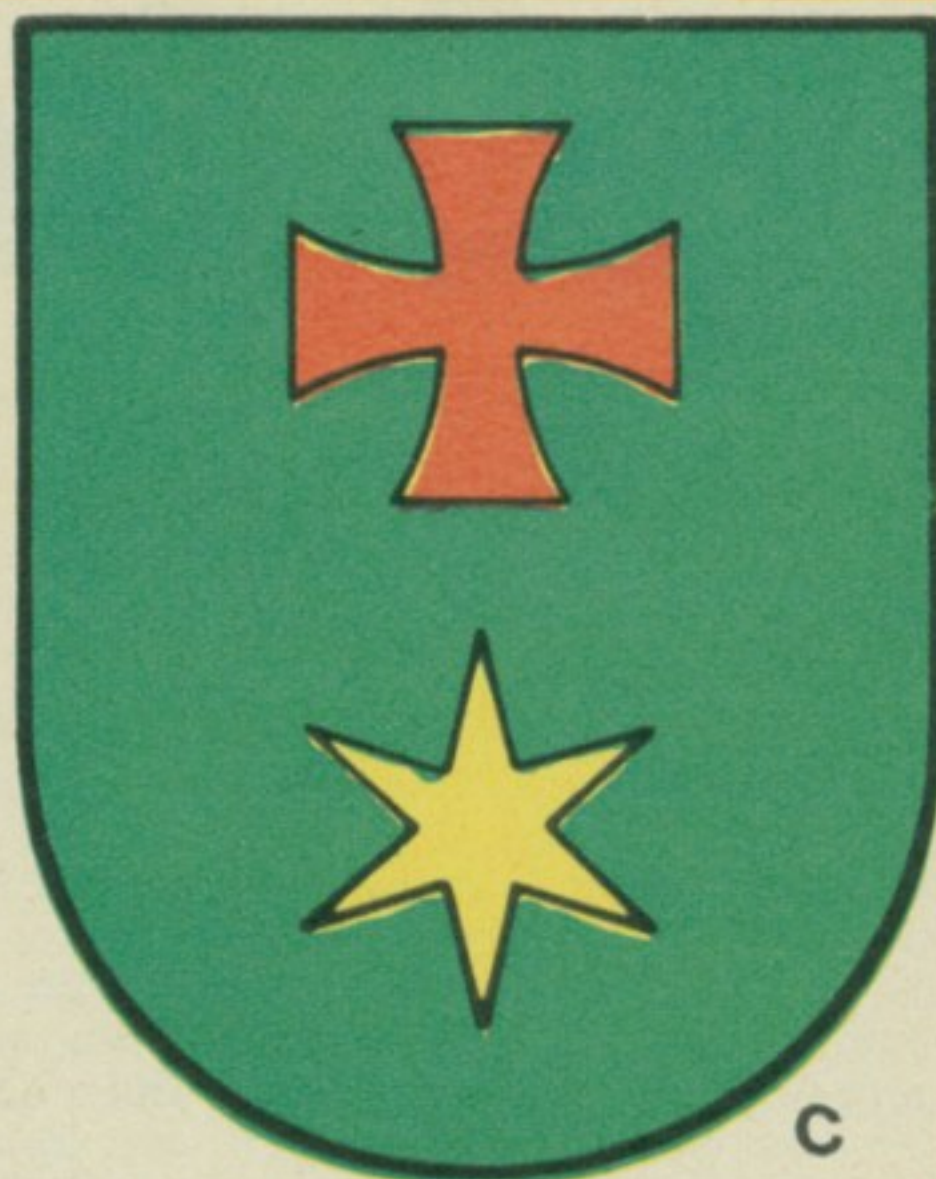
1

a

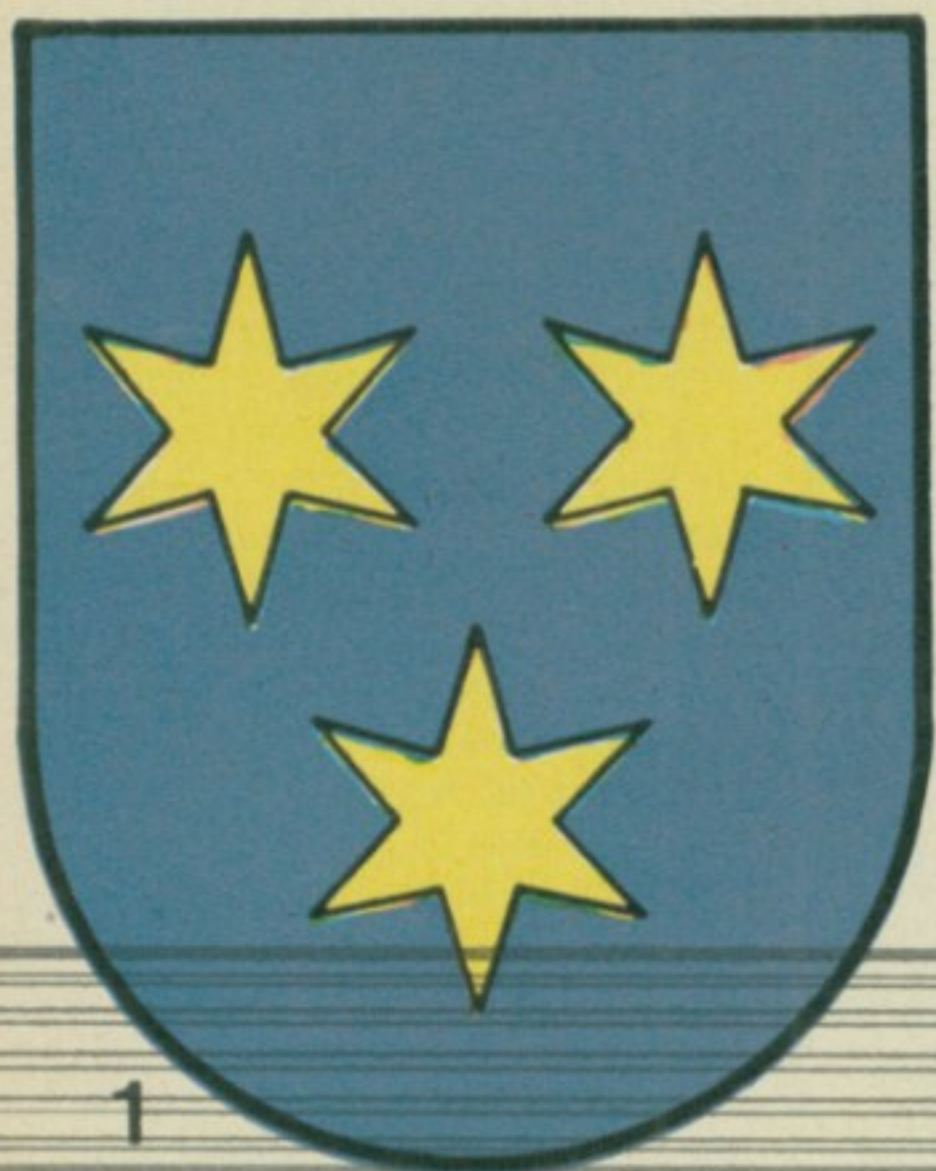
b

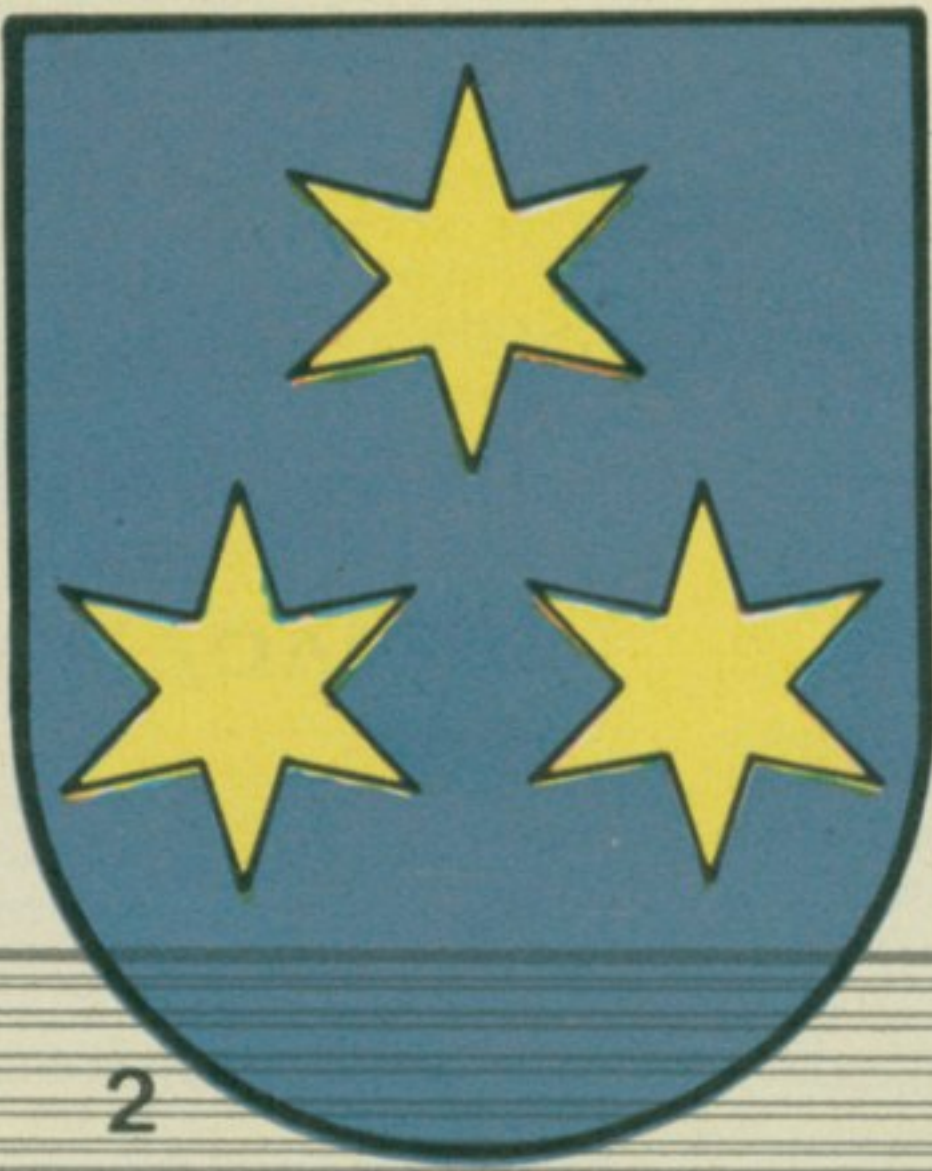
c

ГРАДСКИ ГРБ КРОЗ ВЕКОВЕ

Птуј, римска Петовија, један од најстаријих наших градова, припадао је од 9. века панонској држави кнеза Коцеља. Од 874. године прешао је у власт салцбуршких надбискупа, а у 13. веку добио је градска права. Током своје дуге историје Птуј је више пута мењао грб. У 14. веку градски грб био је св. Ђорђе на коњу који убија аждају (a). Касније је грб упрошћен тако да је остао само црвени крст на сребрном пољу, фигура која је у хералдици позната као „крст св. Ђорђа“ (b). Грб је претрпео и трећу промену, мада је крст остао да подсећа на првобитни мотив (c).

1

2

СЛИЧНИ ГРБОВИ

Будва, римска Бутуа, један од наших најпознатијих историјских градова, потпала је под власт Венеције 1442. Привилегије града и статут добила је већ 1465. Из млетачког периода потиче и грб. (1)

Грб Цеља истовремено је био и део грба грофова Цељских, феудалних господара града од 1333. до 1456. Цеље је добило градска права 1451. и до данас је задржало свој историјски грб. (2)

ГРБОВИ КОЈИ ГОВОРЕ

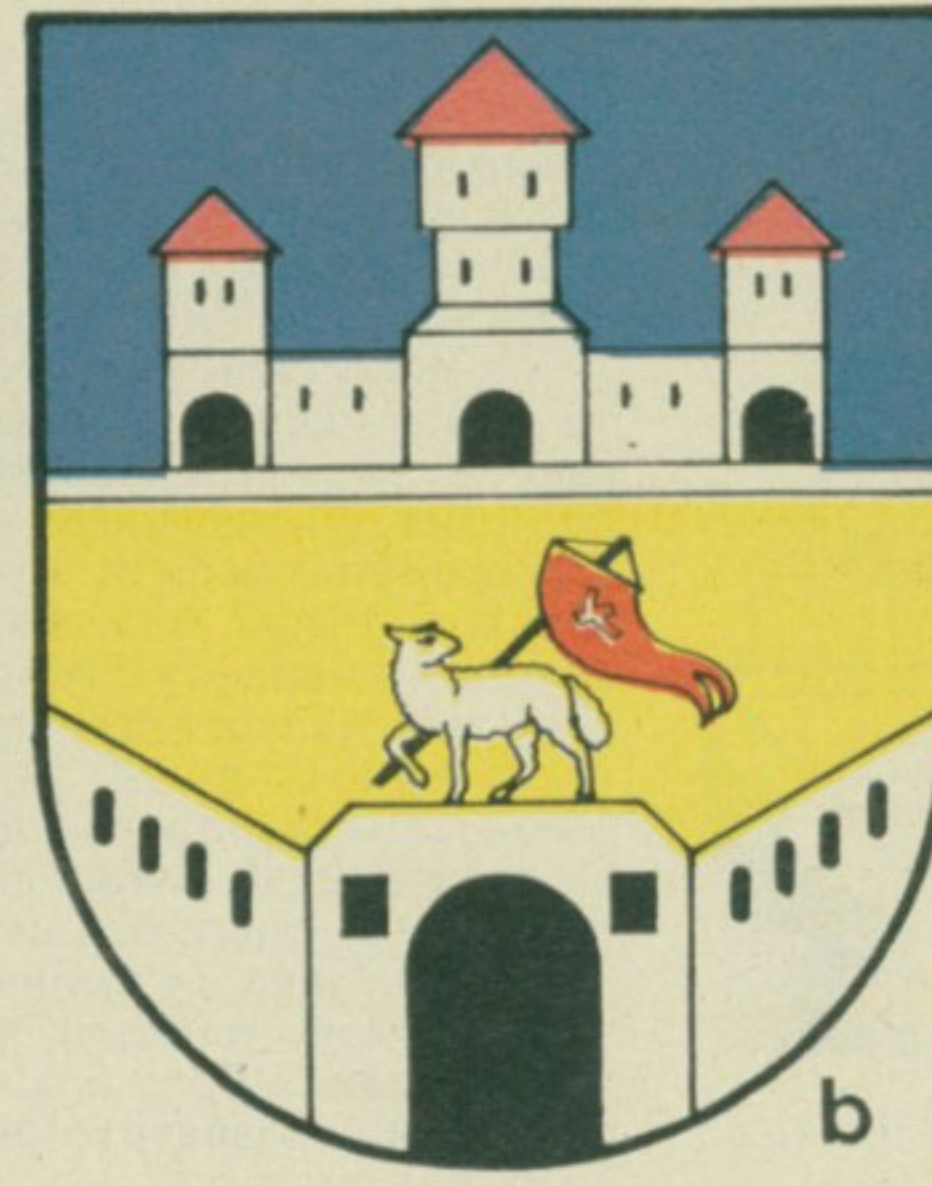
Словеначки град Мокроног има у грбу отисак табана на сребрном пољу. Постоје и варијанте овог грба са сребрним отиском на плавом пољу и плавом ногом у води до колена.

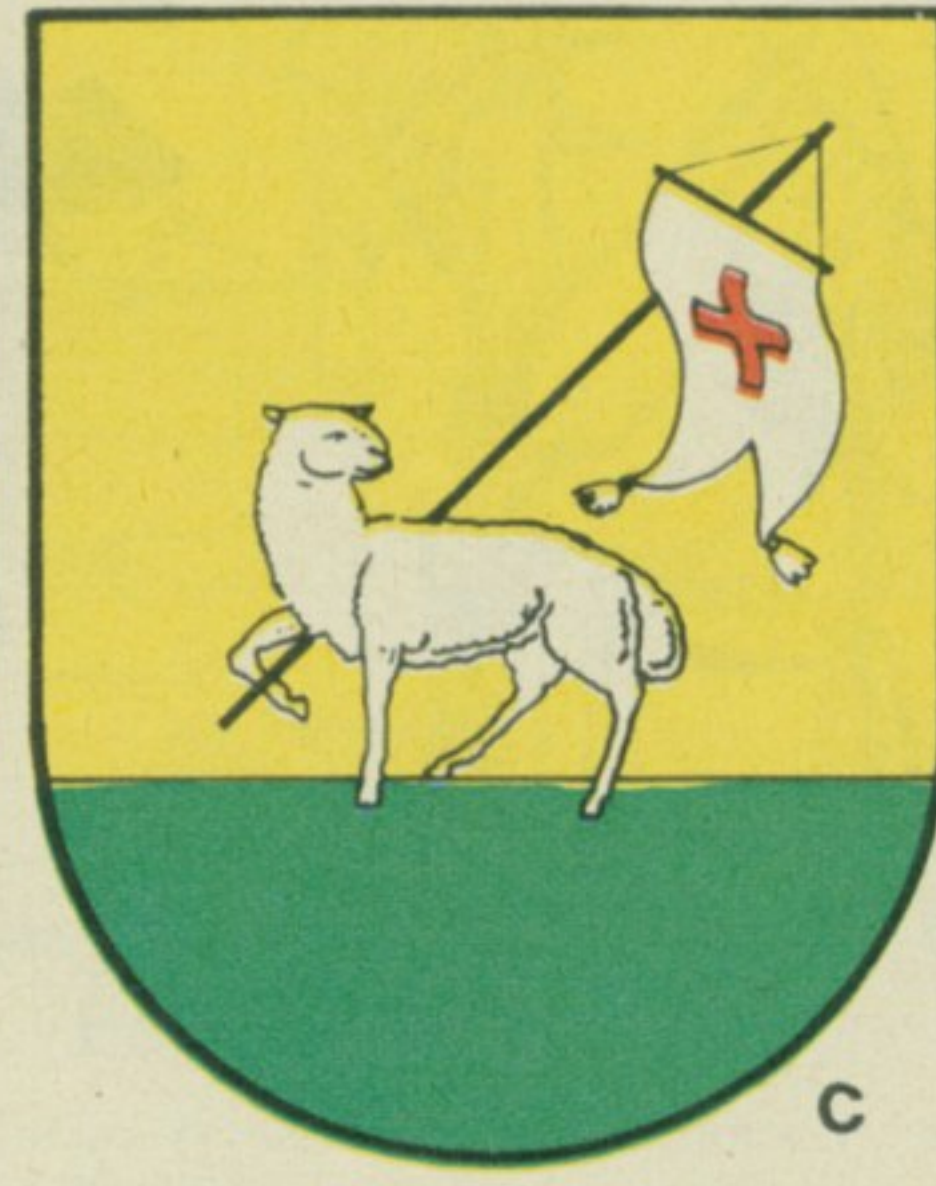
Грб Турјака, којим су владали феудални грофови Аусерингер, названи Турјански, такође је „грб који говори“: на њему је представљено европско дивље говече тур.

a

b

c

Мотив јагњета, који симболизује Христа као невину жртву, веома је чест на градским грбовима. Дравоград (a) је добио овај грб почетком 17. века, а Костајница (b) у 18. веку. Најмлађи међу њима је грб Илока (c) из 1855. године. Илок се тада налазио у поседу римских кнежева Одескалки који од краја 17. века носе титулу војвода од Срема.

ЈАГЊЕ

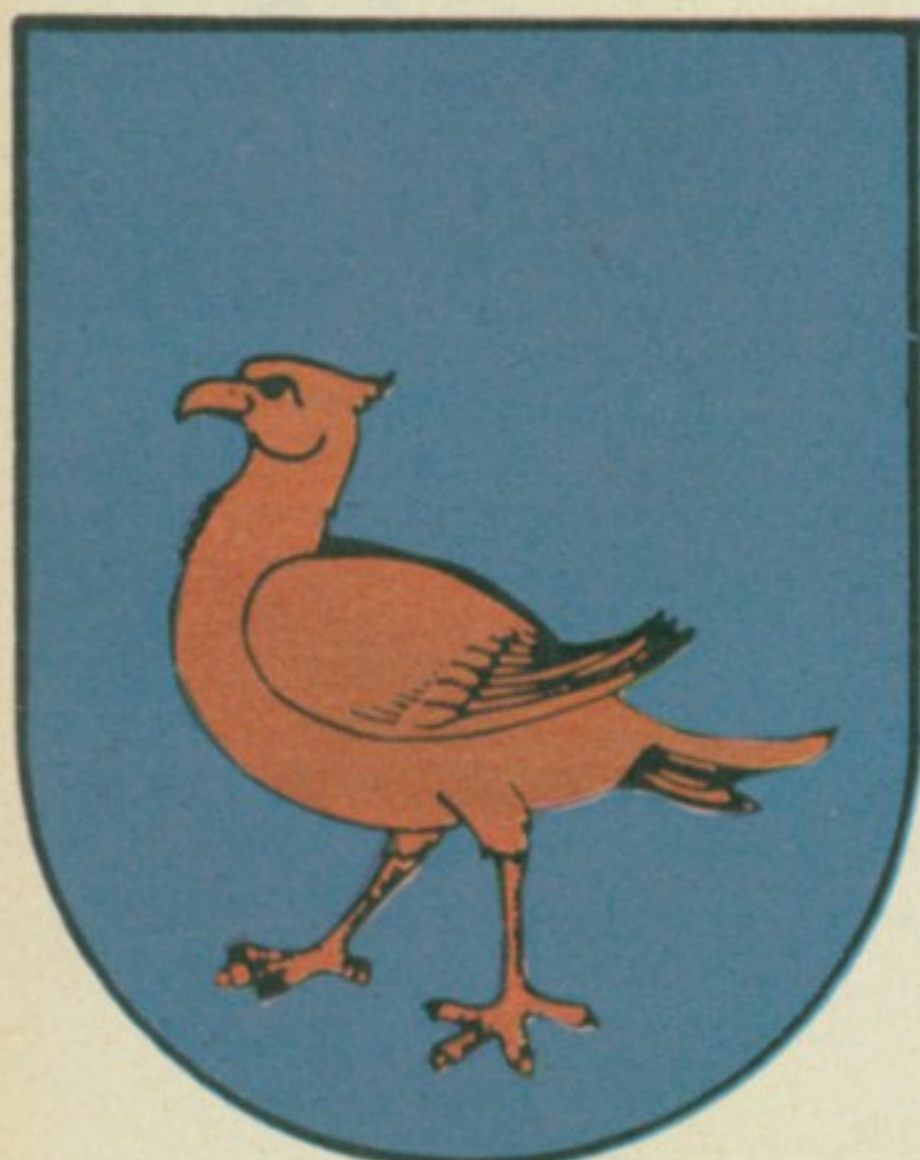
A

БОСНА

У хералдици су веома чести „грбови који говоре“, односно који сликом или неком врстом ребуса подсећају на име насеља.

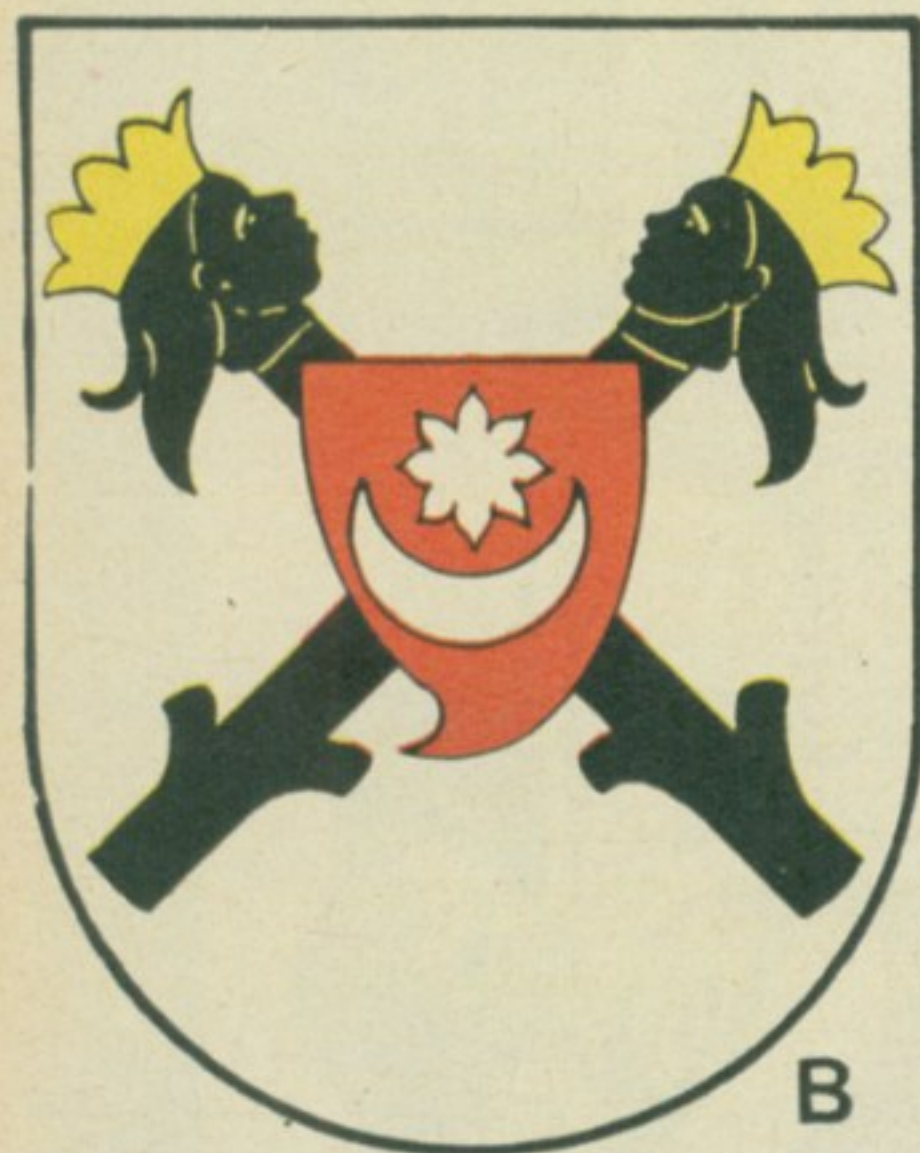

Грб словеначког града Рибнице веома је стар. Град се од 1420. налазио у власти грофова Ортенбурга, затим Цељских и, најзад, Хабзбурга. Школски пример „грба који говори“.

Јастребарско у Хрватској исто тако има грб који спада у ову групу. Јастреб се у градском грбу појављује још од 16. века али се не зна тачно у којим бојама.

Д. Ђуковић, 70

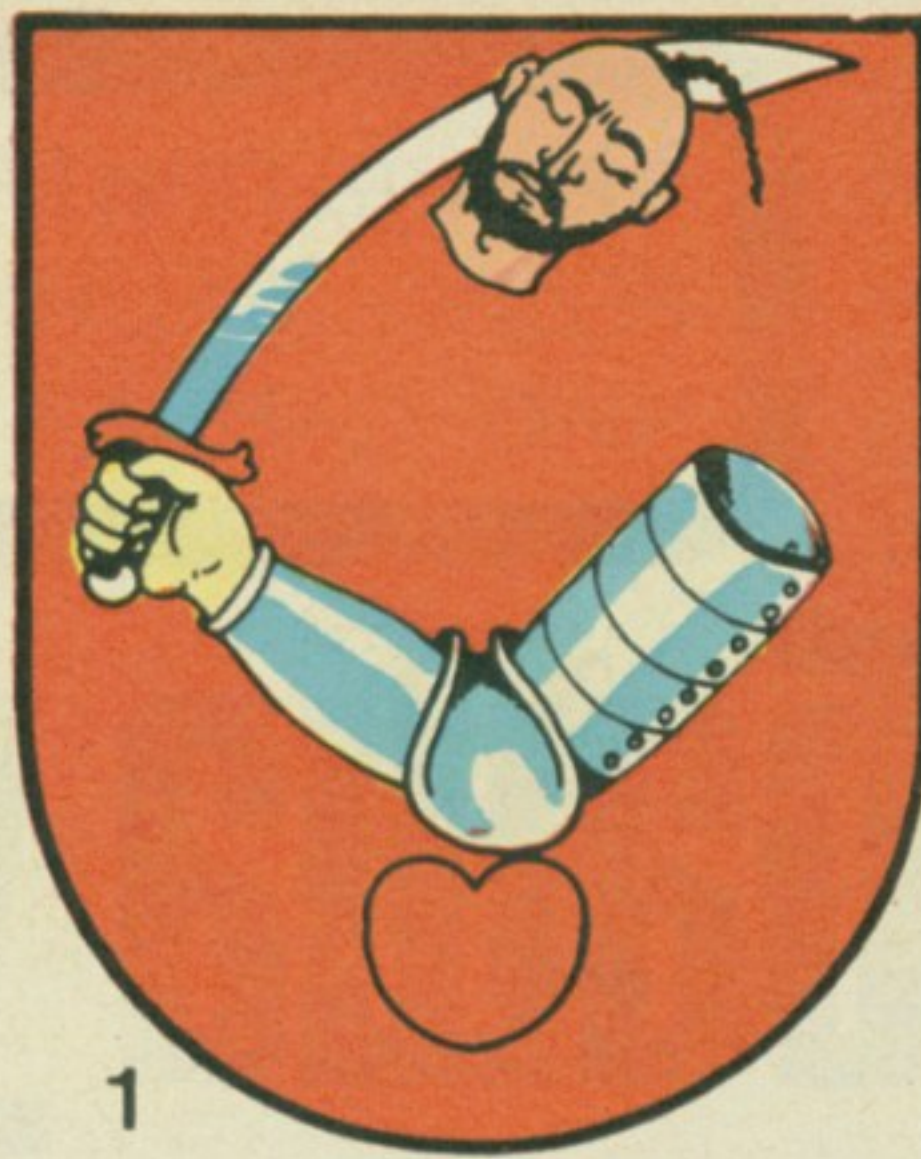

Крајем 19. века Ливно (А) и Сарајево (В) добили су грбове по узору на грб Босне из рукописа дубровачког историчара Мавра Орбинија.

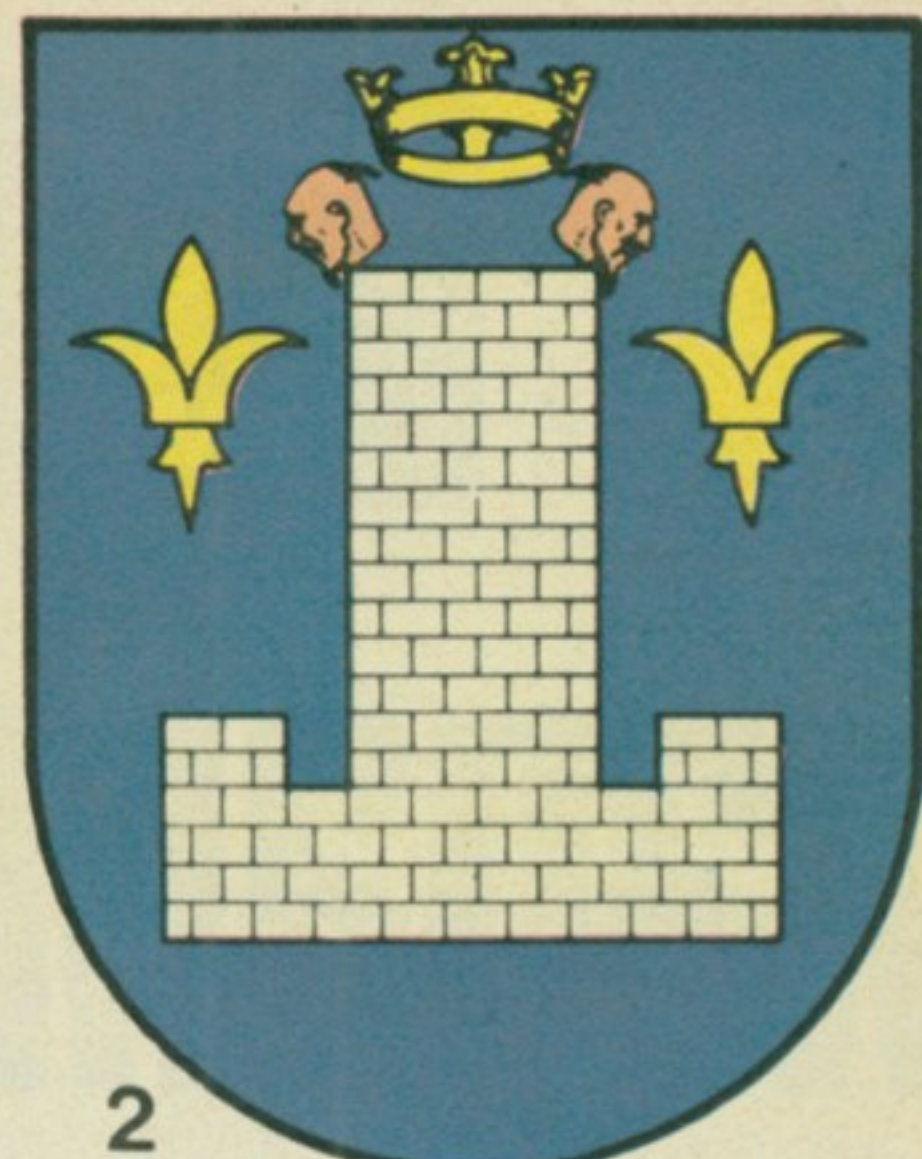
БОРБЕ С ТУРЦИМА

Од 1774. године у грбу Кикинде налази се рука у оклопу која држи криву сабљу са одсеченом турском главом. То је успомена на крваве борбе којима је окончана сто шездесетогодишња турска власт. (1)

У Копривници се некад налазила чувена крајишка тврђава и седиште капетана славонске Крајине. На сталне сукобе с Турцима под сећа градски грб с почетка 19. века са две одсечене главе на градском белему. (2)

1

2

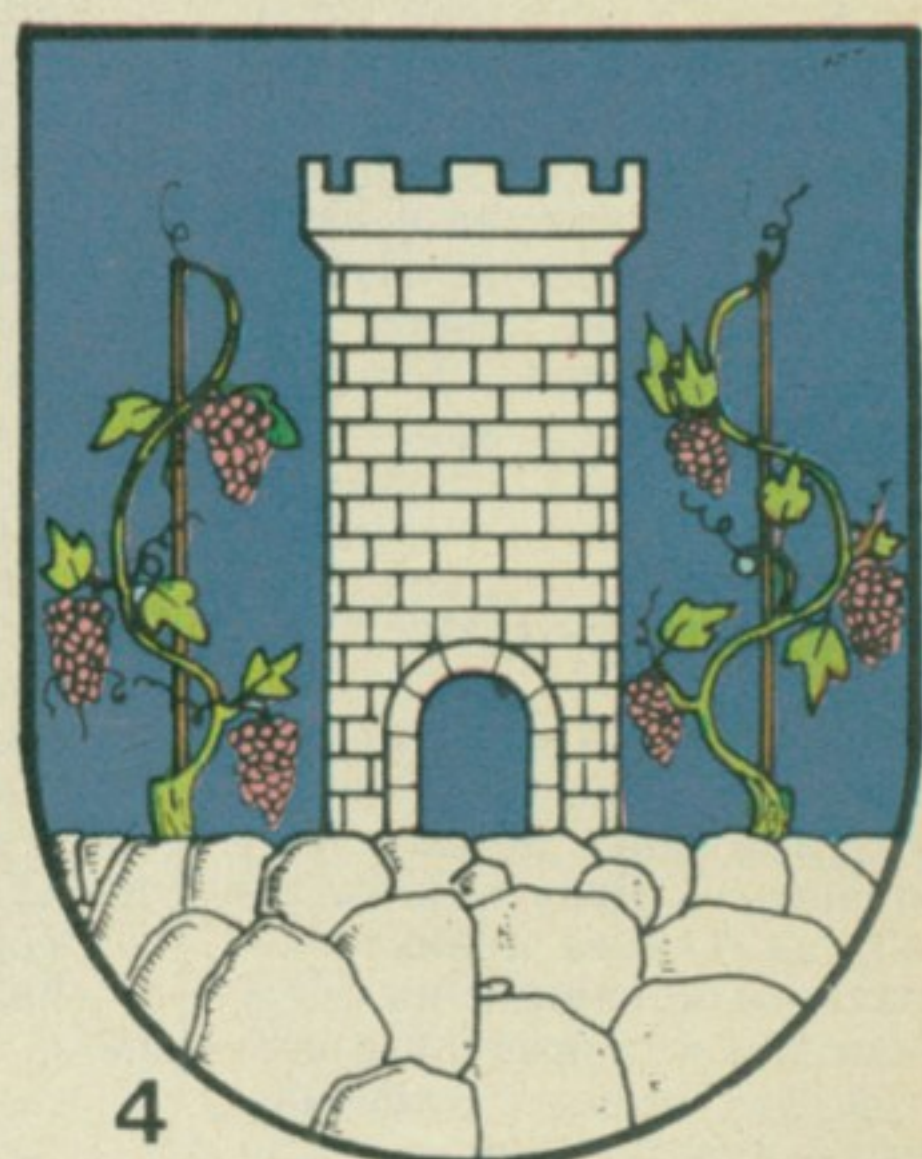
ВИНОГРАДИ

Беоцин је данас углавном познат по великој индустрији цемента. Међутим, средином 19. века, када је Беоцин добио грб, био је познатији по виноградилима. Отуд у грбу видимо грозд, раоник и плужни нож. (3)

Самобор је подигнут на обронцима Жумберачког горја где је гајење винове лозе традиција. Зато су у градском грбу два чокота лозе. Повељом херцега Коломана (1226—1241) Самобор постаје слободно трговиште. (4)

3

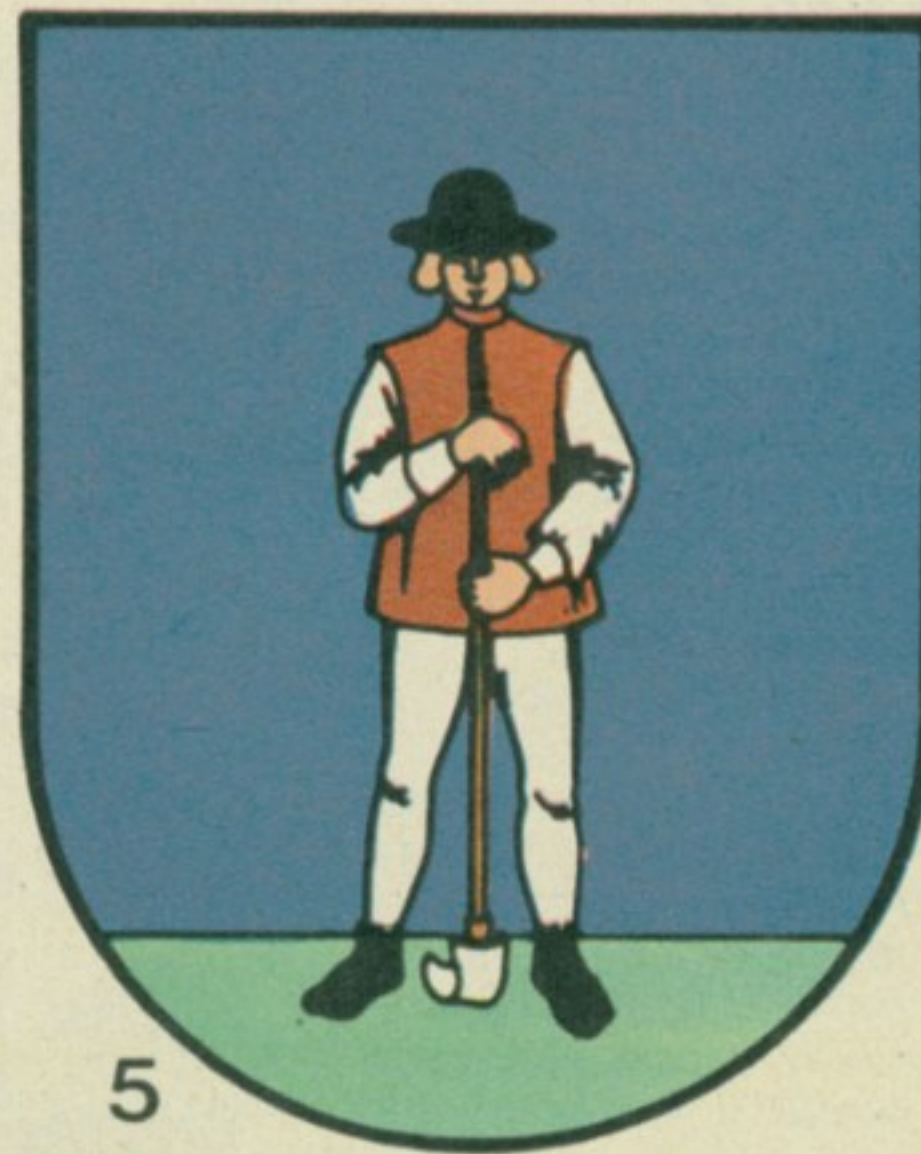

4

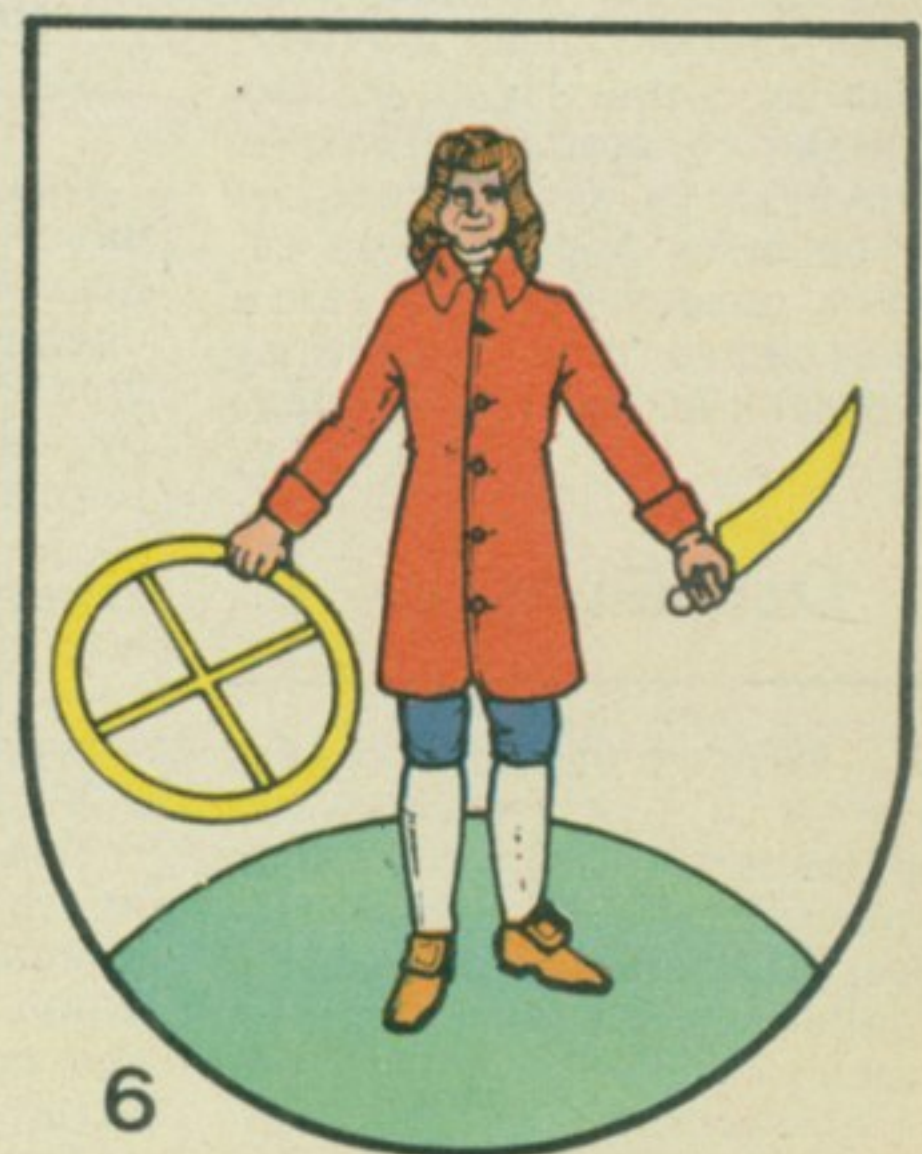
СЕЉАЦИ

Делнице су 1805. добиле грб на коме се види сељак из Горског котара с мотиком у руци. У то време више села добило је сличне грбове, с готово незнатним разликама, што понекад отежава распознавање. (5)

Радовљница је добила градска права у 14. веку, кад су њоме управљали грофови Ортенбуршки. Касније прелази у посед грофова Цељских, а затим Хабзбурга. Грб приказује сеоског занатлију с точком и раоником. (6)

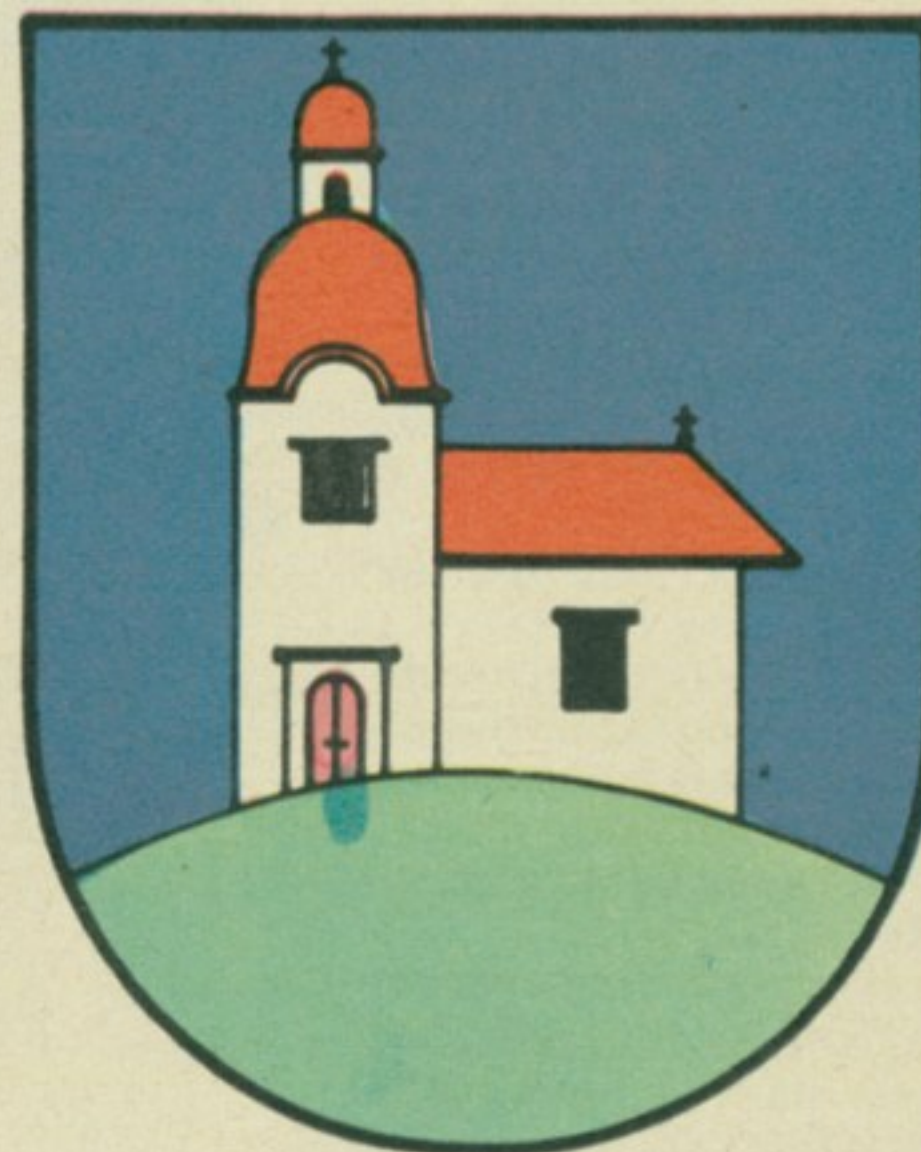
5

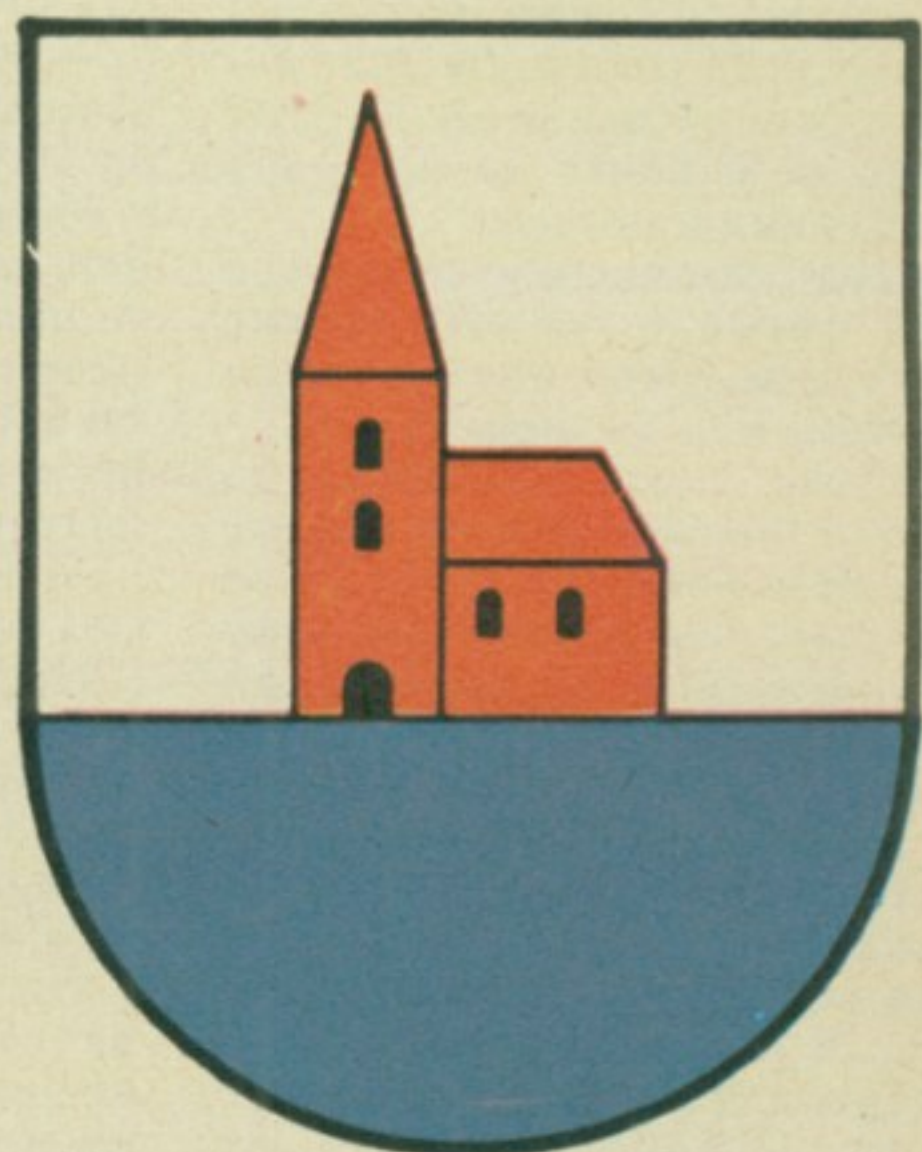
6

Чазма је добила грб 1476. на којем је градска катедрала где је 1241. сахрањен херцег Коломан убијен у сукобу с Татарима. Ту је било и седиште Капитола које је после упада Турака 1552. пресељено у Загреб.

Бела Црква у Банату насељена је још од 14. века али је градска права добила тек 1776. Градски грб илуструје назив града. Цркве су уопште чест мотив градских грбова јер су биле највеће грађевине у месту.

Црква на плавом пољу у грбу Церкнице подсећа на Церкнишко језеро. У 19. веку стари грб је делимично измењен па је уместо на језеру црквица представљена на зеленом, шумом обрастлом брежуљку.

**БАТИНЕ
КОЈЕ
СЕ
ПАМТЕ**

ПРВИ ЈЕ ПРИТРЧАО УЧИТЕЉ, СВУКАО МИ ГАЋЕ И НАРЕДИО ЂАЦИМА ДА МЕ СТАВЕ ПРЕКО КЛУПЕ. ОДЛУЧИО САМ ДА НЕ ЗАПЛАЧЕМ ПА МАКАР МЕ И УБИЛИ.

харамбаша у модрицама

Школа у коју сам ишао налазила се у селу Смољане код Босанског Петровца. У њу су долазила деца из Капљуха и Крње Јеле, одакле сам ја. Пут до Смољана водио је кроз ливаде и засејана поља. Кроз ливаде се некако и пролазило, али, на уским, уздигнутим међама између смољанских њива сваког би се дана неко оклизнуо и стровалио у жито.

Тако смо, хтели-нехтели, наносили сељацима штету што нам они никако нису опраштали. Децу која су трчала на њихове повике сматрали су кривцима па су јурили за њима претећи и псујући. Кад би неког ухватили, извукли би му уши.

Једног јутра, пред сам крај школске године, деца су се нешто гурала и утркивала по међи. Неко је пао. Ломећи се, стабљике младог кукуруза су запраштале, па су се деца, у страху од сељака, дала у бег. Ја сам и даље ишао ногу пред ногу кад неки човек истрча преда ме.

Освећују се

— Шта ти чекаш?! — викнуо је и замахнуо прутом преко мојих леђа. А онда, гледајући како мирно стојим, још више се разбесне и удари ми такав шамар да сам пао.

— Платићеш за ово, запамти добро! — дрекнуо сам скачући са земље и покушавајући да побегнем. Али човек је појурио за мном, зграбио ме и почео да ме удара рукама и ногама.

Док сам касније ишао према школи једва сам задржао сузе. Освећују се, мислио сам, или ме неће бити!

Прво сам помишљао да оном човеку запалим нешто, али сам закључио да је боље да свој бес искалим на кукурузима због којих сам, ни крив ни дужан, добио батине.

Испричао сам Неђи, Бранку, Остоји, Дани и још неким шта сам наумио да урадим и они су се одмах сложили да ми помогну. Договорили смо се да следећег јутра пођемо у школу сатраније, како нас нико не би приметио, и да навалимо на кукурузе. Тако смо и урадили: добро смо поранили и на оном месту, које сам добро запамтио, почупали и поваљали кукурузе што смо више могли.

Деца из нашег села су причала у школском дворишту како су уз пут наишла на нечије почупане и поваљане кукурузе и питала се ко је то могао урадити. И ми смо се, тобоже, чудили. Чим је zazвонило, утрчали смо у учионицу и настава је почела.

Није прошло ни десет минута а у разред бануше три сељака са оним почупаним и изломљеним кукурузима у рукама. Мене подиже нека јежа, али сам мирно слушао како објашњавају учитељици да је то дело њених ђака из Крње Јеле. Учитељица је обећала да ће пронаћи кривце и добро их казнити.

Међуће ја на коња!

Кад су сељаци изашли, учитељица је послала једног ђака по учитеља из суседног одељења и он је одмах дошао. Као по неком договору, затворио је све прозоре и стао крај врата. Учитељица је за то време пролазила између клупа и подозриво нас загледала.

— Ко је то урадио?! — упитала је.

У разреду је владао тајац. Тада учитељица узе батину, лупи снажно по столу и понови питање. Уплашен од ударца батине и учитељициног пискавог гласа, Неђо од једном скочи и као из топа избаци:

— Ми!
— Ко — ми?! — врисну учитељица. — Говори или ћу те згазити!

Неђо је ћутао. Ваљда је тек тада постао свестан шта је урадио. А учитељица, видећи да викањем неће много постићи, унесе му се у лице, помилова га по врату и тихо упита:

— Кажи ко је још био, не бој се!

Неђо ју је гледао сузних очију, а онда јецајући почео да изговара наша презимена.

— Кажи ми још ко је био главни? — наваливала је учитељица.

Неђо мало засташе, загледа се у учитељицу која се смешкала, па се окрену према мени и безизразно ме погледа.

— Драгишић! — рекао је.

На учитељицин знак изашли смо из клупа и чучнули испред табле. Сви су добили по десет батина по длановима и вратили се на место. Само сам још ја остао.

— Дођи сад ти, харамбашо! — обратила се учитељица мени.

Тукла ме је по читавом телу док нисам пао на под и покушао да побегнем под клупе. Али учитељица је прозрела моју намеру.

— Међите га на коња! — викнула је држећи ме за руку.

Први је притрчао учитељ, свукао ми гаће и наредио ђацима да ме ставе преко клупе. Одлучио сам да не заплачем па макар ме и убили. И заиста, издржао сам 29 удараца по голој задњици а нисам ни јакнуо. Био сам мокар од зноја и све ме је болело.

— Седи! — рекла је учитељица кад сам дошао до своје клупе. — Зашто не седнеш?

Чинило ми се да ћу експлодирати од беса а знао сам да ми неће бити лакше док нешто не учиним.

Моја клупа је била поред прозора а прозори приземни. У тренутку сам решио да искочим и побегнем. Прво

сам зграбио са клупе флашицу са мастилом и треснуо је о под а онда се цилитнуо напоље. Трчао сам према селу не гледајући газим ли жито, траву, кромпир или шта друго.

Код куће налетех на брата Николу.

За одлично владање

— Шта је, мали? Јеси ли болестан? — упитао је. Попипао ме је по челу и, закључивши да имам температуру, отишао по мајку.

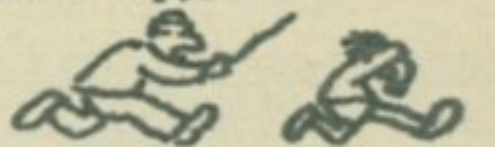
Мати ме је нашла како укочен стојим поред кревета не усуђујући се да легнем. Уто дођоше и остали и почеше да ме пипају и запиткују где сам био, ко ме је дирао. Ја сам ћутао као заливен, али кад ми неко повуче гаће вриснух из свег гласа.

— Кад бих само знао ко је ово учинио, одлетела би му глава — претио је Нико-

ла док ме је пажљиво полагао на кревет.

Мати је обрисала зној са мога тела и намазала уљем моју израњављену задњицу. Тако ме је неговала неколико дана.

У школу више нисам ишао, био је већ крај школске године. Али сам једног дана пронашао Неђу и испребијао га. — Не знам ни сам како ми је испало оно „ми“ — правдао се он. — Касније ни сам имао куд.

— Види ти мог харамбаше, одличан! — рекла је мати поносно кад је из школе донела сведочанство о завршеном четвртој разреду и књигу као награду.

Брат Никола је дуго гледао у прву страницу књиге и, пружајући ми је кроз осмех добадио:

— За одлично учење и примерно владање!

Драган Драгишић, заставник, Задар, Огњена Прице 9 (Хонорар: 250 дин.)

Учитељица ме је тукла по читавом телу док нисам пао на под и покушао да побегнем под клупе.

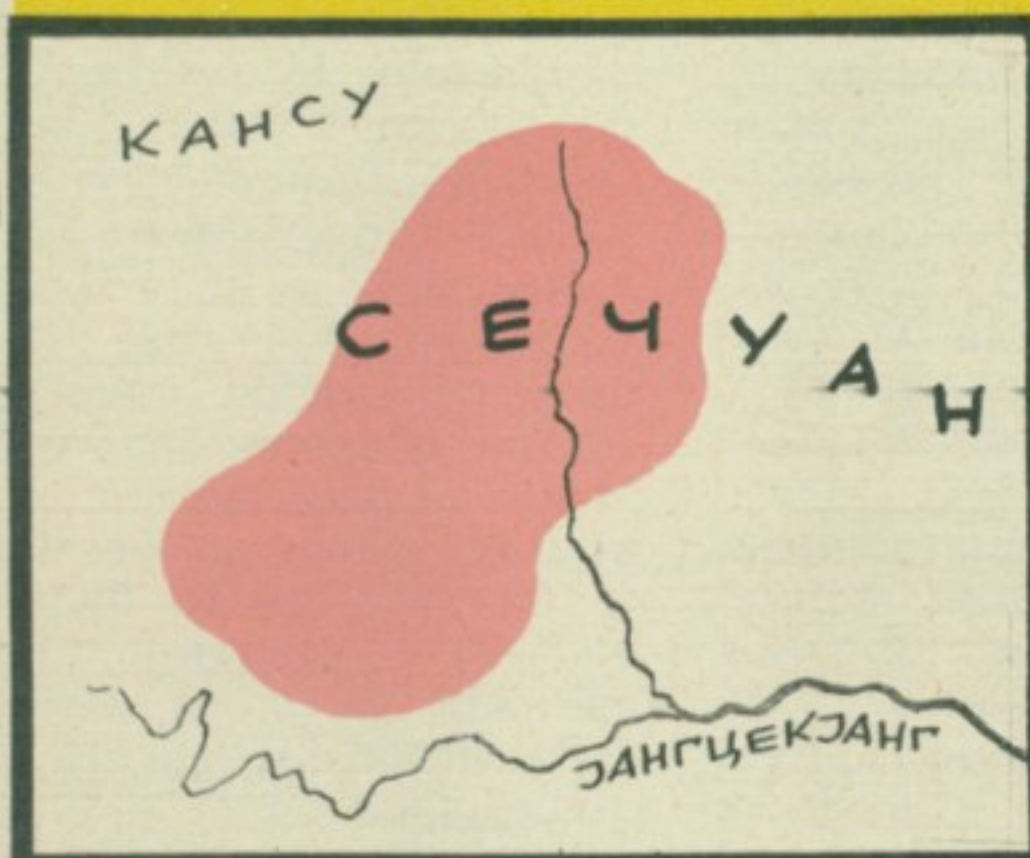

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

За последње две хиљаде година изумрло је око сто различитих врста сисара. Сада изумире једна врста сисара годишње. Научници сматрају да таква судбина чека још око 250 до 300 врста. Представљамо вам најугроженије.

ЦИНОВСКА ПАНДА је један од најређих великих сисара који обликом главе и тела, а и величином, подсећа на медведа. Природњаци се још нису споразумели да ли да га уврсте у медведе или ракуне. Живи на ограниченим подручјима Сечуана и Кансуа у Кини на висини од 1500 до 3000 метара. Иако увршћен у месождере панда се временом претворио у биљоједа. Једина храна су му млади изданци бамбуса. Иако се за њега први пут у Америци и Европи сазнало тек половином прошлог века, данас је свима познат нарочито захваљујући већ угинулим питомцима зоолошких вртова: у Лондону Чи-Чију, односно Москви Ан-Ан. О навикама циновског панде мало се зна јер су природњаци могли да га посматрају само у зоолошким вртovima. Ту он углавном мало једе и много спава. Крзно му је црно-бело.

СИБИРСКИ ИЛИ МАНЧУРСКИ ТИГАР припада породици мачака и има све њихове главне особине. Покрети су му љупки и хитри. Шуња, се нечујно. Кад трчи скокови су му дугачки и ако затреба може да преплива и широку реку. Сматра се да му је постојбина Сибир, одакле је продро на југ и запад, населио Манџурију, допро до Амура, Кореје и Кине. Пошто живи у хладним пределима има густо поткрзно и веома дугачку, глатку светлију горњу длаку црвенкастожуте боје са по речним црним пругама. Глава му је мала, округла, труп дугачак и преко 3 м од чега само метар отпада на реп без кићанке. Тежак је око 300 кг. У степама југоисточног Сибира, где нема дрвећа, сакрива се између избочених стена или бусења траве где шапама очисти снег да би на таквом лежају провео дан. Веома је угрожен, нарочито у Манџурији.

ПОДМОРНИЦИ БОМБАРДО

Сви са моста. Заронићемо! Неколико тренутака касније Јуџин Бенет Флаки, командант америчке подморнице „Барб“, нестрпљиво је трљао руке осматрајући кроз перископ море. Чекао је само да се подморница довољно приближи јапанском војном конвоју. Када се нашла на свега 200 метара од великог танкера који се борио са таласима, викнуо је:

— Пали један... Пали два... Три... Четири

Сто метара дуга подморница затреса се од прамца до крме када су торпеда излетела из њене утробе и запарала воду.

— Пун погодак! — задовољно је узвикнуо Флаки својим официрима Бобу Мекнуту и Џиму Вебстеру који су стајали крај њега. Дим је обавио танкер који је, преполовљен, потонуо у узбуркано море.

Флаки ће наћи излаз!

Флаки није имао времена да се радује: огроман јапански разарач пловио је право на њих. Наредио је да подморница плови цик-цак то-тово уз само дно, али разарач их је пратио у столу. Читава три сата 1500 тона тешку подморницу потресала је паљба са разарача: од тридесет четврте јапанске дубинске бомбе угасиле су се све светилке. Најзад је све јача бура натерала Јапанце да одустану од потере. Флаки је још читав сат држао подморницу на дну, мада су и јон и његови људи мислили да ће се већ угушити. Тек када је био сасвим сигуран да им је јапански разарач изгубио траг, наредио је да оштећена подморница полако запливи.

Џин Флаки је уживао огромно поверење своје посаде. И официри и морнари су знали да није безобзирни ловац на славу и да нико више од њега не жели да се жив врати жени и кћерци, али су такође знали да је, преузевши команду над подморницом „Барб“, спреман да уђе у сваку акцију у којој ће уништити неки јапански брод.

Међу кинеским џункама

„Барб“ је већ била ратни ветеран. У водама код Курилских острва потопила је 12.000 тона непријатељских бродова. Затим, у заједничкој акцији с подморницама „Пикуда“ и „Квинфиш“ уништавала је јапанске конвоје од Мидвеја до корејске обале. Од дана када је послала на дно Јужнокинеског мора два јапанска разарача од по 3.000 тона и брод

„Унио“ од 22.000 тона, читаву посаду од 83 човека радила је сложено и са огромним поверењем у свог команданта. Било шта да се догоди, говорили су, Флаки ће наћи излаз.

Недељу дана после напада на конвој, 22. јануара 1945. „Барб“ је изронила недалеко од кинеске обале у близини Фуџоа и читаву ноћ провела између стотинак живописних кинеских џунки. Флаки се надао да ће тако не само камуфлирати подморницу на мексичким, него и заварати јапанске радаре. Када је месец зашао, Флаки је махнуо џункама захваљујући им на гостопримству. Два часа касније, док је подморница пловила око стеновитог Инконг острва, на њеном радарском екрану заиграло је читаво јато тачкица. Флакијев поглед је заблистао: у луци Намкван лежало је ни мање ни више него 38 трговачких и ратних бродова усидрених у три реда. Али, једини пут до њих водио је кроз Пинг Фонг, канал широк само 4,5 километара и дубок 9,5 метара.

Јапански ратни чамци патролирају каналом — приметио је Мекнут.

— Шта можемо — рекао је Флаки. — Морамо се брзо пробити, још брже нападати, а онда се нећемо повући, већ притајити у луци док гужва не прође. Ево, овде ћемо се притајити — показао је оловком на једно место на мапи.

Новина — ракетa на подморници

Официри су се збуњено згледали. Џим Вебстер је прогунђао:

— То је последње место на свету где бих желео да оставим кости...

— Тачно. Зато и морамо учинити оно што Јапанци не очекују од нас.

У 4 сата у зору „Барб“ је прошла кроз пролаз Пинг Фонг, а када је небо зарудело осам њених торпеда погодило је циљеве. Пламен се ширио са брода на брод, а сви су били пуни муниције, оружја и војника. Зачула се права грмљавина од експлозија. Према Флакијевој процени у луци је тада уништено 40.000 тона непријатељских бродова.

Подморница је дубоко заронила и притајила се. А онда, заклоњена густим димом, провукла се кроз канал и запливила ка Перл Харбору. Овај подухват до-

нео је Флакију Медаљу чести и надимак „Дух који галопира кинеском обалом“.

Неколико дана касније Флаки се у Перл Харбору нашао са адмиралом Чарлсом Локудом, командантом Пацифичке флоте. Разговор је био буран.

— Џин, да ми је то ико други тражио, послао бих га на посматрање и психијатријску болницу. Ракете на подморници! То још нисам чуо. Зар ниси задовољан топом на палуби који сам ти управо дао? — љутио се адмирал.

Флаки није попуштао. Најзад, добио је ракете.

Два месеца касније Џин Флаки је поцупкивао од хладноће корачајући по замрзнутом мосту подморнице која се налазила негде у Охотском мору. Тргуоу се

када је чуо како поручник Лантије каже поручнику Мекинту, показујући на уређај за испаливање ракета:

— Јеси ли икада видео овако непотребну гомилу гвожђа?

Па ипак, знао је да у суштини сви његови људи једва чекају да их испробају.

Двадесет првог јуна 1945. док је „Барб“ пловила по магли недалеко од Хоккајда, најсевернијег јапанског острва, њен командант је тражио циљеве за прве ракете које ће икада бити испале са неке подморнице. У томе су му помогли сами Јапанци.

Човек на осматрачници „Барба“, заслепљен поподневним сунчевим зрацима што су се одбијали о мирно море, није на време приметио бомбардер који је у

оришућем лету избацио четири бомбе из своје утробе.

— Противавионска паљба! — наредио је Флаки.

Мада су његови људи паљбом отерали авион знао је, док је догледом пратио његов лет, да је пилот радиовезом јавио положај подморнице. Ускоро ће добити „друштво“. И заиста, ускоро су се појавила четири јапанска бомбардера. Подморница је заронила.

Налазили су се у близини ваздухопловне базе Шари, зато су авиони тако брзо стигли. Шари је била и прилично велика лука, с много војних фабрика. И Флаки је одлучио да то буде прва мета у историји другог светског рата на коју ће бити испале ракете — с подморнице.

А ЈЕ

Џин Флаки, командант америчке подморнице »Барб«, стекао је надимак »Дух који галопира кинеском обалом«

ВАЛА ГРАД

Нешто после поноћи 22. јуна 1945, подморница је изронила 5000 метара далеко од обале. Шари је био оба-вијен помрчином. Дванаест ракета од 12,5 сантиметара полетело је у правцу гра-да. Зачуле су се заглуш-јуће експлозије, а јаки реф-флектори за откривање авио-на почели су да парају там-но небо.

— Проклет био, ако они не мисле да их бомбарду-ју! — викао је Ланије на мосту.

Трбухом по дну

Овај успех охрабрио је Флакија да изведе још је-

дан смео подухват и то — на копну! Прво је мислио да ће му за то бити потребне тачне мапе. Најбоље да их набави од Јапанаца. Док је »Барб« пловила ка острву Сахалину које су држали Јапанци, разрадио је план операције. Намеравао је да групу својих људи пошаље на полуострво Карафута и штити их паљбом док се они не домогну свих јапан-ских војних мапа до којих могу доћи. Међутим, чим су се приближили Карафу-туу, на подморницу је от-ворена јака ватра.

Иако су митраљески меци звиждали изнад њихових глава, командант је наре-дио да се подморница при-ближи обали и отвори топов-ску паљбу. Кроз димну за-весу Флаки је на високој, стрмој обали угледао вели-ки топ. Извршио је корек-

цију у гађању и ускоро се огроман јапански топ ско-трљао низ брег.

Пошто су све карте си-гурно биле претворене у прах и пепео, Флаки је од-бацио намеру да покуша да их се домогне. Труп његове подморнице био је сав улуб-љен од јапанских погодака, али сама подморница није била озбиљно оштећена. У току следеће две недеље уништила је још два непри-јатељска брода и један ве-лики разарач.

И то је требало да буде крај ратних задатака под-морнице »Барб«. Није више имала ни торпеда ни мун-иције. Па ипак, сви чланови посаде сложили су се с фла-кијем кад је једне вечери рекао:

— Па ваљда ова наша подморница заслужује за крај неки бољи подухват

него што је обично потапа-ње разарача? Шта мислите да сутра поново изронимо код Карафута и посматра-мо како пролазе возови?

У прво време морнари ни-шта друго нису ни радили. Подморница је лежала на дубини перископа и они су посматрали како пролазе во-зови. Ускоро су до гачине знали возни ред па су од-лучили да дигну у ваздух Карафута-експрес.

Али, Флаки није желео да наговни људе на једну тако опасну акцију, поготово што им је то био последњи рат-ни задатак. Међутим, доб-роволци су се сами јав-љали. Електричар Били Хет-филд и спручњак за експло-зив Пол Сандерс показали су свом команданту специ-јалну, на воду отпорну, тем-пирану бомбу. У међувре-мену, Флаки је тражио нај-погодније место где би се подморница приближила оба-ли. Одабрао је усамљен за-лив, где се обали могло при-ћи на 900 метара. То је, међутим, значило да под-морница загази у дубину од свега 8,5 метара што се нико не би усудио да учини сем Џина Флакија.

Возови иду на време

У два сата ноћу 23. јула 1945, Флаки је дао послед-ња упутства трупи својих људи које је предводио по-ручник Бил Волкер.

— Ако из некоег разлога не можете да се вратите, крените кроз планине ка се-веру. Чекаћемо вас на 200 километара одавде.

У ноћи без месечине али под небом пуним звезда, осам људи се укrcало у два гумена чамца и пристало уз обале. После 700 метара сти-гли су до главног пута, пре-шли га и неких 200 метара даље наишли на железнич-ку пругу. Одмах су почели да копају, али како су ди-зали бучну одбацили су алат и наставили да копају го-лим рукама. Копали су тако двадесетак минута, а онда су чули клопавање воза.

— Није ваљда већ експресни воз? — бесно је уз-викнуо Хетфилд.

Није био. Али, парна ло-комотива која се појавила из мрака кретала се споро тако да су Јапанци могли да виде Американце крај пруге. Волкер је знао да су их приметили. Наредио је да се копање настави алатка-ма, без обзира на бучу. Око 4 часа њихов посао је био завршен.

Док су се враћали ка оба-

ли залутали су и избили километар јужно од места састанка. Најзад, угледали су подморницу. Били су већ у чамцима, на пола пута до подморнице, када се чуло приближавање експреса. Вол-кер је погледао на сат и промрљао:

— Возови им иду на вре-ме...

Да ли је експлозив добро постављен, хоће ли експло-дирати...? Зачуо се ужа-сан тресак и двадесет се-дам путничких и теретних вагона одлетело је триде-сетак метара у ваздух. Та-да су већ сви били на под-морници и Флаки је одлу-чио да је време да зарони у сигурне дубине.

Без премца

Прва подморница која је ракетама обасула град, пр-ва подморница која је мини-рала железничку пругу, али Флаки још није био задовољан. Наставио је да крс-тари дуж обале, испалио је читаву салву ракета на ин-дустријски град Шоротори, а онда последњих дванаест ракета на луку Кашико на полуострву Карафута. Има-ли су још само нешто му-ниције за топове од 20 и 40 мм и њом су у луци Шибеторо на Курилским о-стрвима уништили неколико танкера, а затим су се ус-тремили на један од 40 но-вих великих наоружаних ри-барских бродова. На њега је бачено неколико ручних граната, још једина преос-тала муниција.

— А шта сада? — рекао је Ланије Флакију. — Не-мамо ни ракета, ни метака, ни граната...

Флаки није попустио. Зар-да остави остале бродове? И подморница може да пос-лужи као оружје!

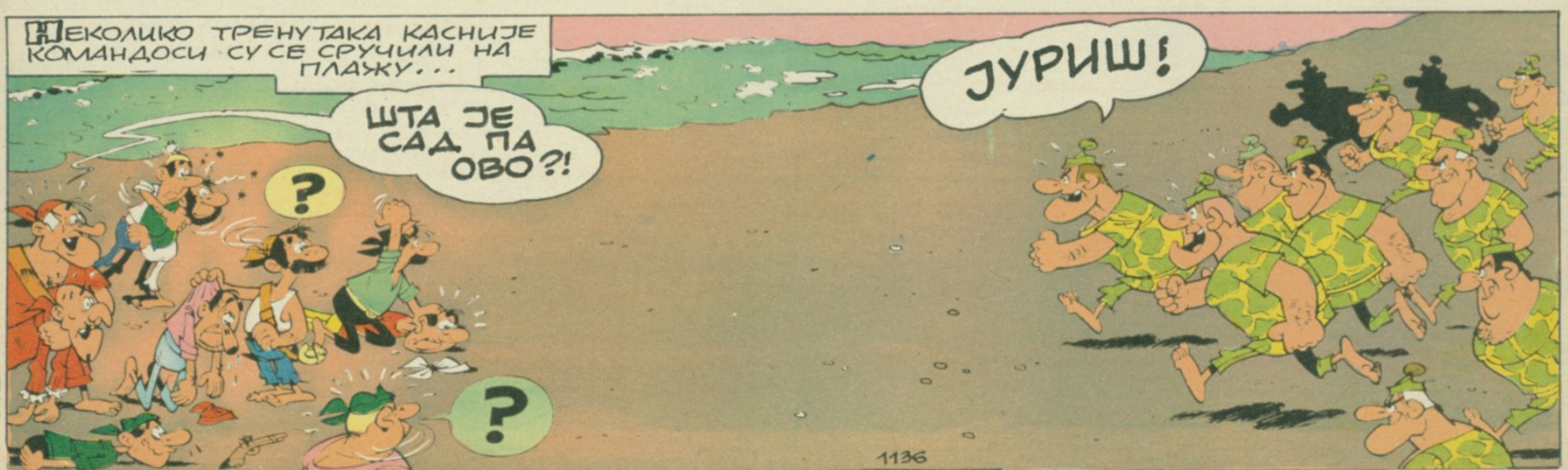
— Идемо на судар! — из-дао је наредбу и прамац подморнице зариио се у труп најближег брода, који је одмах док су Јапанци иска-кали са њега, почео да тоне.

Сада подморница »Барб« заиста није више имала чи-ме да се бори. Запловила је кући.

У аналима подморничког ратовања подморница »Барб« нема премца. Под командом Јуџина Флакија уништила је 178.000 тона непријатељ-ских бродова, неколико не-пријатељских градова је оравнила са земљом и подиг-ла је један воз. Постала је права легенда.

ЦРНА БРАДА И КОМАНДОСИ

Узбуна у летећим тањирима

Било је лепо у забавном парку. Многи родитељи довели су децу да виде дивље звери, да уживају у возњи малим аутомобилима и летећим тањирима и да једу сладолед и слаткише. Субота поподне, 12. јануара 1957. године у чувеној лондонској Олимпији. Све од звања од жамора многобројних гласова и смеха деце. И сви желе да се до крова огромне куполе вину у летећим тањирима, јер је то главна атракција. Десетак живо обојених „тањира“ окачено је са спољне стране циновског, 14 метара високог и 12 тона тешког точка. Салом одјекује бучна музика с бројних звучника, а разнобојни тањери заиста подсећају на „праве“ летеће тањире из фантастичних романа. Високо под глатким сводом велике просторије тањери се благо њишу као да лебде. Деца нестрпљиво вуку маме и тате ка месту где се седе у тањире.

Када је у летеће тањире поседала нова група деце с родитељима, огромни точак је почео да се полако окреће.

СТРАХ РАТНОГ ВЕТЕРАНА

— Ово донекле подсећа на лет у спором авиону — рекао је вицемаршал ваздухопловства Чарлс Елворти из Сасекса који је са шестогодишњом кћерком Сузан сео у црвени тањир. Тог послеподнева ни молер Џон Гормли из Фулхама није могао да одоли молбама осмогодишњег Брајана Патерсона, сина свог суседа, да га поведе у забавни парк. Јер, дечаку је тог дана био рођендан. У једном тањиру су се сместили Роберт и Боби Фурд из Вембли Парка, отац и дванаестогодишњи син. Они су били само шесторо од 34 посетилаца који су око четири по подне купили улазнице и журно сели у летеће тањире јарких боја.

Када се велики точак окренуо други пут, дечју радост и задовољство одраслих прекинуо је снажан прасак, ломњава и врисци. Главна челична осовина, дебела 10 сантима тара, изненада се сломила.

СПЕЦИЈАЛНИ ЗАДАТАК

Цео точак се застрашујуће затресао и стао. Још су се њихали само тањире из којих су они који су се дели у њима гледали на мноштво глава испод себе. И на свим лицима и у свим очима примећивало се

Када је циновски точак почео да се окреће, деца су вриштала од усхићења. Тренутак касније салом се проломио прасак...

бледило и страх. А онда је велики точак почео лагано да се нагиње на једну страну као брод кад тоне. Сплет железних шипки и опруга злослутно је скрипао. Жене су вриштале док се точак нагињао над стрелиште. Најнижи летећи тањери су ударили о бетоноски под, други о челичну конструкцију. А точак је био тако нагнут да је изгледало да ће се сваки час потпуно срушити.

На врху точка, у највишем тањиру, вицемаршал Елворти држао је малу Сузан у наручју и покушавао да је утеша:

— Не бој се, мила — рекао је

мирно. — Ускоро ће нас пустити и све ће бити у реду... У ствари, ни он сам није био уверен у све то. Елворти је 1941. године само за четири месеца добио три одликовања за храброст. Учествовао је у неколико тешких операција при уништењу непријатељских бродова и циљева на тлу, а налазио се и у два авиона који су оборени. Било би заиста иронија да тај човек нађе смрт на једном вашару, у „летећем“ тањиру који издалека подсећа на дечју ипачку.

У суседном тањиру Џон Гормли

је проклињао самог себе што је по вео малог Брајана. Пре свега, то и није била његова идеја. Једина утеха била му је што неће морати ОН Брајановим родитељима саопштити страшну вест ако се догоди оно најгоре. Јер, мислио је, ни он неће преживети.

У најближој ватрогасној станици то је био необичан дан. Необичан, јер до позива из забавног парка ни ко није упутио аларм ватрогасцима. А од четири по подне 12. јануар је у аналима лондонске ватрогасне службе често помињан као заиста изузетан дан. Помоћник командира

Хју Абит, ветеран из дана када је Хитлерова азијација жестоко бомбардовала Лондон, срећивао је администрацију када је примио позив на „специјални задатак“. Било је тачно 4,17 по подне.

У ватрогасној служби специјални задатак је све сем пожара. Специјалан задатак може бити спасавање потенцијалног самоубице са крова облакодера или помоћ непажљивом дечаку који је заглавио главу у решетке оградe на балкону.

Овога пута био је то велики точак у Олимпији.

Сада у пензији, Хју Абит се сећа: — Када сам стигао тамо нисам знао шта да предузимем. Нисам се усуђивао да прислоним дугачке лесте уз точак јер сам страховао да ће под њиховим притиском пасти читав конструкција. Сирил Милс из чувене циркуске породице помагао је веома много умирујући и оне у ваздуху и оне на земљи. С мегафоном у рукама, говорио је свима да остану мирни на својим седиштима и да буду потпуно прибра ни. Међутим, тим људима није било нимало лако да остану хладнокрвни, поготово што су скоро сви били са децом.

СЛАТКИШИ ЗА ДЕЦУ

Абит је одлучио да прво покуша да причврсти точак за кров зграде. Са још тројицом ватрогасаца попео се до греда и са њих спустио конопце. Људи из летећих тањира посматрали су их забринуто и уплашено. Чинило им се да све то траје веома дуго и да ће сваки покушај спасавања бити неуспешан. Хоће ли савијена и искривљена конструкција издржати док они не буду спуштени на земљу, или ће изненада да се сруши? Мада то нису показивали, Абит и његови људи били су још више забринути. Знали су шта је то „умор“ метала и како метал под притиском може да ко и без икакве опомене изненада да се сруши. То је знао и вицемаршал Елворти. Скоро је пожелио да се поново налази у свом „бленхајму“ изнад неког ратног попришта. Тамо бар није било деце.

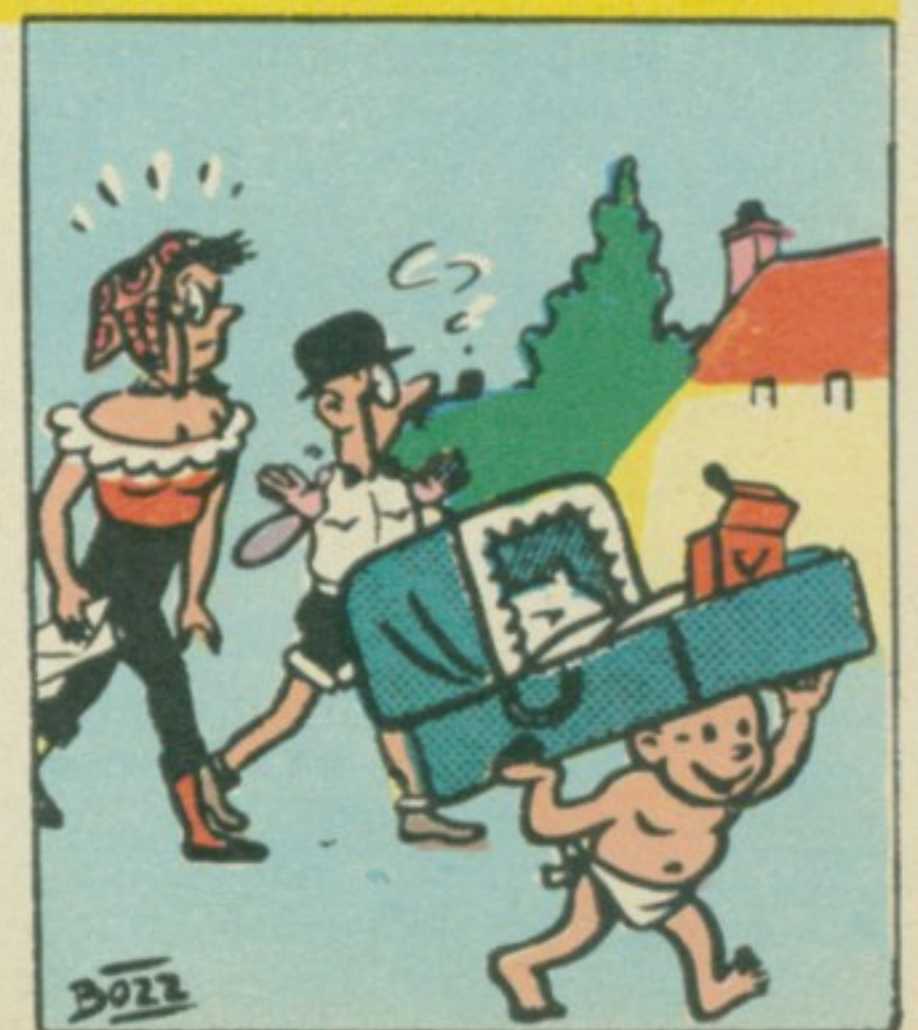
Прошла су два сата откако је пукла осовина. Нешто је требало предузети. Али, нико није знао шта да се чини. А онда је Абит дошао на храбру и скоро сулуду идеју. На задњем делу овог огромног покривеног стадиона налазила су се двоја врата слична онима на хангарима. Да ли би ватрогасна кола са покретним лествицама могла да прођу, питао се у себи. Знао је да још никада такве лестве, 35 метара дугачке, нису употребљаване унутар неке зграде. А сада то треба бар покушати. Наредио је да дођу ватрогасна кола. Једва су прошла кроз врата, а два минута касније лествице су досезале до таванице Олимпије. Ватрогасци су се уз њих попели пажљиво, стопу по стопу. Са собом су понели слаткише за уплашену децу. Прво су спустили Елвортија и Сузан јер су се они налазили у највишем тањиру. За следећих пола сата спустили су ових 34 мушкарца, жена и деце. Кад је и последњи човек сишао низ степенице, заорио се пљесак. На земљи деца су грицкала слаткише и лизала сладолед. Нека су бацала увис надуване балоне.

И. С.

ГАВРА

БОБ КРОКЕТ: ЗЛАТО У ДОЛИНИ ЗМИЈА

Три пријатеља:
Боб Крокет, Хаксис и
Биг Бенд зажали су
дуж реке Пекос...

Биг Бенде, видео сам
да имате кесу
са златним зрнцима...
Ви сте, значи,
копачи злата?

Било сам...
пре него
што
сам по-
чео да
тражим
нево-
ље!

Имао сам једно мало
налазиште, али сад ћу
се озбиљно бацити на
тражење злата! И наћи
ћу га, до ђавола!

Мој отац
је говорио
да треба пош-
товати сва-
чији
по-
сао,
али...

Слушај ме, момче! Злато је
озбиљна ствар! Тражити га,
значи упутити изазов зе-
мљи! То
је такми-
чење у
лукаво-
сти! Оно се
скрива,
ти га
прона-
ла-
зиш!

Па, пријатељи, овде
се наши путеви рази-
лазе! Ви идете у сан
анђело, а ја према
планинама Биг Бенд,
по којима сам добио
надимак! Камо среће
да нисам никад си-
лазио с њих!

Желим вам
срећу, Биг
Бенде!

До виђења,
Биг
Бенде!

Тако
су се
рас-
та-
ли...

Мало касније...

Хаксисе, да
ли би могао
погодити
шта ми-
слим?

Сигуран
сам да
бих мо-
гао,
Бобе!

Сад кад је склопљен
мир, нема потребе да
се јављамо пуковни-
ку Хјустону! И зато ми-
слиш на злато,
зар не?

Да! И
онда...

Биг Бенде! Биг
Бенде! Чекајте нас!

Боб и Хаксис
су пошли
са Биг Бен-
дом.
После два-
десетак дана,
угледали су
велики пла-
нински масив
који се прү-
жа између
Тексаса
и
Мексика...

Оно тамо је Биг Бенд! Сада
идемо у долину
Змија?
Зашто се тако зове?

НЕМА НИКОГ! ЧОВЕК ЈЕ САХРА-
ЊЕН ПО ОБИЧАЈУ
БЛЕДОЛИКИХ!

ЈЕСАМ
ЛИ ВАМ
РЕКАО?

АКО ЈЕ КОЛИБА
ПРАЗНА ...
ЗАПАЛИМО
ЈЕ!

НЕКА
ИЗГО-
РИ!

ФИЈУУ!

БОБ
КРО-
КЕТ...

ЋУТИ, ХАК-
СИСЕ! НЕ СМЕ-
ЈУ ЗНАТИ ДА
ЈЕ ТАМО!

УСКОРО ЋЕ СВЕ БИТИ ПРЕ-
ТВОРЕНО У ПЕПЕО! МОРАМ
НЕШТО УИНИТИ, АЛИ НЕ
СМЕМ ИЗИЋИ ... АКО МЕ ВИ-
ДЕ, ГОТОВ САМ!

БОБ ЈЕ САЧЕКАО ЈОШ МАЛО, А ОНДА ЈЕ СИКО-
ЧИО И УХВАТИО СЕ ЗА ЈЕДНУ ОД КРОВНИХ ГРЕДА.

КРЦ!
КРЦ!

КРА-АК!

ГРЕДА ЈЕ ПОПУСТИЛА И КРОВ
СЕ СРУШИО...

КРАК!

ТРАС!

ТУП!

МОРАМ ИЗДРЖАТИ...
МОРАМ!

САДА ОДЛА-
ЗИМО!

БОБ
КРО-
КЕТ...
МОЖ-
ДА ЈЕ
МРТАВ!

МОЖДА ... А МО-
ЖДА НИЈЕ!
ХРАБРО, ХАК-
СИСЕ, НЕКАЈУ
НАС ЈОШ
ТЕЖА
ИСКУШЕ-
ЊА!

БОБ СЕ НАШАО НА ЗЕМЉИ МЕЂУ РУ-
ШЕВИНАМА КОЈЕ СУ СЕ ПУШИЛЕ.
БИО ЈЕ САВ У МОДРИЦАМА И ПЛИ-
КОВИМА, АЛИ ЖИВ...

БИГ БЕНДЕ, ХАКСИСЕ...
НЕЋУ ВАС НАПУС-
ТИТИ!

БОБ НИЈЕ ГУБИО ВРЕ-
МЕ... КРЕНУО ЈЕ ЗА ИН-
ДИЈАНЦИМА...

УВЕЧЕ ЈЕ СТИГАО
НАДОМАК ЊИХОВОГ
ЛОГОРА...

ЕНО
ИХ!

ЧУВАЈУ ИХ... НЕ МОГУ ИМ ПРИ-
ЋИ... А И ШТА БИХ МОГАО
ОВАКО САМ...

ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН
НАЧИН ДА ИХ СПАСЕМ...
НАЋИ ВОДУ ПРЕ НЕГО
ШТО СЕ ПОЈАВИ ПУН.
МЕСЕЦ... ТО ЈЕСТ ДО
СУТРА УВЕЧЕ!

ЦЕЛОГ ДАНА, САВ ОЧАЈАН,
БОБ ЈЕ КРСТАРИО ДОЛИНОМ
ТРАЖЕЊИ ИЗВОР...

НИШТА! АЛИ РА-
ФАЕЛ
ГА ЈЕ
НА-
ШАО!

У СУМРАК, ДЕЧАК СЕ НАШАО,
УМОРАН И ОБЕСУХРАБРЕН,
КРАЈ НАПУШТЕНОГ СЕЛА...

ИПАК...
ВОДА НИЈЕ
МОГЛА
НЕСТАТИ!

НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ
ГОРЕ... РАФАЕЛ СЕ НИ-
ЈЕ МОГАО СВАКИ
ЧАС ПЕЊАТИ!
АЛИ, ГДЕ ЈЕ
ОНДА?

ХМ... ОНО ДРВО...
КАД БИХ МОГАО
ДА СЕ ПОПНЕМ...
ДА ВИДИМ...

ШЕСТ
ДАНА СУ
ИНДИЈАН-
ЦИ ПРАТИ-
ЛИ КАЛУ
С ТРОЈИ-
ЦОМ
ЉУДИ.
АЛИ, У
СУТОК
СЕДМОГ
ДАНА,
ЧУЛА СЕ
НЕКА
ЗЛОКОБ-
НА
БУКА...

МИСЛИМ
ДА
СХВАТАМ!

РАЗУМЕ СЕ,
ОВО МОЖЕ И
ДА НЕ УСПЕ...
АЛИ ЧЕМУ
МОЖЕМО ДА
СЕ НАДАМО?

ЗНАЧИ, ТРЕБА СЕ ПРЕ-
БАЦИТИ НА ОБАЛУ И
РАЗЈУРИТИ КОЊЕ... У
РЕДУ, НЕКА КОЏКА ОДЛУЧИ
КО ЋЕ ТО ДА УРАДИ!

БОБЕ...
КОЏКА ЋЕ
ОДЛУЧИ-
ТИ,
РЕКАО
САМ!

БОБ ЈЕ УЗЕО ТРИ ОЛОВНА
МЕТАКА И НАПРАВИО ЗАРЕЗ
НА ЈЕДНОМ...

ЕВО! КО ИЗВУЧЕ
ОБЕЛЕЖЕНИ МЕТАК,
ТАЈ ЋЕ ИЊИ ДА ИЗВЕДЕ
ОНО СА КОЊИМА!

УЗМИТЕ, БИГ
БЕНДЕ!

БАХ!

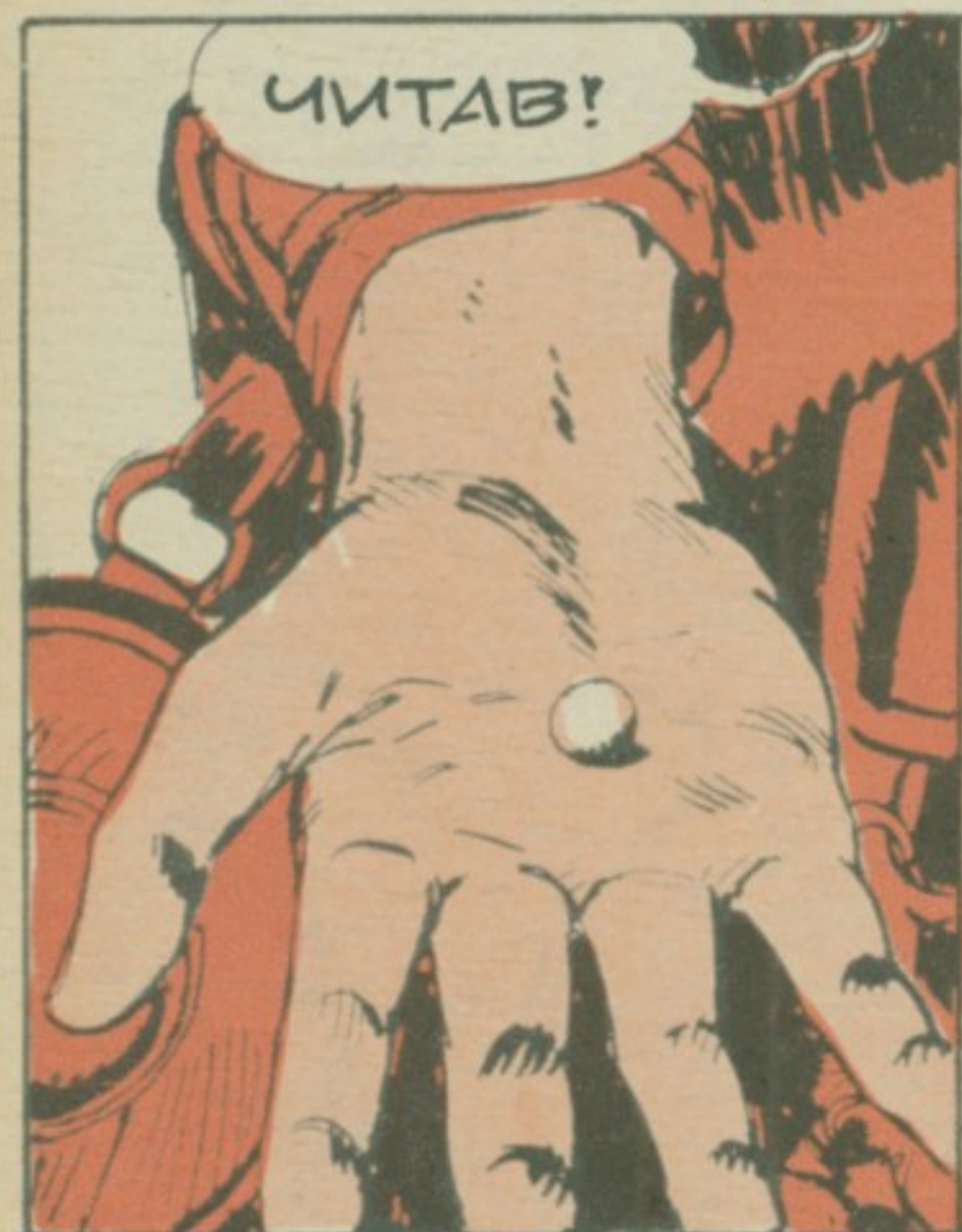

ПРОКЛЕТСТВО!
НЕТАКНУТ!

САД
ТИ, ХАК-
СИСЕ!

ХАКСИС ИЗВЛАЧИ
МЕТАК...

ЧИТАВ!

НЕМА ПОТРЕБЕ ДА ЈА
ИЗВЛАЧИМ! ЗАДАТАК
ЈЕ МОЈ!

ШТА МИ-
СЛИТЕ, КАКО
ДА СЕ
ПРЕБАЦИМ
НА ОБАЛУ?
ОВИ БРЗА-
ЦИ СУ
МНОГО
ЈАКИ!

ИМАМ РЕ-
ШЕЊЕ! ПРЕ-
БАЦИЊУ ЛА-
СО ПРЕКО
ОНЕ ШИЉА-
ТЕ СТЕНЕ,
И ОНДА
НЕЋЕ БИТИ
ТЕШКО!

УВЕЧЕ...
ЈА... ЈА БИХ
ПОКУШАО...

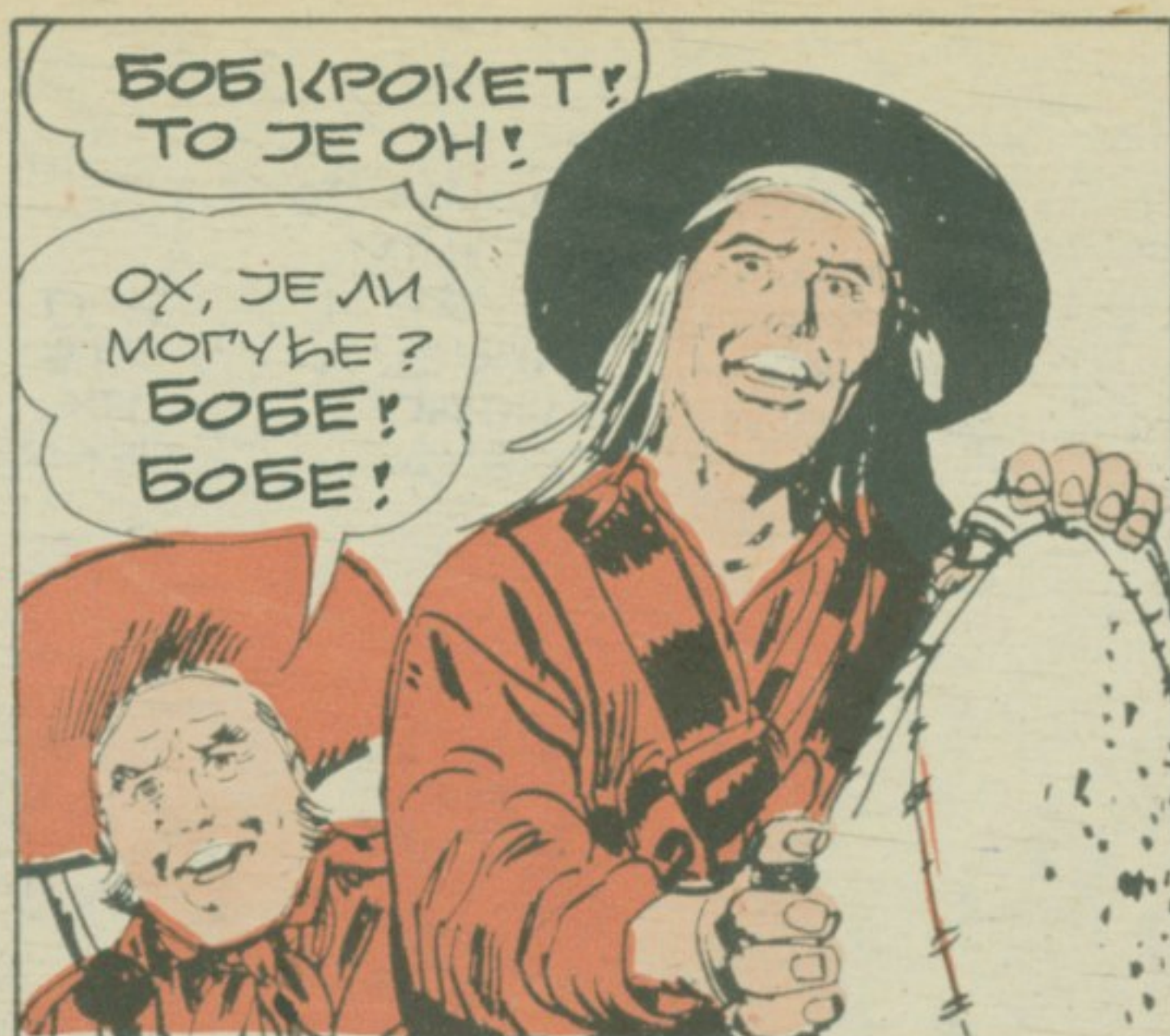
ЈЕСИ ЛИ
СПРЕМАН,
БОБЕ?
ДА!

ВАЉДА
ЋУ УСПЕ-
ТИ!

МИЦКО

Hit car

ХОБИ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА

Цена по комаду
12,50 динара.

МЕХАНОТЕХНИКА из Изоле вам нуди моделе аутомобила верне копије оригинала. Посластица за скупљача модела. Аутомобили су представљени у размери 1:63.

Назив аутомобилчића:

1. 3433 VW 1300

2. 3436 Ferrari GT

3. 3437 Porsche GT

4. 3439 BMW 2000 GS

5. 3440 VW-Porsche 914, geschlossen

6. 3441 VW-Porsche 914 offen

7. 3442 VW 181 Kübelwagen

8. 3449 Ford GT40

9. 3450 Ford Capri

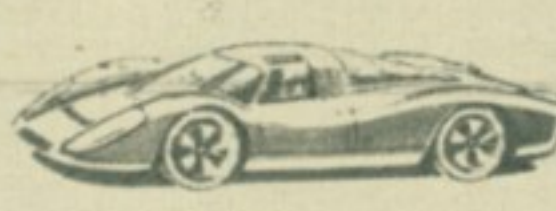
10. 3454 Citroen DS 19

11. 3475 Porsche 911 Polizeiwagen

12. 3476 VW 1300, Polizeiwagen

13. 3477 Porsche 917

НАРУЧБЕНИЦА
МЕХАНОТЕХНИКА: 66316 — Изола

Неопозиво наручујем аутомобилчић типа (заокружити број модела) — платићу поштару кад ми донесе.

Име и презиме _____
Поштански број, место _____
Улица и број _____
(Потпунава лице које плаћа по порукају)

И ЛИТЕРАТУРА И УЏБЕНИЦИ ИСТОВРЕМЕНО!

ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ

БИБЛИОТЕКА КОЈА НЕ МОЖЕ УВЕК ДА СЕ КУПИ

Политикин забавник вам је обезбедио најлепша остварења наших познатих писаца за само 300 динара!

ИЗАБРАНА ДЕЛА

1. Јанко Веселиновић
2. Петар Прерадовић
3. Јаков Игњатовић
4. Вјенцеслав Новак
5. Петар Кочић
6. Јован Поповић
7. Љубомир Ненадовић
8. Иван Гундулић
9. Антун Матош
10. Прежихов Воранц
11. Силвије Крањчевић
12. Светозар Марковић
13. Јован Скерлић

ИП „НАРОДНА КЊИГА“ 11001 БЕОГРАД, ШАФАРИКОВА 11

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем библиотеку „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ ЗА ГОТОВО по цени од 300 дин. или појединачне књиге под бројем: _____ по цени од 35 дин. за још једну. Укупну вредност од _____ дин. платићу поштару кад ми донесе библиотеку, односно књиге (поузећем).

НА ОТПЛАТУ само целу библиотеку по цени од 450 дин. — у 10 месечних рата по 45 дин. Прву рату платићу поштару кад ми донесе библиотеку.

Име и презиме _____

Пошт. број, место, улица и број _____

(Овера предузећа за купце на отплату)

(Потпис наручиоца)

У случају спора признајем надлежност суда у Београду. Пензионери прилажу последњи одрезак чека од пензије.

Попуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи наручбеницу на адресу: ИП „НАРОДНА КЊИГА“, 11001 Београд, Шафарикова 11.

Међу изабраним делима класика налазе се њихова најуспелија остварења. Свака књига садржи предговор, напомене, објашњења и списак литературе о писцу.

Књиге су штампане ћирилицом и опремљене укусним платним платненим повезом. Формат је 14 x 20.

ПОСЕБАН ПОПУСТ ЗА ЧИТАОЦЕ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА: ЦЕНА БИБЛИОТЕКЕ У КЊИЖАРИ ЈЕ 450, А ПРЕКО ЗАБАВНИКА 300 ДИНАРА.

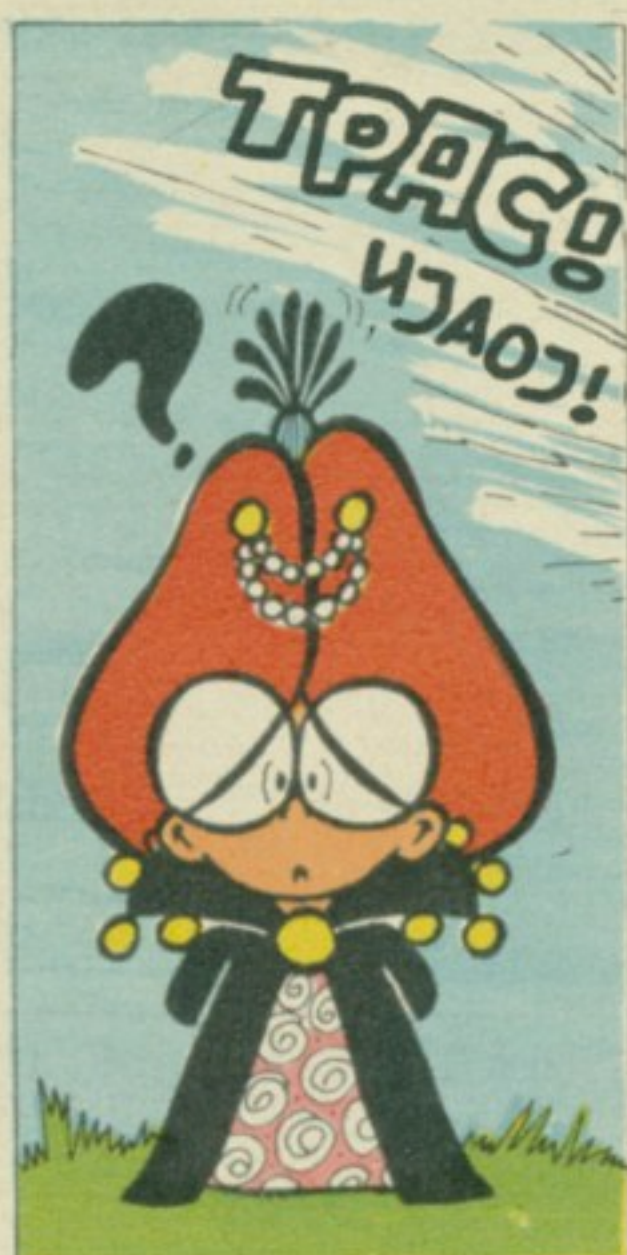
КЊИГЕ СЕ МОГУ КУПИТИ И ПОЈЕДИНАЧНО ПО ЦЕНИ ОД 35 ДИН.

НА ОТПЛАТУ СЕ МОЖЕ КУПИТИ САМО ЦЕЛА БИБЛИОТЕКА.

ДОЖИВЉАЈИ ИБНТУПА

ДОК СУ
МУ
ЦРЕВА
ПЕВАЛА,
МУСА ЈЕ
ЗВИЖДАО
ДА ЗАВАРА
ГЛАД.
ОДЈЕДНОМ...

ШТА СЕ
ДОГАБА?
ЗАШТО
СКАЧЕТЕ?

ПОКУШАВАМ ДА
ПОЛЕТИМ НА
СОПСТВЕ-
НИ ПОГОН.
ХОКУ ДА
ОСВОЈИМ
НАГРАДУ...

...ОНОГ
ШАШАВОГ
ЕНГЛЕЗА
ХЕНРИЈА
КРЕМЕРА!
МОЖДА ЋУ УСПЕТИ
А МОЖДА И НЕ...

ДА ВАМ СЕ ПРЕДСТАВИМ:
МОЈЕ ИМЕ ЈЕ ДА-НЕ! ИМАТЕ
ЛИ СЛУХА? ДА? НЕ? ДА ВАС
НАУЧИМ ЈЕДНУ
ПЕСМИЦУ...

ДАВА ПУТА ЧЕТИРИ ЈЕСУ ОСАМ
ЧИК ПОГОДИ КО САМ...
МОЖДА САМ ЈА-ЈА,
А МОЖДА НИСАМ
-КООО ТООО ЗНААА...

$2 \times 4 = 8$, ЧИК ПОГОДИ КО САМ,
МОЖДА САМ ЈА-ЈА,
А МОЖДА И НИСАМ,
КООО ТООО ЗНААА...

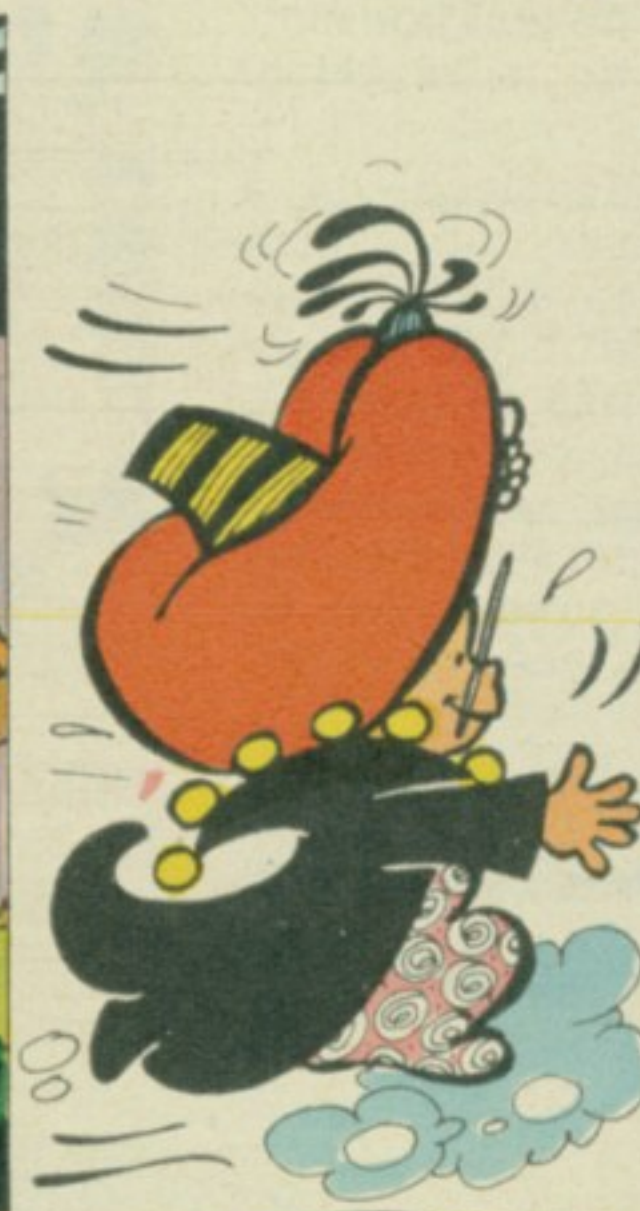

НАЈЗАД СУ
СТИГЛИ ПРЕД
КРЧМУ...

НАГРАДА ЈЕ ВИСОКА,
ЦЕЛИХ 300.000,00 ДИ-
НАРА АЛИ НИ ДРВО
НИЈЕ НИСКО!

УРА!
КЛОПА!

КРЧМА 2x4

ЖАЛИМ, АЛИ ОВДЕ МОЖЕТЕ
ДОБИТИ САМО
2x4 СЕНД-
ВИЧА. А ТО
ИЗНОСИ -
КОЛИКО?

ЧЕКАЈ, ТЕ РЕЧИ СУ
МИ ПОЗНАТЕ. 2x4
ЈЕСУ... ОСАМ! ОВАЈ
... ПА ТО ЈЕ
ОСАМ
СЕНД-
ВИ-
ЧА!

ОСАМ СЕНДВИЧА СТИЖЕ...

ОВАЈ ДЕО ТАБЛИЦЕ
МНОЖЕЊА МИ СЕ
НАЈВИШЕ
СВИЂА!

МРАЦ!
МРАЦ!

ЕЛЕРИ КВИН СЕ З

Године 1929, када је у Сједињеним Америчким Државама владала пелика економска криза, била на снази забрана употребе алкохола, тако звана прохибиција, а гангстери доживљавали свој најплоднији период, недељни лист „Мекклурс“ расписао је следећи конкурс: 7500 долара добиће онај ко напише криминални роман са потпуно новим главним јунаком! Ову примамљиву понуду прочитала су и два двадесет четворогодишња младића, блиски рођаци Манфорд Леповски и Данијел Натан, синови пољских емиграната јеврејског порекла. У Америку су дошли као деца и одрасли у њујоршком предграђу Бруклину који је постао емигрантски гето.

Тајна римској шешира

Конкурс „Мекклурса“ прочитали су у скромној кафани где су свакодневно заједно ручавали. Леповски је радио у једној огласној агенцији, Натан у удружењу за филмске рекламе. За идеју да напишу криминални роман и зараде доста новца одмах су се загрејали и бацили се на посао. Писали су заједно, уз бурне дискусије и препирања, но испоставило се да се као писци дивно допуњују. И њихов роман однео је награ-

ду! Али, новац од „Мекклурса“ никад нису добили јер је лист банкротирао пре него што је успео да измири дугове.

Упркос томе младићи су у слободном времену наставили да се баве писањем криминалних прича и романа, онако за своју душу. Тако је настао роман „Тајна римског шешира“ чији су главни јунаци један поста-рији инспектор њујоршке полиције по имену Ричард Квин и његов син Елери Квин, детектив-аматер.

Пре него што су књигу однели издавачу рођаци су одлучили да промене своја компликована имена у Манфред Ли и Фредерик Дени. Издавач је, међутим, захтевао да се на корицама појави само једно име. Млади аутори тада одлучише да потпишу Елери Квина како би читаоци стекли утисак да је радња романа стварна и да то Елери Квин описује своје доживљаје.

Само месец дана по објављивању „Тајне римског шешира“ у њујоршку полицију почела су да стижу прва писма на адресу Ричарда Квина. Наравно, полицајци нису имали појма ко је та тајанствена особа.

Тако су Манфред Ли и Фредерик Дени пронашли начин да усред највеће кризе у историји САД зараде новац. Само две године касније обојица су могли да напусте стална запослења и сасвим се посвете писању криминалних романа. Но, богатство је тек требало да дође.

Популарности Елери Квина знатно је допринео и радио који је тада био оно што

је данас телевизија. Дени и Ли су са једном радио станицом склопили уговор о емитувању Квинових сторија у наставцима по цени од 25 долара за један наставак. Колико је Елери Квин загосподарио срцима слушаца видело се када је, услед неког квара, емисија отказана.

Те вечери сви телефони радио-станице звонили су као луди, а стигло је и неколико хиљада писама у којима су слушаоци захтевали да се емисија настави. И емисија је настављена и то читавих 12 година без прекида, све док је није преузела телевизија. У међувремену у њујоршкој полицији владала је права узбуна јер су писма за Ричарда Квина буквално затрпавала канцеларије.

Тајна успеха романа о Елери Квину лежи у правој формули коју су пронашли Ли и Дени. Док су ранији јуна-

ци криминалних прича, на пример Шерлок Холмс, били нека врста супермена који нису имали никакве везе с правим животом, Ричард и Елери Квин били су људи од крви и меса, нека врста „моста“ између супермена и најобичнијег човека с којим је сваки читалац лако могао да се поистовети. А то је највише привлачило.

Не само суџермен

Инспектор Ричард Квин је малог раста, не нарочито образован и префињен, али богатог животног искуства и пун добре воље. Његов син Елери симбол је америчког друштвеног напредовања: очева примања омогу-

ћила су му да заврши најбоље школе и добије одлично васпитање. Он је и свегски човек, одева се у најелегантнија одећа, пуши најбоље цигарете, у стању је да само по мирису разликује десет врста викија, чита пробране књиге, воли да цитира старе грчке и латинске писце.

Елери Квин се у својим истрагама служи проучавањем психологије личности и интелектуалном интерпретацијом индиција, а зна се да је тридесетих година овог века управо психоанализа била тема дана која је магично привлачила малог човека. Осим тога, у доба економске кризе, Ли и Дени су радње романа смештали у богаташке средине где су се догађала убиства из користољубља, фирме које банкротирају, фабрике које пропадају, баш као што се свакодневно и догађало у Америци тога доба.

Манфред Ли је умро

Током времена, које се мењало заједно са укусима, и Ричард и Елери Квин неосетно су се модернизовали и на тај начин увек ишли укорак са новим добом. Захваљујући томе „преживели“ су и период кризе, и доба економске обнове, и други светски рат, и послератни период, а постоје и дан-данас. За време те каријере дуге читавих 40 година, и поред свих промена, ни један ни други нису нимало остарили. Ричард и сада, као и у првом роману, има око 60 година, Елери је још три десетогодишњак. Ричард је остао удовац који се сасвим посветио сину, Елери је нежења који тек очекује праву љубав.

Рачуна се да је за 42 године продато око 120 милиона књига Елери Квина које су стигле у готово све земље света. У ову бројку нису урачунате радио и телевизијске сторије. Изгледа, међутим, да је Елери Квин најзад завршио своју каријеру. Јер, један његов „отац“ Манфред Ли, умро је 1971. године, а други, Фредерик Дени, има 68 година и помало је уморан.

Фредерик Дени данас станује у луксузном градићу Ларчмонту на обали Атлантског океана, сат и по вожње аутомобилом од Њујорка. Живи сам јер му је про-

Фредерик Дени и Манфред Ли писали су заједно више од 40 година.

Фредерик Дени пред својом кућом у богаташком градићу Ларчмонту.

АЖЉУЧАВА

Славни дејекџив-амаџер
и данас има џригесет
јодина и још је нежења
који чека џрабу љубав

Дени живи сасвим сам — жена му је умрла, синови отишли у Њујорк. Ли је умро 1971.

шле године умрла и жена, а синови су у Њујорку. Један је адвокат, а други писац, али не криминалних романа. Недавно га је посетила група новинара не би ли открила да ли ће бити још романа о Елери Квину.

Жесџоки џроџивници

— Већ дуго једини мој посао је да се бринем о часопису који објављује приче о Елери Квину. Не верујем да ће бити више романа. Умро је Ли, умрла је моја жена, ја се привикавам на нов усамљенички живот и то ми одузима доста времена.

— Како сте конструисали ваше заплете? — питали су даље новинари.

— Читали смо о истинитим криминалним случајевима, разговарали с обичним људима, с иследним судијама и адвокатима, а онда радили по своме. Читав живот ми је прошао у свађи са Лијем. У ствари, ми нисмо били сарадници већ љути противници. Ни о чему у вези са писањем наших романа нисмо могли да се сложимо без урлања. Често су ноћу морали да се умешају суседи који од наше дреке нису могли да спавају. Најзад сам се ја настанио овде, а Ли у Конектикату, а дискусије смо водили преко телефона. Тако је било много мирније.

— Шта мислите о другим писцима криминалних романа?

— Многи су изванредни,

али је мени, на жалост, ускраћено задовољство да их читам јер већ после неколико страница знам и заплет и крај. Тако вам је то, познајем све рецепте и све механизме криминалних сторија. Само један писац понекад успе да ме збуни. То је Гарднер, творац Пери Мејсна. Његове конструкције веома су компликоване.

Ми смо служили њему!

— Зар вам за толико година Елери Квин није досадио?

— И мене и Лија Елери

Квин веома је занимао. Иначе не бисмо ни били у стању да га правимо. Али, када се тако дуго живи с неким измишљеним јунаком, на крају се поверује да он заиста постоји. Осим што нам је донео богатство Елери Квин није служио нама већ ми њему. Покушавали смо чак да створимо неку другу личност, али нам није ишло. Елери се просто намећао. Па чак ни данас не могу да се откачим од тог ђаволског човека јер ми стижу хрпе писама упућених њему и његовом оцу.

— Класичан криминални роман је у кризи. Публика се преоријентисала на криминални роман акције и шпијунски роман. Шта мислите, да ли је Елери Квин осуђен на скори заборав?

— Класичан „криминалац“ јесте у кризи, али ће се бр-

зо повратити. Решавање тајни прилачи људску радозналост, то је разонода и тест интелигенције. Сигуран сам да ће се наћи неки млад писац који ће умети да обнови овај род књижевности и поврати му некадашњу славу. Ја сам стар и одслужио сам своје, али, допада ми се овај свет. Свиђа ми се данашња омладина која остварује идеале о којима је наша генерација само сањала. У ствари, више се дивим младима због оног што успевају да избегну да учине него због оног што чине. Већ то је много више него што смо ми постигли.

Када се опростио са новинарима, стари писац је три пута окренуо кључ у брави. Вероватно га је четрдесетогодишње дружење с Елери Квином научило да буде опрезан.

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ТИГРОРОГ!

СПОРТСКИ
ЛИСТ
КОЈИ СЕ
НАЈВИШЕ
ЧИТА У
ЈУГОСЛАВИЈИ

tempo

ДОНОСИ СПЕЦИЈАЛНЕ
ПРИЛОГЕ ЗА НАЈМЛАЂЕ
ЧИТАОЦЕ:

- Асови о себи: КАКО САМ ПОЧЕО
- Спортска енциклопедија
- Приче за историју спорта
- Правила спортских игара и тренинга
- „ТЕМПО“ своје читаоце учи како да буду здрави, снажни и лепо грађени

tempo

ИЗЛАЗИ СРЕДОМ
И СТАЈЕ 2 ДИНАРА

ЗАВРШЕН ВЕЛИКИ ФИЛМСКИ КВИЗ

ГОСПОДИНУ С ЉУБАВЉУ

У решавању другог Великог филмског квиша (Забавник број 1127 од 3. августа ове године) учествовало је 1416 читалаца. Тачне одговоре послао је 1230 учесника овог наградног квиша. Жири Забавника прегледао је све приспеле одговоре, одвојио тачне од нетачних и међу исправним извукао имена тројице добитника награда.

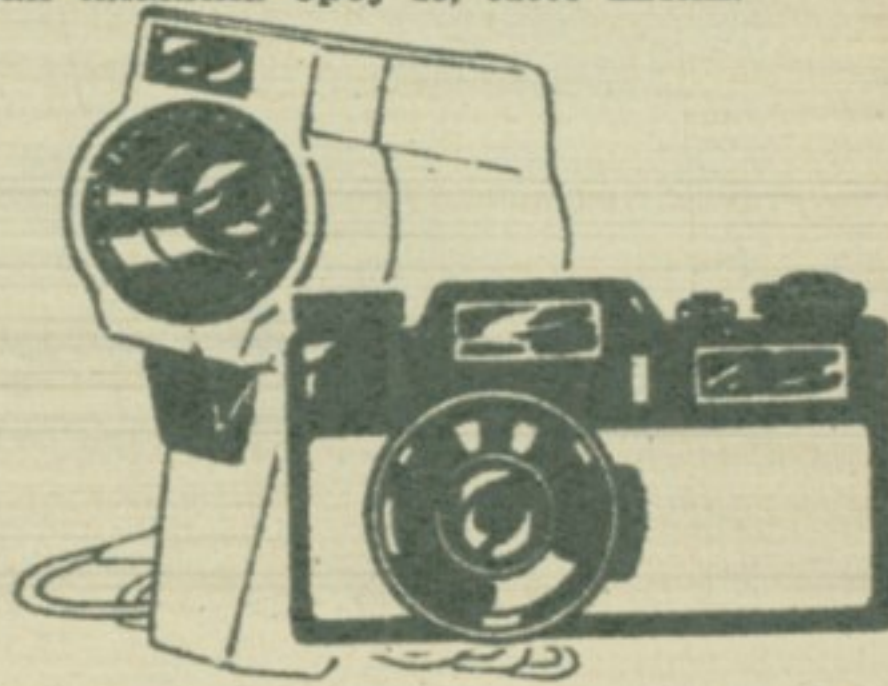
Ево тачних одговора: 1. У филму „Тачно у подне“ играо је Гари Купер; 2. Ово је снимак Милене Дравић из нашег филма „Неретва“; 3. Нада америчког филма, глумац који је играо у филмовима „Поноћни каубој“ и „Велики, мали човек“ зове се Дасти Хофман; 4. У филму „Неретва“ међу многим славним глумцима играо је и познати совјетски глумац и режисер Сергеј Бондарчук; 5. Запажену улогу у филму „Живети ради живота“ остварио је Ив Монтан; 6. У италијанском филму „Свештеникова жена“ играју Софија Лорен и Марчело Мastroјани; 7. Француски глумац Жерар

Филип (умро је веома млад) играо је поред Мишел Морган у филму „Велики маневри“; 8. На слици је поред Рајана О'Нила позната америчка певачица и глумица Барбра Стрејсенд; 9. Млади талентовани режисер пољског порекла зове се Роман Полански; 10. На слици су славни амерички комичари, лево је Стан Лауер а десно Оливер Харди; 11. Чувени француски глумци, умрли прошле године, су: Морис Шевалије, Фернандел и Бурвил; 12. Поред чувеног енглеског певача Тома Џонса на слици је амерички глумац Кирк Даглас; 13. У филму „Чудесни напиток доктора Џерија“ игра један од најпознатијих америчких комичара. Име му је Џери Луис; 14. У филму „Господину с љубављу“ игра познати глумац Сидни Поатје; 15. Вивијен Ли, некад славна енглеска глумица, остварила је запажену улогу у најгледанијем филму на свету „Прошујало с вихором“; 16. Индијанац на слици је у ствари чувени амерички глумац и певач Френк

Синатра; 17. Некадашњи идол жена чији гроб је и данас окићен цвећем звао се Рудолф Валентино; 18. На слици су чувени амерички глумци, отац и кћи, Хенри и Џејн Фонда; 19. На слици је глумица из старе гарде, чувена Бет Девис и 20. Ово је једна сцена из филма „Дон Кихот“ у коме главну улогу игра славни енглески глумац Питер О'Тул.

НАГРАДЕ

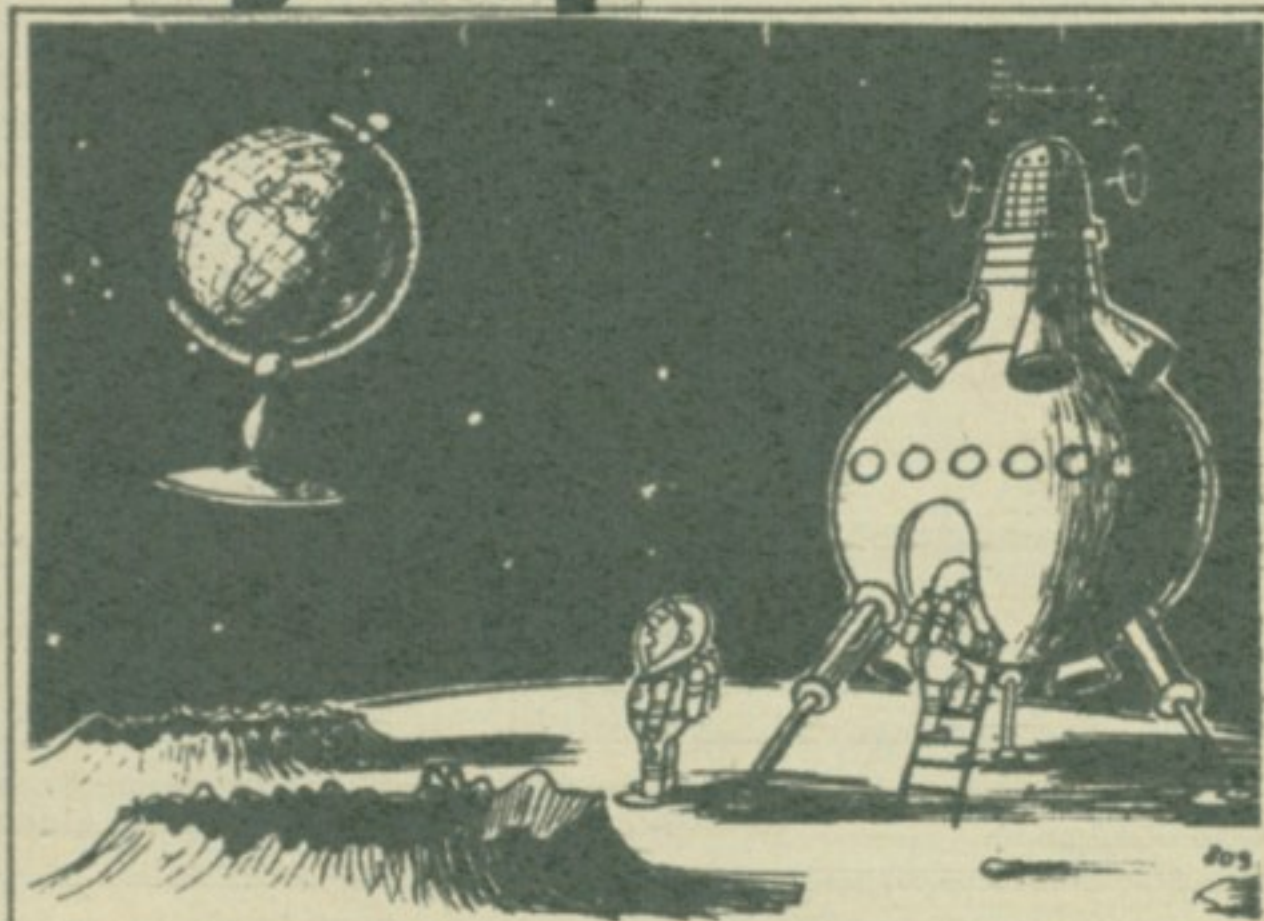
I НАГРАДА: СПУТНИК — фото-апарат за тродимензионално снимање добила је МИЛКА ПАНЕВА, Козјак планина број 20, 92000 Штип.

II НАГРАДУ: ВЕРНОН — филмску аутоматску камеру добио је ДЕЈАН МИЈАТОВИЋ, Б. Кидрича 57, 11000 Београд.

III НАГРАДУ: ВЕРНОН — филмску аутоматску камеру добио је МИРОСЛАВ ПОПОВИЋ, Светозара Марковића 19/2, 18000 Ниш.

хумор

— Овде свемирска станица број 15... Осим неколико ситница, представа коју имамо о нашој планети Земљи сасвим је тачна!

БЕЗ РЕЧИ

— Мишева више нема, али се појавио нов проблем!...

$$\log x = \cos 60^\circ$$

$$\Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ
РЕШАВАЈУ
ЗАДАЦИ ИЗ
МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!

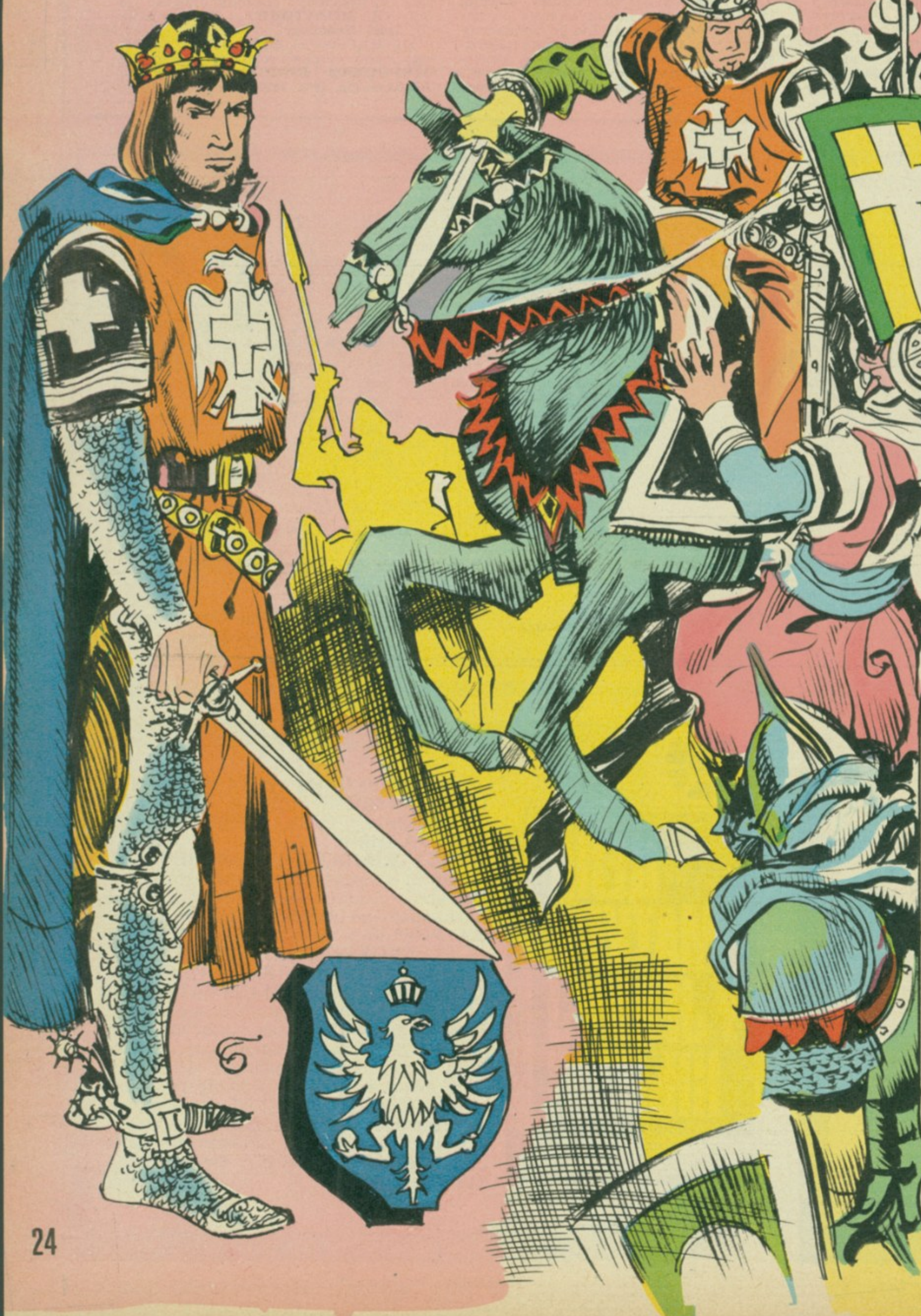
ЦЕЛА
МАТУРА
У ЈЕДНОЈ
КЊИЗИ!

СА „ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ“ МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊОШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“ у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце „ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ“ који садржи сажето градиво из СРПСКОХРВАТског ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити поузећем, по цени од 40 н. дин. за само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбином на: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд.

III КРСТА

(1189 -

Вест о паду Јерусалима узбудила је западну Европу. Папа Клемент III одмах се обратио немачком цару Фридриху Барбаросу и краљевима Француске и Енглеске који су у то време међусобно ратовали. На папин захтев зараћени краљеви се 1188. мире и одлучују да заједно крену у крсташки поход. Њима се придружује и Филип, гроф од Фландрије. Тада је решено да француски крсташи носе црвен, енглески бео а фламански зелен крст. Фридрих Барбароса пошао је у мају 1189. с највећом војском која је дотле кренула на Исток. Чим је код Београда прешао на византијску територију, дошао је у сукоб с локалним властима. На маршу од Браничева до Ниша искусио је дејство српских отровних стрела. Код Ниша се Бар-

МЛКИ РАТ

. 1192)

бароса састао са Стефаном Немањом који му је понудио помоћ против Византинаца коју Немци нису искористили. Пошто је презимио у Андријанопољу, Барбароса прелази у Малу Азију и наставља поход. Под потпуно нејасним околностима Барбароса се удавио у реци Салеху што је деморалисало Немце и већина се вратила. Војска енглеског краља Ричарда Лавовог Срца и француског Филипа II Огиста кренуле су заједно морем. Ричард, је уз пут отео од Византије Кипар, затим заузима Ако и креће на Јерусалим али није имао снаге да га нападне. Он због тога закључује мир с краљем Египта и Сирије Саладином и напушта Палестину. Трећим крсташким походом обновљена је Јерусалимска краљевина али без Јерусалима.

ХИТ СТРАНА

Сваког петка читајте у Забавнику све о најбољим певачима и ансамблима света. Сваког понедељка на Радио-Београду 1, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, слушајте најновије хитове.

СТОМИ ЈАМАШИТА

ЗА ЊЕГА КОМПОЗИТОРИ И МУЗИЧКИ СТРУЧЊАЦИ ПОПУТ ХАЧАТУРЈАНА, ЦОНА КЕЈЧА, МАЈЛСА ДЕЈВИСА И ХИЉАДЕ ОНИХ КОЈИ СУ ИМАЛИ ПРИЛИКЕ ДА ГА ЧУЈУ, ЈЕДНОДУШНО ТВРДЕ ДА ЈЕ ЈЕДИНСТВЕН И НЕНАДМАШАН У СВОЈОЈ УМЕТНОСТИ. РЕЧ ЈЕ О СТОМИ ЈАМАШИТИ, НАЈПОЗНАТИЈЕМ МУЗИЧАРУ НА УДАРАЉКАМА.

Стоми је рођен пре 26 година у Кјоту, некадашњој престоници Јапана. Отац му је био директор тамошњег симфонијског оркестра и није чудо што је дечак одмах показао интересовање за музику. Пошто је завршио основну и вишу музичку школу, одсек за клавир, пошао је у Америку да употпуни своје знање. Имао је 19 година када је дипломирао у Мичигену а касније је једно време ишао и на цез-академију у Бостону. Из тог времена датирају његова бројна познанства са многим познатим музичарима Америке. За време школовања показао је велико интересовање за удараљке да би се њима касније сасвим и посветио. „Чини ми се да сам одувек био заслепљен ритмом. Одабрао сам свет удараљки не зато што је он необичан, па ако хоћете чак и егзотичан, већ просто: што нисам могао другачије. Ја сам „слуга ритма“!

У Јапану је постао познат по томе што му је славни филмски редитељ Куросава поверио компоновање музике за два филма. Тада је имао непуних 17 година. Касније је компоновао за многе филмове у свету. На европску позорницу ступио је са много успеха на фестивалима „нове музике“ у Единбургу, Монтреју и Авињону. Занимљив је податак да је у жељи да упозна музику и ритмове многих народа

Стоми савладао музицирање на преко 50 врста често и чудних удараљки. Он с лакоћом свира и најтеже композиције и изводи дуге соло партије невероватно усклађеним покретима и лакоћом која гледаоца просто збуњује. Комплети бубњева, индијске табле, бонгоси, гонгови, вибрафони, звонца, дрвени инструменти који се користе у неком удаљеном делу света и чудне удараљке свет су овог младог музичара.

Ове године Јамашита је постигао велики успех у Паризу и Лондону представом „Човек са Истока“. Предводећи познато позориште из Јапана, „Позориште Црвеног Буде“, које броји 27 глумаца и седам музичара, извео је своје дело које је свежином, оригиналношћу и целовитишћу одушевило и најстроже позоришне критичаре. По речима аутора „Човек са Истока“ — меша музике, балета, позоришта и живота — није „позоришни комад са музиком“, како су неки покушали да га окарактеришу, већ комплетан уметнички доживљај у коме се сви елементи музике, балета и позоришта допуњују и преплићу са циљем да гледалац „употпуни слику о људима и култури Истока“. „Позоришни рок“ овог Јапанца је можда прави корак ка музици, а можда и поп-култури сутрашњице.

ДИСКОТЕКА У СЕНТИ

У Сенти у оквиру Клуба технике ради веома добро уређена дискотека. Чланови Клуба су пре неколико година одлучили да сами уреде место где би се окупљала омладина пошто се у граду за тим осећала велика потреба. Млади „техничари“ су своју одлуку ускоро спровели у живот и подрумске просторије зграде Клуба преуредили у пријатно састајалиште. Временом су набавили и сами монтирали опрему која по свом квалитету

свакако представља реткост у југословенским оквирима. Чланови Клуба су тако организовани да је сваки од њих, кад како затреба, техничар, диск-џокеј, продавац безалкохолних пића или редар. Дискотека је симпатично уређена, музика је првокласна а ако се томе додају веома популарне цене (и за омладински цеп) онда није ни чудо што је Клуб технике у Сенти омиљено састајалиште младих.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ОДИСЕЈ

Музика: Љубан Нинковић

Текст: П. Вуков

Изводи: Група „С времена на време“

Враћамо се горки из залудног боја са товаром златним, оковани сумњом невиних корала као мртвом ћутњом, о, да ли је икада постојала Троја.

Пловимо, ловимо, можда и нас лове, видик нам се пружа к'о плава обмана, слутимо полутар и хладне полове, под нама ни мора ни неба над нама.

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: „ОДИСЕЈ“ можете чути у понедељак 8. X ове године у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00!

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем или мењам за ЛП плоче сингл-плоче следећих извођача: T. REX, SLADE, SWEET, POP TOPS, TRAFFIC, HENDRIX, MOVE, MIDDLE OF THE ROAD и других. Цијена плоче је 10 нд. ЛП плочу наше производње дајем 6 плоча а за стране ЛП плоче дајем 12 синглова.

Владо Алексић,
Далматинска 17
56230 Вуковар

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

SOS, Миша Алексић, Петроварадинска 11, 11000 Београд

STATUS QUO, c/o Gaff Management, 90. Wardour Street, LONDON W. 1, ENGLAND

BLACK SABBATH FAN CLUB, 39 South Street, LONDON W. 1, ENGLAND

ЗАБАВНИКОВА МУЗИЧКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

WHO (ХУ)

Једна од најстаријих, најпопуларнијих и најбољих група поп-музике. Квартет је настао почетком 1964. године у Лондону када се гројици чланова ансамбла »Ditours« придружио темпераментни бубњар Кеит Мун. Захваљујући својим чудесно темпераментним наступима и необичним изгледом брзо су постали идоли једне генерације и, ево, већ пуних девет година свирају са пуно успеха. После незабогравног наступа на фестивалу у Вудстоку (1969. године) попели су се на трон резервисан за најспектакуларнију групу. Истовремено чланови су радили и студиозније ствари у музици: извели су сопствену рок-оперу „Томи“ (1968) која је добила ласкаве оцене чак и од најугледнијих критичара. „Томи“ је изведен 1969. године на сцени Метрополитен Опере у Њујорку, а касније је доживео више верзија од којих је прошлогодишња са Родом Стјуартом, Стивом Винвудом, Ричи Хејвенсом, Меги Бел, Рингом Старом и другима, представљала изузетан догађај. У последње време чланови састава више времена проводе у снимањима соло-плоча и ретко се као група појављују на концертима.

Чланови групе су: Пит Тауншенд (Pete Townshend) гитара, клавир, певач; Роџер Далтри (Roger Daltrey) певач; Џон Ентвистл (John Entwistle) бас-гитара, оргуље, муг синтисајзер, певач и Кеит Мун (Keith Moon) бубњеви.

АЛБУМИ: MY GENERATION; THE WHO SINGS MY GENERATION; A QUICK ONE; HAPPY JACK; THE WHO SELL OUT; DIRECT HITS; MAGIC BRSTHE — WHO ON TOURS; TOMMY; LIVE AT LEEDS; WHO'S NEXT и MEATY, BEATY, BIG AND BOUNCY.

WISHBONE ASH (Вишбоун Еш)

Изванредан енглески рок-квартет настао крајем 1969. године који је у рекордном року, захваљујући пре свега музици, дошао у ред најугледнијих амбасадора „британског звука“. Перфектан тандем — гитариста Енди Пауел и Тед Тарнер — створио је чврсту музику која има

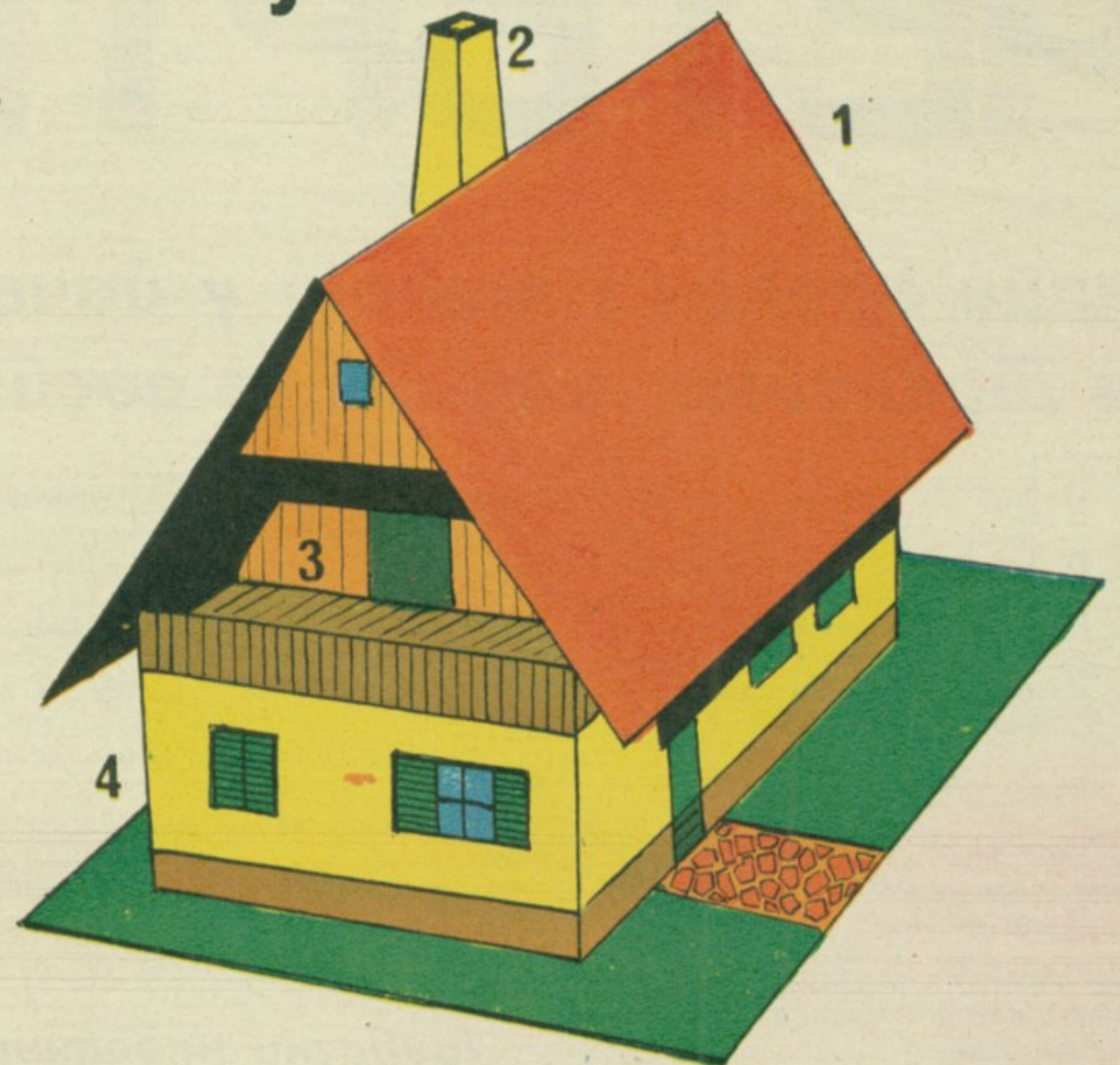
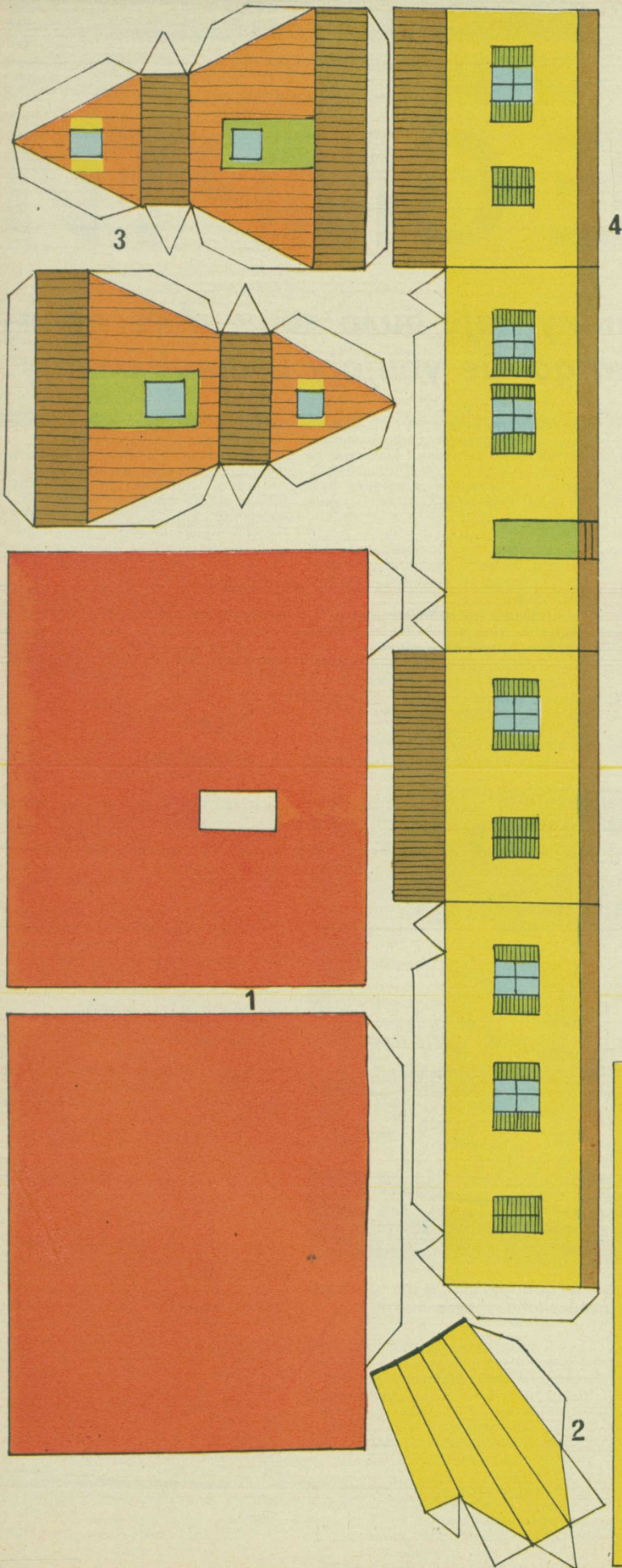

све више пријатеља у свету. Споменимо да је њихов трећи албум „Аргус“ прошле године проглашен за један од најбољих.

Чланови су: Енди Пауел (Andy Powell) гитара, певач; Тед Тарнер (Ted Turner) гитара; Мартин Тарнер (Martin Turner) бас-гитара, певач и Стив Алтон (Steve Upton) бубњеви.

АЛБУМИ: WISHBONE ASH; PILGRIMAGE; ARGUS; WISHBONE FOUR.

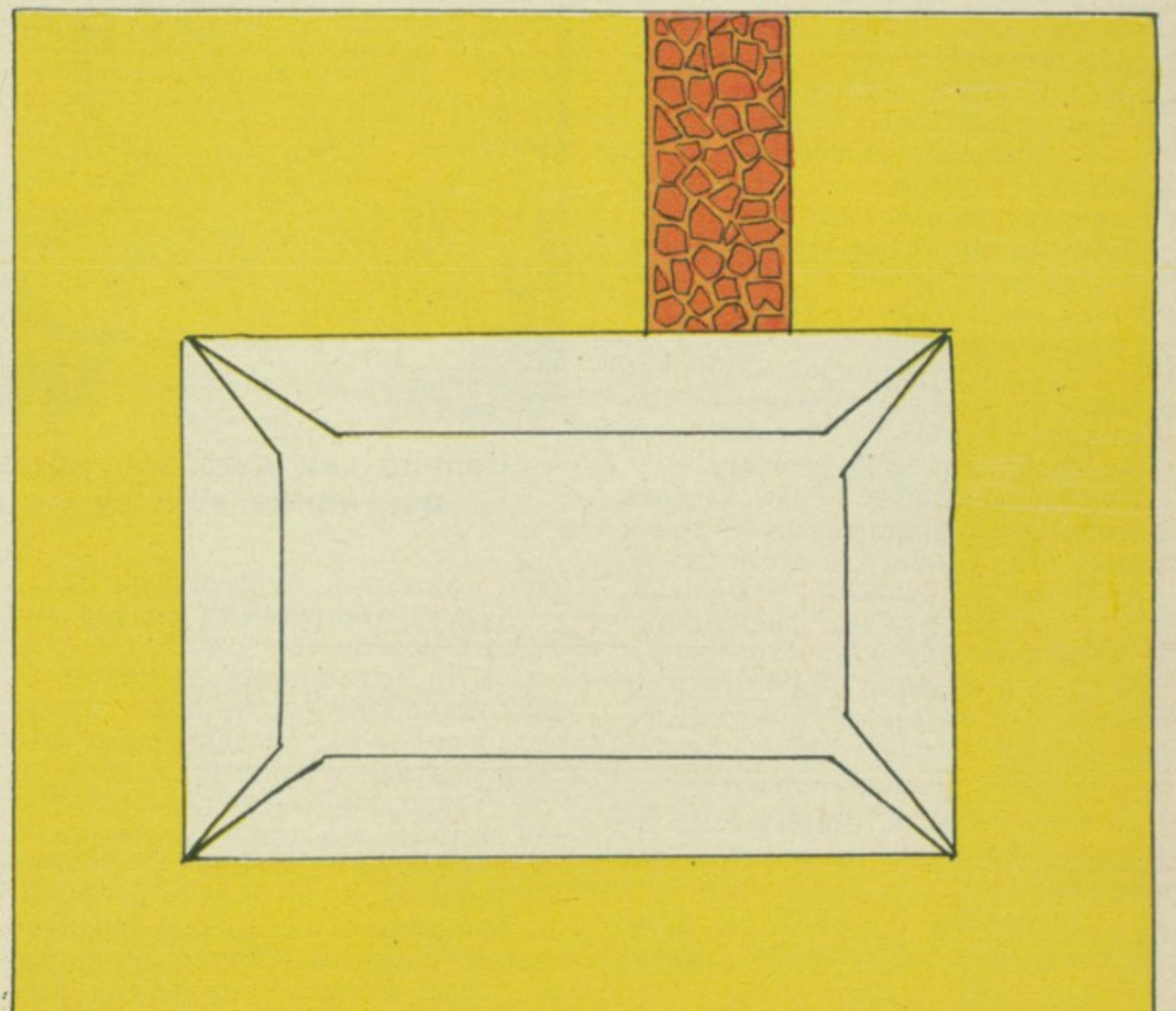
КУЋЕ ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА

СЕОСКА КУЋА ИЗ СЛОВЕНИЈЕ

Све делове нацрта залепи на хамер, изрежи их и састави према редоследу бројева као што приказује слика готовог модела. Обе половине крова (сл. 1) залепи за њихове необојене ивичњаке. Забат (сл. 3) пресавиј у виду лође или балкона са надстрешницом. Постоље можеш залепити на дебљи картон. Овај модел можеш придружити збирци КУЋА ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА које ЗАБАВНИК објављује.

МИ-РИЗ

ПОСЛЕ

ЧЕТВРТЕ СМРТИ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Био је враћен у животи у потпуној није било лоше. Али, долази ипак кад ми је госа да ме убијају и оживљавају.

Нећу ни покушати да опишем тај бол. Рећи ћу само да је био неподношљив упркос анестетикама. Затим је постепено престао и ја сам отворио очи. Видео сам људе у белим мантилима и с газом преко уста нагнуте надомном.

— Колико сам био мртав? — упитао сам.

— Око десет часова — одговорио је један од белих мантила.

— Како сам умро?

— Па... био си са својом четом у рову 2645 Б-4. У зору, прешли сте у напад покушавајући да освојите ров број 2645 Б-5.

— Јесмо ли успели?

— Не. Одбили су вас. Ти си добио неколико митраљеских метака... Сећаш ли се сада? Један у груди и три у ноге. Кад су те болничари нашли, био си мртав.

Тешка грешка

Памћење ми се полако враћало. Сетио сам се својих другова. Сетио сам се рова 2645 Б-4 који нам је више од године дана био дом. Непријатељ је покушавао да га заузме, и онај наш напад у зору био је у ствари противнапад. Наједном, сетрио сам се још нечега...

— Тренутак! — узвикнуо сам и покушао да устанем...

— Шта је? — упитао је један од лекара.

— Зар осам часова није максимум? После тога, човек се више не може вратити у живот јер долази до тешких оштећења мозга.

— Усавршили смо технику — одговорио је доктор. — Сада је крајња граница дванаест часова.

Памћење ми се потпуно вратило.

— Ипак сте начинили тешку грешку — рекао сам. — Нисте смели да оживите мене.

— Шта ти је, војниче? — упитао је љутито један од лекара. — Зашто нисте смели?

— Прочитајте моју плочицу!

Узео је плочицу с мојим именом и осталим подацима, какву сваки војник носи о врату, и погледао је.

— Чудно — рекао је, намрштивши се. — Простор испред рова био је прекривен мртвима. Нама су рекли да су сви умрли први пут и да треба да их вратимо у живот. Тако смо и урадили.

— А нисте гледали плочице?

— Нисмо стигли. Морали смо да журимо. Жао ми је, војниче. Да сам знао...

— До ђавола — рекох. — Хоћу да говорим с генералним инспектором.

Почели су да се сашптавају, а

ја сам то искористио да погледам како изгледам. Све у свему, добро су обавили посао. Првих дана рата се, наравно, радило боље, али ко би то сада захтевао? Накалењени делови коже јасно су се распознавали, а десна рука ми је за неколико сантиметара била дужа од леве, али ипак сам био задовољан.

Лекари престадоше да се договарају.

— Знате, мало је тешко данас доћи до генералног инспектора — рече један. — Хајде, обуци се.

Љубазни наредник

Уместо генералног инспектора, примио ме је један наредник, зде-

следећи пут осигурио мртав. Управо сам се тако изјаснио, и то јасно пише на мојој плочици. Али, они из војног санитета то нису поштовали, већ су ме оживели и четврти пут. То није праведно. Хоћу да останем мртав.

— Боље је остати жив — рекао је наредник. — Док си жив, има изгледа да ће те прекомандовати на неку позадинску дужност, а тамо се лепо живи.

— Желим да останем мртав — наставио сам ја упорно. — После три смрти имам на то право.

— Сигурно да имаш — потврдио је наредник, осмехујући ми се као војник војнику. — Али, у рату се догађају грешке, поготову у оваквом рату... — Завалио се у столицу и загледао се некуд у даљину. — Сећам се како је почело. Изгледало

својој земљи, али ја сам убијен три пута...

— Незгода је у томе — рекао је наредник као да ме није чуо — што је и непријатељ почео да враћа у живот своје мртве. У овом тренутку, кад рат улази у одлучујућу фазу, потребан нам је сваки војник. Што се тебе тиче, обећавам да ће те следећи пут оставити на миру... Је ли у реду?

— Не, није у реду. Хоћу да разговарам са генералним инспектором.

— Добро, војниче — рекао је наредник, али не више онако љубазно. — Иди у канцеларију 303.

Ново наређење

Пошао сам у канцеларију 303, у ствари чекаоницу. Сео сам и чекао. Осећао сам се помало крив због гужве коју сам изазвао, али још сам био љут. Јесте, рат је, али војник има права и у рату. Ти проклети доктори...

У почетку, бити враћен у живот није било лоше. Упркос болу, лепо је бити жив. Али, долази тренутак кад ти је доста да те убијају и враћају у живот. Починеш да се питаш колико живота дугујеш својој земљи и прижељкујеш да се најзад смириш у смрти.

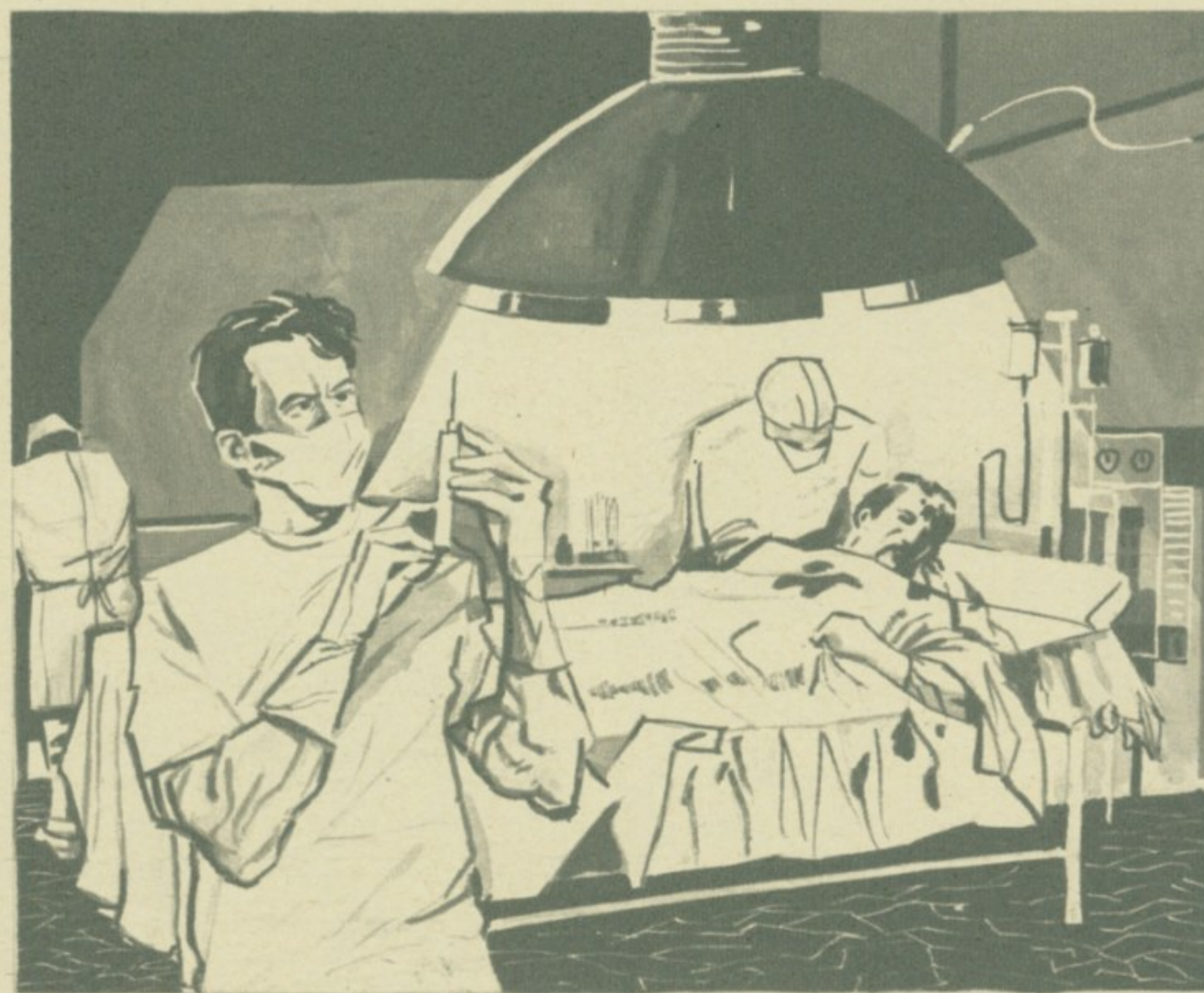
Војне власти су то схватиле. Сувише често враћање у живот негативно је утицало на морал. Тако су утврдили границу од три оживљавања. После трећег могао си да бираш да ли да се настави с тим или да те следећи пут оставе мртвог. Власти су више волеле ово друго; онај ко је погинуо више од три пута лоше делује на остале. И многи војници су више волели да остану заувек мртви после трећег пута.

Али, мене су преварили. Четврти пут су ме вратили у живот. Против моје воље...

Најзад су ме увели код помоћника генералног инспектора, мршавог пуковника који није допуштао да му се противуречи. Био је већ обавештен о мом случају и није желео да губи много времена са мном.

— Војниче — рекао је — врло ми је жао, али донет је нов закон. Непријатељ је појачао ритам својих оживљавања, па смо и ми морали да узвратимо истом мером. Нови закон предвиђа шест оживљавања пре могућности изјашњавања.

— Али, тај закон још није био ступио на снагу кад сам ја убијен...

— Колико сам дуго био мртав? — упитао сам људе у белим мантилима који су ме повратили из пете смрти.

паст, снажан и — љубазан. Један од оних слаткоречивих типова којима не можеш рећи не.

— Шта је, војниче? — упитао је љубазни наредник. — Кажу ми да си дигао велику галаму зато што су те вратили у живот.

— Тачно, наредниче. Ја јесам обичан војник, али имам права према Ратном закону. Седамнаест година сам у војсци, од тога осам на фронту. Три пута сам убијен и три пута враћен у живот. Закон прописује да после трећег оживљавања војник има право да одлучи да ли ће

је да ће за неколико дана све бити готово. Али, показало се да и непријатељ има савршену противракетну заштиту, и то је учинило бескорисним све наше нуклеарне бомбе, као што су и њима биле на корисне, уосталом. На крају је све ипак на пешадију.

— Знам, знам...

— Непријатељ је био бројно надмоћнији и морали смо то нечим надокнадити. Тако су наши лекари почели да оживљавају погинуле.

— И то ми је познато... Слушајте, наредниче, желим победу

— Има ретроактивно дејство, војничке. Недостају ти још две смрти. Збогом и срећно!

То је било све. Нисам се зачудио. Како може официр разумети простог војника? Они ретко гину и не могу схватити како се осећа човек после четири смрти.

Пог кишом шанаги

Тако сам се вратио у свој стари ров. Другови су ме плескали по леђима, радујући се што смо опет заједно.

Рекли су ми да се спрема нов напад рано ујутру. Замислио сам се. Четири смрти је ипак довољно. Одлучио сам да овога пута останем заиста мртав. Овога пута неће бити грешке.

У саму зору провукли смо се кроз бодљикаву жицу и прешли преко минског поља. Сад смо били на ничијој земљи, између нашег и непријатељског рова.

Наједном, почео је прави пакао. Пуцали су на нас из свих могућих оружја, али ми смо наставили да напредујемо. Помислио сам да ћемо овог пута успети и да ћу можда остати жив.

Али, ево га! Један експлозивни метак погодио ме је посред груди. Нема сумње, смртна рана. Ипак, натчовечанским напором воље, успео сам да се одржим на ногама и наставим да се крећем према непријатељском положају. Прешао сам још петнаест метара под ураганском ватром, а онда ме је један експлозивни метак погодио у чело. Остао сам свестан још један бескрајно мали део секунде, али довољно да помислим да више нема оживљавања. Доктори нису могли ништа кад су у питању тешке повреде главе...

Епохално откриће

Дошао сам к себи и угледао људе у белим мантилима нагнуте надомном.

— Колико сам дуго био мртав? — упитао сам.

— Два часа.

Памћење ми се полако враћало.

— Али, био сам погођен у главу...

Бели мантили су се окренули један другом. Сигурно су се осмејивали, али због газе на њиховим угима то нисам могао да видим.

— Тајно оружје — рекао је један од њих. — На томе смо радили пуне три године. Епохално откриће. Сада можемо да вратимо у живот сваког рањеника, сем оних које је експлозија потпуно разнела. То ће знатно умањити наше губитке. Можда ће то значити прекретницу у овом рату.

— Дивно — рекао сам.

— Узгред буди речено, одликован си медаљом за свој херојски подвиг: иако смртно рањен, јуришао си на непријатеља.

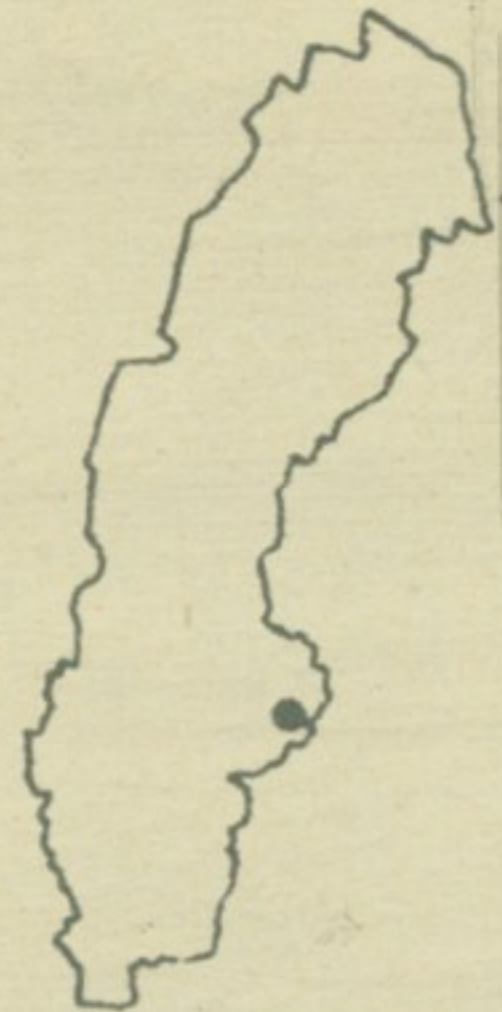
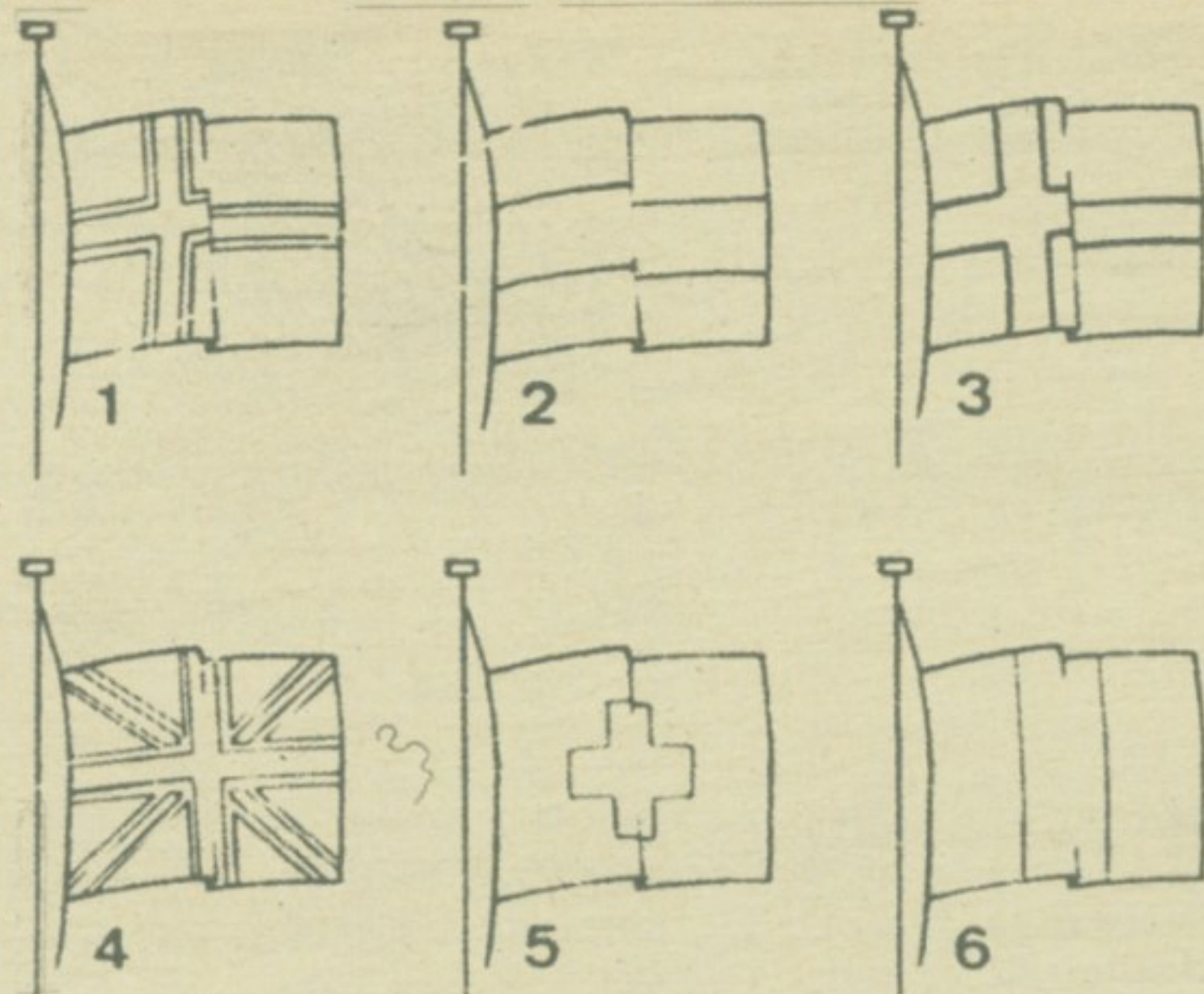
— Јесмо ли заузели ров 2645-5?

— Да. Овога пута смо успели. Сад се спремамо за напад на ров 2645-6.

Донели су ми униформу и упутили ме на фронт. Сада тамо влада релативно затишје и морам признати да је прилично пријатно бити жив. Ипак, свега ми је доста.

Сада ми остаје још само једна смрт до оне границе од шест.

Уколико поново не измене закон...

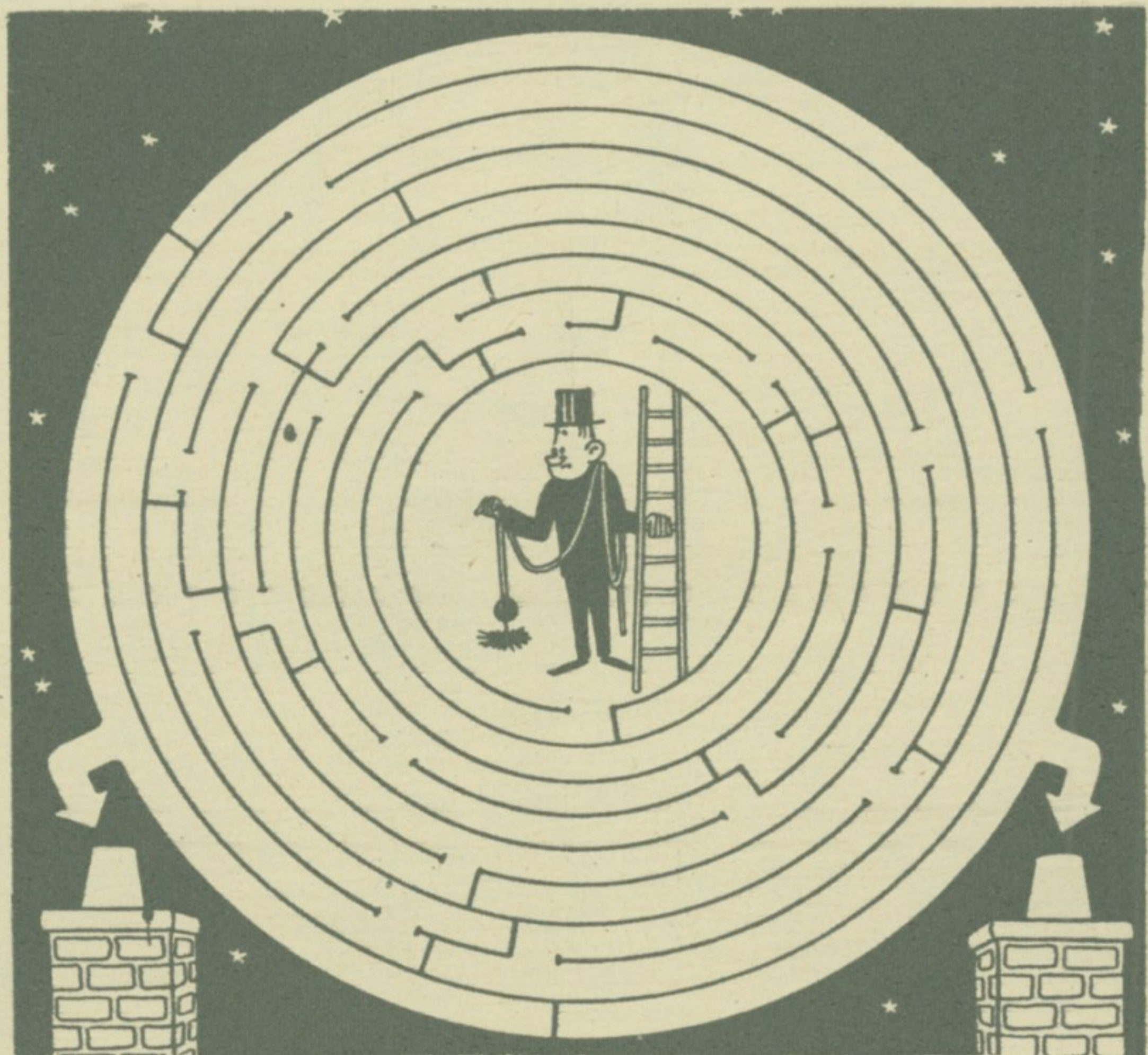

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ГЕОГРАФИЈУ

На нашем цртежу налази се шест застав (обележене су бројкама), обрис једне земље и називи шест престоница. Наведите како се зове та земља, име њеног главног града и која јој од ових шест застав припада.

ОДГОВОР:

Земља је Шведска, главни град Стокхолм а застава је број 3.

ЧИЈА ЈЕ СИЛУЕТА?

Ово је силуета енглеског краља Чарлса I таква каква је приказана на једној познатој слици. Ево имена шест најчувенијих сликара света међу којима је и аутор ове слике: Рубенс, Мурило, Тенис, Ван Дајк, Давид и Рембрант. Ваш задатак се састоји у томе да погодите ко је од њих аутор ове слике.

ОДГОВОР:

Van Dyck

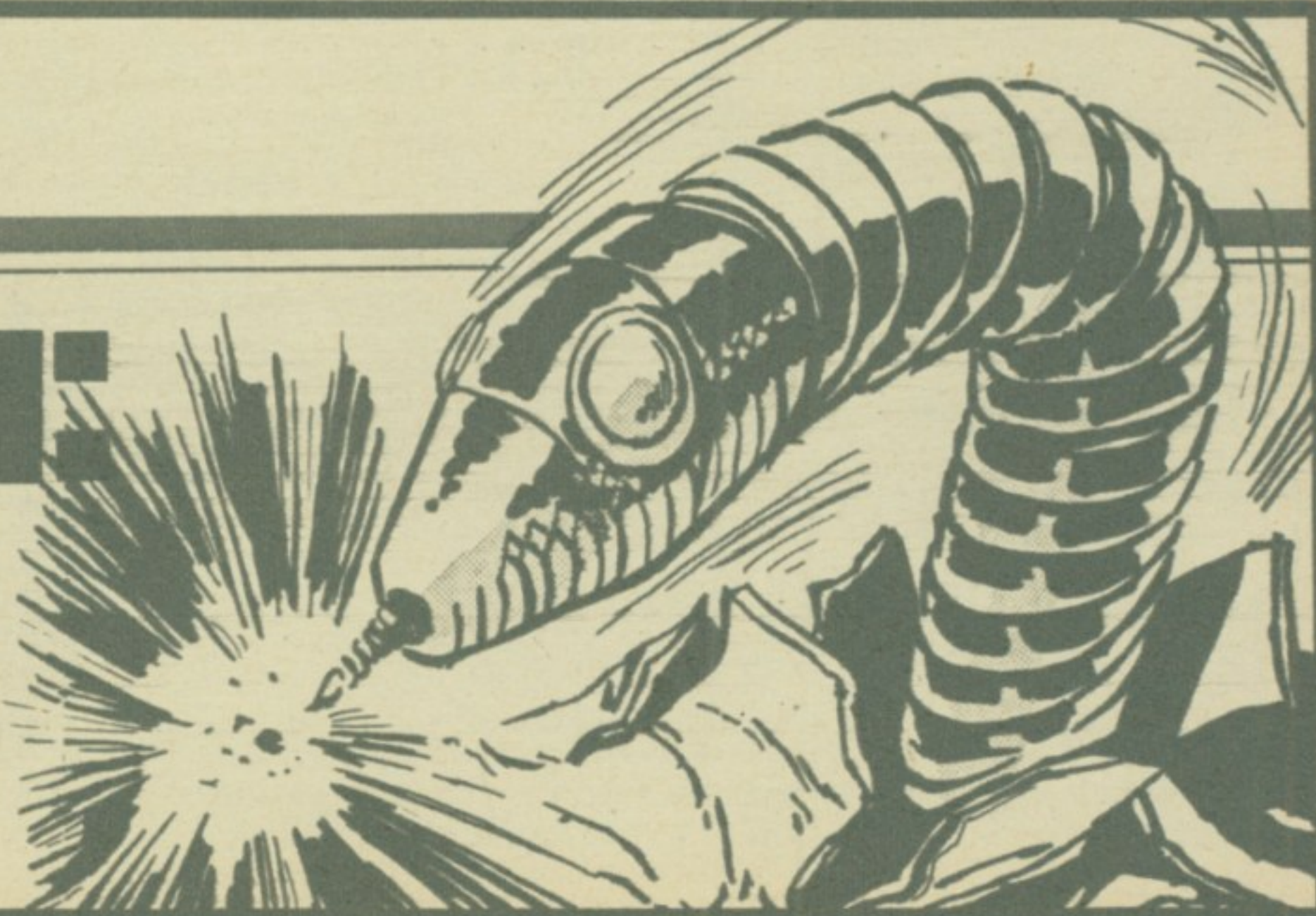
ПОМОЗИТЕ ОЧАЧАРУ

Помозите олачару и покажите му пут који води кроз овај лавиринт да би брже стигао до оба димњака и очистио их.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП

ПИТОН!

РОБОТ ПРОФЕСОРА ДАНЕ

ПРИЧЕ И ПЕСМЕ ДИЗНИЛЕНДА

ЧАРОВНЕ КЊИГЕ СА ЧАРОВНОМ МУЗИКОМ

Кад Волт Дизни узме нешто у руке,
па уз то још целу ствар повери Микију,
онда деца знају да се такве књиге не
испуштају из руку.

Кад отворите ове књиге, наћи ћете у
свакој од њих причу написану

НА 24 СТРАНЕ СА СЛИКАМА У БОЈИ
И ЛОНГ-ПЛЕЈ ПЛОЧУ СА ИСТОМ
ПРИЧОМ И ПЕСМАМА КОЈЕ
МОЖЕТЕ ДА СЛУШАТЕ

КЊИГЕ СУ ШТАМПАНЕ ТИ-
РИЛИЦОМ И ЛАТИНИЦОМ
У ИЗУЗЕТНО ЛЕПОЈ ТЕХ-
НИЧКОЈ ОПРЕМИ И СА ВЕ-
ЛИКИМ БРОЈЕМ ИЛУСТРА-
ЦИЈА У БОЈИ. ФОРМАТА СУ
19 x 19.

КОМПЛЕТ ОД 6 КЊИГА МО-
ЖЕ СЕ КУПИТИ ЗА ГОТОВО
ПО ЦЕНИ ОД 80 ДИН. ИЛИ
НА ОТПЛАТУ ПО ЦЕНИ ОД
90 ДИН.

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА МО-
ГУ ПОДИЊИ КЊИГЕ СВА-
КОГ РАДНОГ ДАНА ДО 15 ЧА
СОВА У ПРЕДУЗЕТЉУ „ВУК
КАРАЦИЋ“, КРАЉЕВИЋА
МАРКА БРОЈ 9.

КОМПЛЕТ САДРЖИ КЊИГЕ:

Петар Пан
Мали Хијавата
Пепељуга
Пиноккио
101 далматинац
Салонске мачке

ИП „ВУК КАРАЦИЋ“, 11001 Београд, Краљевића Марка 9
НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ПРИЧЕ И ПЕСМЕ ДИЗНИЛЕН-
ДА (друго коло).
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 80 дин. (пла-
ћање поштару приликом пријема комплета).
НА ОТПЛАТУ по цени од 90 дин. који ћу износ исплатити у три
месечне рате. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и
платница.
У случају спора признајем надлежност II општинског суда у
Београду.

Име и презиме _____

Занимање _____

Адреса стана _____

Пошт. број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

(Потпис и печат овлашћеног лица) _____ (Потпис наручиоца) _____

Бр. личне карте _____ Издате од СУП-а _____

Наручбеница се оверава само при куповини на отплату. Пензионери уместо
овере прилажу одрезак последњег чека од пензије.

Попунити, изрежати, залепити на дописницу и поштом наручбеницу на адресу:
ИП „ВУК КАРАЦИЋ“, 11001 Београд, Краљевића Марка 9.

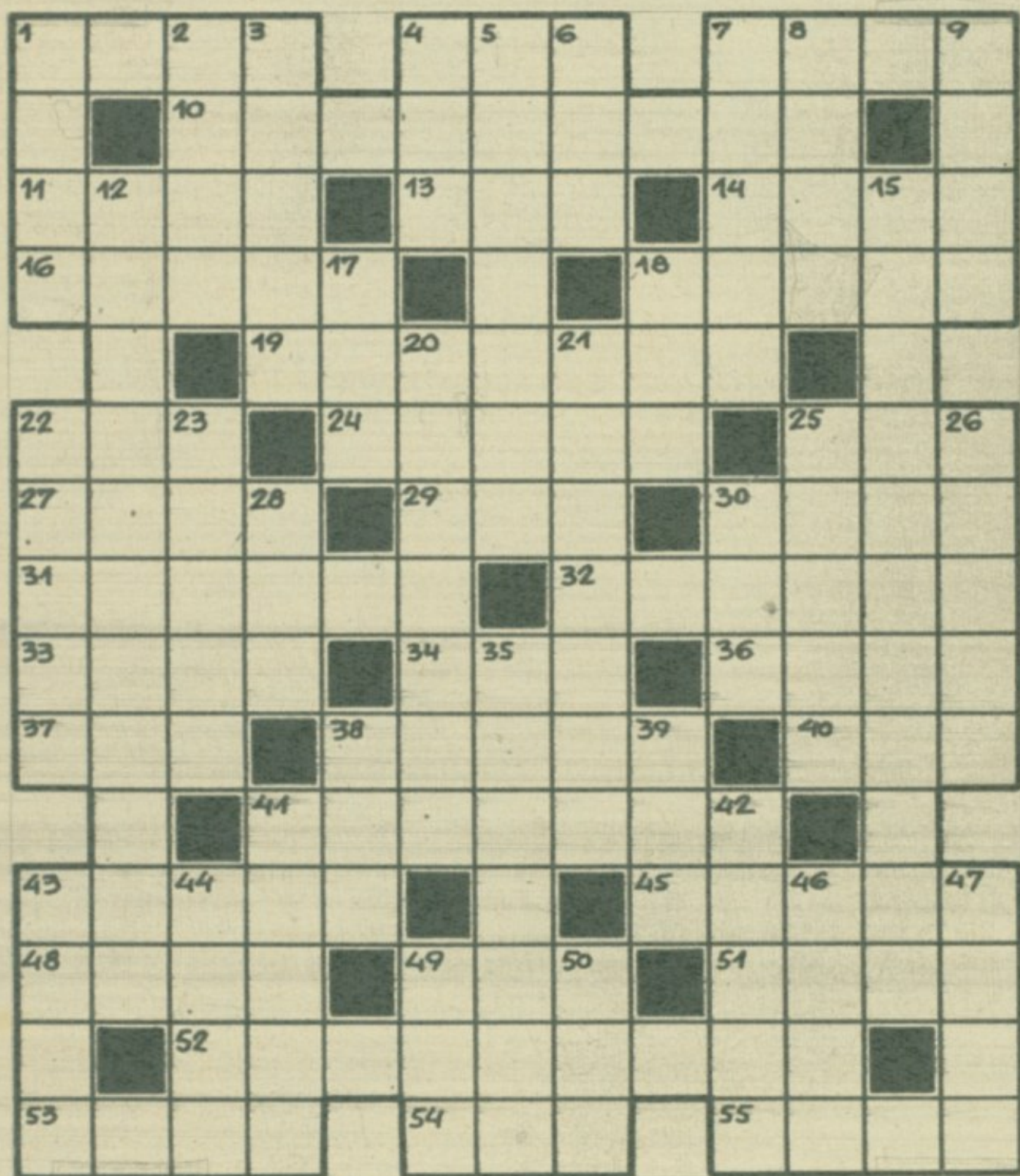
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Законска веза мушкарца и жене, 4) зла срећа, 7) име познатог глумца (Даглас), 10) математички израз, 11) чврста, 13) слика, 14) недостатак, 16) летописи, 18) ала, аждаја, 19) хемијски елемент, 22) свеза, 24) мрк, 25) карташки израз, 27) тестера, 29) лепо обучен, елегантан, 30) наш познати рецитатор (Дамјановић), 31) траг, 32) град на Јадрану, 33) музички инструмент, 34) име књижевног критичара (Финџија), 36) скраћеница за познати војни пакт на западу, 37) орган чула вида (мн.), 38) женско име, 40) јужно воће, 41) становници нашег највећег полуострва, 43) врста коштуњавог плода (мн), 45) врста плетене одеће, 48) атлетска оправа за бацање, 49) позади, 51) државна благајна, 52) стари феничански град у Африци, 53) глас (турц.), 54) узвик негодовања, 55) велики планински масив у Јужној Америци.

УСПРАВНО:

1) фарба, 2) жарика, 3) врста малог медведа, 4) блато, каљуга, 5) јапанска вештина прављења фигура од хартије, 6) домаћа животиња, 7) део стене, 8) турски верски достојанственик, 9) дизајна, 12) људи који се баве анализом, 15) становници Напуља, 17) наше острво, 18) наш недељни лист, 20) град у СССР-у, 22) амерички васионски бродови, 23) прастановници Балкана, 25) незнабожац, многобожац, 26) тиранија, 28) старојудејски цар, 30) страно мушко име, 35) лирско расположење, 38) личност из нордијске митологије, 39) стари Словен, 41) званична изјава, 42) женско име, 43) река у Пољској, 44) личност из приповетке Иве Андрића, 46) држава у Азији, 47) париски аеродром, 49) наша прва филмска глумица (Рина), 50) стара турска титула.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) незадовољство, е, л, 10) омоти, р, к, 11) ура, 13) напук, 14) амо, 16) коте, 18) рап, 19) Ахил, 20) однос, н, 22) гроги, с, 23) Илок, 25) Срем, н, 26) ток, 28) ластва, 29) аба, с, 31) вид, 32) ено, о, 33) кал, 35) тајна, 36) пас, о, 38) окер, 40) атар, л, 42) пекар, т, 45) амеба, 47) ован, 48) Кра, 50) Аден, 51) рат, 52) Илова, 54) Иго, а, н, 55) кипер, в, с, 56) невазпитаност.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Милош Љазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тримесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тримесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: DM 46 — \$ 16 — FF 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефон: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

СИМБОЛ ПАРИЗА

Драга редакцијо,

Пошто смо редовне читатељке Забавника решиле смо да вас и ми нешто упитамо. Нас интересује да нам одговорите које је године подигнута Ајфелова кула и уопште све о њој.

Бранислава и Драгана,
Гунцате

Ајфелова кула подигнута је 1889. поводом Светске изложбе у Паризу

и дуго је била највиша грађевина света. Тачније све од 1929—31. кад су у Њујорку изграђене још више грађевине, на пример Емпајер Стејт билдинг висок 381 метар. Торањ је саградио чувени француски инжењер Александар Гистав Ајфел, иначе познати градитељ великих мостова, један од првих који је применио пнеуматски начин темељења. Ову методу употребио је и код подизања куле. На кесонима је подигао, у облику витке пирамиде, четири решеткаста носача до висине од 300 метара где их је платформом спојио с куполом. Носачи спајају три платформе на висини од 57, 115 и 276 метара до којих публика стиже лифтом или степеницама. Површина испод торња износи 15,376 квадратних метара а тежина гвожђа употребљеног за градњу — 9 милиона килограма! Кула је изграђена као доказ напретка тадашњег градитељства и индустрије, и упркос жестоком протестима неких кругова који су говорили да ружно изгледа, убрзо се уклопила у архитектонску целину Париза. Данас служи као метеоролошка опсерваторија, радиостаница и један од најзначајнијих туристичких објеката на свету. Поглед с торња сеже око 140 километара у даљину!

ОД ДРВЕНИХ ПЛОЧИЦА

Драги Забавнице,
молим те да ми објасниш какав је инструмент ксилофон?

Суз
Богданци,
СР Македонија

Ксилофон је музички инструмент састављен од четири низа дрвених плочица. Најчешће их има 36, неједнаке су величине и леже на подлози од сламе. По плочицама, које су некад и од алуминијума, удара се црвеним батићима и тако произво-

ди специфичан, „дрвен“ звук. Овај инструмент, опремљен је резонаторима који су смештени испод плочица, довољно је јак и јасан па се ксилофон због те особине успешно користи и у великим оркестрима.

Инструменте сличне ксилофону често употребљавају примитивни народи, нарочито у Африци, одакле су га робови пренели у централну Америку. Свирачи ксилофона на острву Јави постижу каткад виртуозну вештину.

У Европи се ксилофон најраније спомиње 1511, док се сам назив овог инструмента појавио почетком XIX века.

ЛЕТЕЋИ ТАЊИРИ

При Студентском друштву Народне технике у Љубљани ради и кружок који се бави испитивањем неидентификованих летећих предмета (НЛП). Због тога ово друштво моли све читаоце који су приметили овакве летеће објекте да следеће податке: 1) време опажања (година, приближан датум и час); 2) број лица која су приметили НЛП и 3) скицу или фотографију

НЛП пошаљу на адресу: УФО (НЛП), друштво Звезда ШОЛТ, Штудентско насеље-блок VII, Љубљана.

Читаоцима који се јаве Друштво најлепше захваљује.

ЕНЦЕЛОВ ВОДОПАД

Драги Забавнице,

Молим те да ми одговорим који је највећи водопад света. Пре неколико дана посвађали смо се с једним другом и решили да пишемо теби. Зато те молимо да нам тачно одговорим јер се ради о оклади.

Драги Митревски и
Марјан Видмар,
Скопје,
Улица 52, број 33

Данас се сматра да су највећи водопади на свету Нијагарини, на реци Нијагари. Он има највећу количину воде која пада с висине од 50 метара. Највиши водопад на свету је Енцелов водопад у јужноамеричкој држави Венецуели — висок је 980 метара! Док није пронађен сматрало се да су највиши Викторијини водопади на реци Замбези, у Африци, високи преко 120 метара.

